Sfânta proorociţă Ana, mama proorocului Samuel
(9 decembrie)

Sfânta proorociţă Ana, mama proorocului Samuel era din cetatea Ramataim-Ţofim din muntele Efraim (cf. 1 Regi 1, 1) şi era căsătorită cu un bărbat din seminţia lui Levi (cf. 1 Paralipomena 6, 34-38), numit Elcana (cf. 1 Regi 1, 5).

Fericita Ana se ruga mult lui Dumnezeu, deoarece nu putea naşte copii şi era defăimată pentru sterpiciunea ei. Într-una din zile, împreună cu bărbatul ei, suindu-se la Şilo unde era Chivotul Legii, ca să aducă jertfă prin mâna lui Eli preotul, a primit de la altar o singură parte din jertfe şi nu două, pentru că nu avea fiu sau fiică. Celelalte femei cu copii primiseră câte două părţi. Atunci, întristându-se, s-a rugat lui Dumnezeu şi I-a promis că dacă îi va dărui un băiat îl va încredinţa Lui

„şi nu va bea el nici vin, nici sicheră, nici brici nu se va atinge de capul lui” (cf. 1 Regi 1, 11). Şi luând de la Domnul deplină încredinţare s-a întors acasă şi luând în pântece, Sfânta prorociţă Ana l-a născut pe prorocul Samuel. Iar după ce l-a înţărcat, s-a suit împreună cu el la Şilo şi a căzut înaintea lui Dumnezeu şi i-a mulţumit. Pe când copilul avea trei ani, mama sa a mers din nou cu el la Şilo şi l-a încredinţat preotului Eli, care, luându-l, i-a făcut haine preoţeşti mici, pe măsură, iar Samuel slujea cu ele lui Dumnezeu.

Sfânta prorociţă Ana a mai născut încă trei feciori şi două fete (cf. 1 Regi 2, 21) şi trăind vreme îndelungată lăuda pe Domnul, iar mai pe urmă s-a mutat în locaşurile cele veşnice.

Index

Cartea întâia a Regilor....4
Capitolul 1 - Naşterea lui Samuel....4
Capitolul 2 - Cântarea Anei....6
Pomenirea Sfintei proorociţe Ana, mama proorocului Samuel....8
Sfânta Ana, mama proorocului Samuel - drumul spre sfinţenie....11
Sinaxar din 9 decembrie....12
Arhid. Ştefan Sfarghie - Sinaxar - Zămislirea Sfintei Fecioare Maria de către Sfânta Ana; Sfânta prorociţă Ana, mama proorocului Samuel (Dezlegare la peşte)....15
Iulian Dumitraşcu - Calendar Ortodox - Zămislirea Sfintei Fecioare Maria de către Sfânta Ana; Sfânta prorociţă Ana, mama proorocului Samuel (Dezlegare la peşte), Duminica a 27-a după Rusalii....17
Proloagele din 9 decembrie....19
Sfântul Nicolae Velimirovici - Proloagele de la Ohrida - Pomenirea Sfintei Ana, mama Sfântului proroc Samuel....24
Sfânta proorociţă Ana, mama proorocului Samuel....25
Sfântul Ioan Gură de Aur - Cinci cuvântări despre Ana şi Samuel....26
Cuvântul I din “Omilii şi cuvântări despre educaţia copiilor”....26
Cuvântul II din “Omilii şi cuvântări despre educaţia copiilor”....40
Cuvântul III din “Omilii şi cuvântări despre educaţia copiilor”....51
Cuvântul IV din “Omilii şi cuvântări despre educaţia copiilor”....60
Cuvântul V din “Omilii şi cuvântări despre educaţia copiilor”....71
Sfântul Ioan Gură de Aur despre Sfânta proorociţă Ana....81

Sinaxar - Ierotheos Vlachos, mitropolit de Nafpaktos - Rugăciunea proorociței Ana, mama proorocului Samuil 84
Pr. Prof. Gleb Kaleda - Primii pași în educarea copilului 94
Icoane 95

Cartea întâia a Regilor

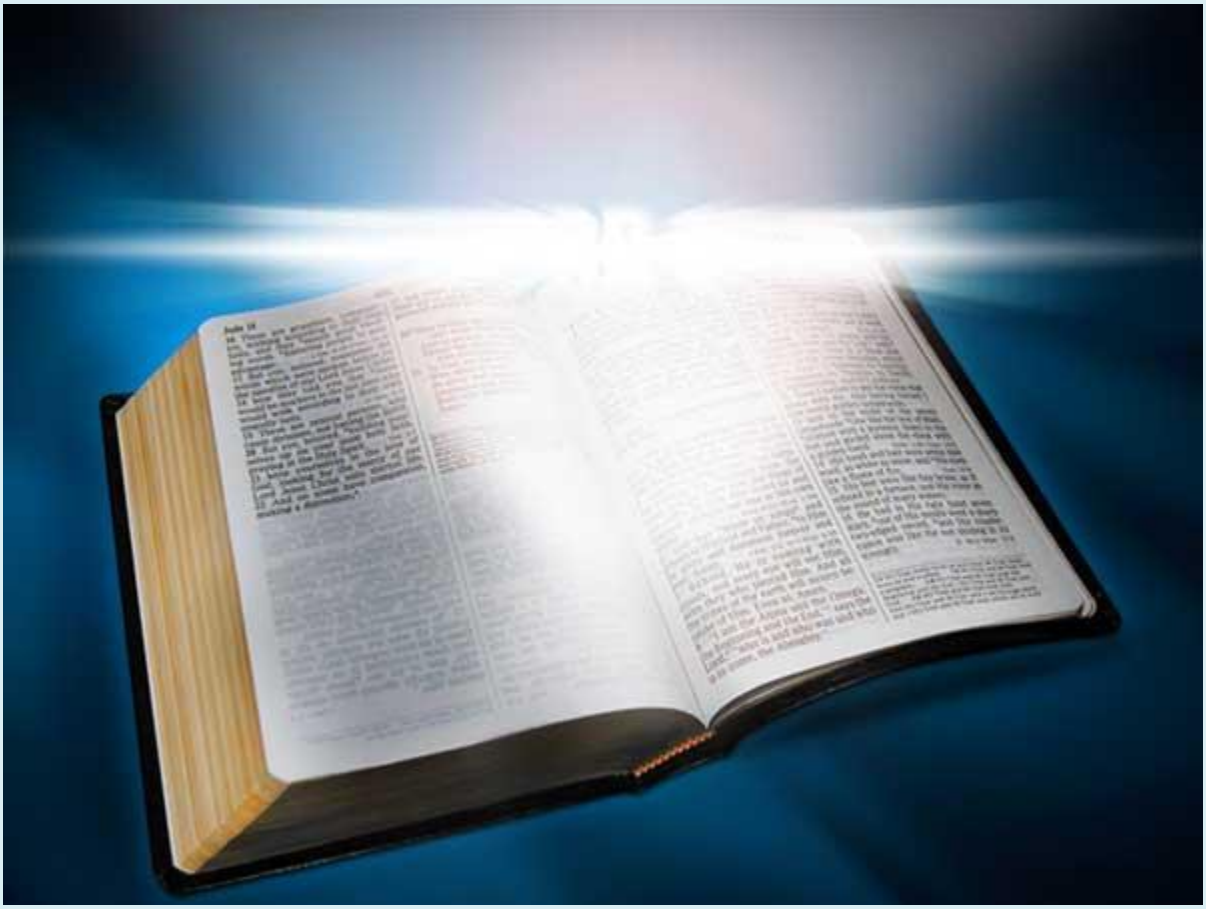

Cartea întâi a Regilor sau 1 Samuel începe cu o descriere a naşterii profetului Samuel şi a modului în care Dumnezeu l-a ales pe el pe când era un băiat. Urmează povestea Chivotului care prezintă oprimarea Israelului de către filisteni şi ungerea de către Samuel a lui Saul ca primul împărat al lui Israel. Dar Saul se dovedeşte nedemn şi alegerea lui Dumnezeu este David, care-i învinge pe duşmanii Israelului şi aduce Chivotul la Ierusalim. Dumnezeu îi promite apoi lui David şi succesorilor săi o dinastie veşnică.

Capitolul 1 - Naşterea lui Samuel

1.Era în vremea aceea un om la Ramataim-Ţofim, în Muntele Efraim, cu numele Elcana, fiul lui Ieroham, fiul lui Elihu, fiul lui Tohu, fiul lui Ţuf Efraimitul.
2.Omul acela avea două femei: numele uneia era Ana şi numele celeilalte era Penina. Penina avea copii, iar Ana nu avea copii.

3.Omul acela se ducea în fiecare an din cetatea sa, la Şilo, să se închine şi să aducă jertfă Domnului Savaot; acolo însă erau preoţi ai Domnului cei doi fii ai lui Eli: Ofni şi Finees.
4.În ziua când Elcana aducea jertfă dădea parte Peninei, femeii sale şi tuturor fiilor şi fiicelor ei;
5.Iar Anei îi dădea parte îndoită, deşi aceasta nu avea copii, pentru că el iubea pe Ana mai mult decât pe Penina, căci Domnul închisese pântecele ei.
6.Potrivnica ei însă o amăra grozav, aţâţând-o ca să cârtească din pricină că nu i-a dat Domnul prunci.
7.Aşa se întâmpla în fiecare an, când mergea ea la casa Domnului: aceea o amăra, iar aceasta plângea şi se tânguia şi nu mânca.
8.Dar iată o dată Elcana, bărbatul său, i-a zis: "Ana!" Şi ea a răspuns: "Iată-mă!" A zis Elcana: "Ce plângi şi de ce nu mănânci şi pentru ce e întristată inima ta? Nu sunt eu oare pentru tine mai bun decât zece copii?"
9.Atunci Ana, după ce au mâncat şi au băut ei în Şilo, s-a sculat şi a stat înaintea Domnului. Iar preotul Eli şedea atunci pe scaun la uşa cortului Domnului.
10.Ea însă s-a rugat Domnului cu sufletul întristat şi a plâns amarnic,
11.Şi a dat făgăduinţă, zicând: "Atotputernice Doamne, Dumnezeule Savaot, de vei căuta la întristarea roabei Tale şi-ţi vei aduce aminte de mine şi de nu vei uita pe roaba Ta, ci vei da roabei Tale un copil de parte bărbătească, îl voi da ţie, şi nu va bea el nici vin, nici sicheră, nici brici nu se va atinge de capul lui".
12.Dar pe când se ruga ea aşa îndelung înaintea Domnului, Eli privea la gura ei;
13.Şi fiindcă Ana vorbea în inima sa, iar buzele ei numai se mişcau, dar glasul nu i se auzea, Eli socotea că ea e beată.
14.De aceea i-a şi zis Eli: "Până când ai să stai aici beată? Trezeşte-te şi te du de la faţa Domnului!"
15.Răspunzând însă Ana a zis: "Nu, domnul meu! Eu sunt o femeie cu inima întristată; nici vin, nici sicheră n-am băut, ci îmi dezvălui sufletul meu înaintea Domnului.
16.Să nu socoţi pe roaba ta femeie netrebnică, căci din durerea mea cea mare şi din întristarea mea am vorbit până acum".
17.Atunci Eli i-a răspuns şi i-a zis: "Mergi în pace şi Dumnezeul lui Israel să-ţi plinească cererea pe care I-ai făcut-o!"
18.Iar ea i-a zis: "Să afle roaba ta trecere înaintea ochilor tăi!" Apoi s-a dus ea în calea sa şi a mâncat şi faţa nu-i mai era tristă ca mai înainte.
19.Iar dimineaţa s-au sculat ei şi s-au închinat înaintea Domnului şi, întorcându-se, au venit la casa lor în Rama. După aceea a cunoscut Elcana pe Ana, femeia sa, şi şi-a adus aminte Domnul de ea.
20.După câtva timp a zămislit Ana şi a născut un fiu şi i-a pus numele Samuel, căci îşi zicea ea: "De la Domnul Dumnezeul Savaot l-am cerut!"

21.Şi s-a dus Elcana cu toată familia lui la Şilo să aducă jertfă Domnului, după făgăduinţele sale, şi toate zeciuielile de la pământul său.
22.Ana însă nu s-a dus cu el, spunând bărbatului său: "Când pruncul va fi înţărcat de la sân şi va creşte, atunci am să-l duc şi va fi înfăţişat el înaintea Domnului şi va rămâne acolo pe totdeauna".
23.Iar Elcana, bărbatul ei, a zis către ea: "Fă cum ţi se pare că este bine; rămâi până-l vei înţărca; dar să întărească Domnul cuvântul ce a ieşit din gura ta". Şi a rămas femeia aceasta şi a alăptat pruncul până l-a înţărcat.
24.Iar după ce l-a înţărcat, s-a dus cu el la Şilo, luând trei viţei, câteva pâini, o efă de făină şi un burduf de vin, şi a venit la casa Domnului în Şilo şi a venit şi copilul împreună cu ei, dar copilul era încă prunc.
25.Şi l-au adus înaintea feţei Domnului, iar tatăl său a adus jertfa rânduită în asemenea zile şi au junghiat un viţel. Ana a adus pe prunc la Eli,
26.Zicând: "O, domnul meu!, viu să fie sufletul tău, domnul meu! Eu sunt acea femeie care am stat aici înaintea ta şi m-am rugat Domnului.
27.Pentru acest copil m-am rugat eu şi Domnul mi-a plinit cererea ce am cerut de la Dânsul.
28.Şi acum eu îl dau Domnului pentru toate zilele vieţii lui, să slujească Domnului". Apoi s-au închinat acolo Domnului.

Capitolul 2 - Cântarea Anei

1.S-a rugat deci Ana şi a zis: "Bucuratu-s-a inima mea întru Domnul, înălţată a fost fruntea mea de Domnul Dumnezeul meu şi gura mea s-a deschis larg asupra vrăjmaşilor mei, căci m-am bucurat de izbăvirea Ta.
2.Nimeni nu este sfânt ca Domnul, căci nu e altul afară de Tine; şi nimeni nu e puternic ca Dumnezeul nostru.
3.Nu vă lăudaţi şi cuvinte trufaşe să nu iasă din gura voastră, căci Domnul este Dumnezeul a toată cunoştinţa şi lucrurile la Dânsul sunt cântărite.
4.Arcul celor puternici s-a frânt, iar cei slabi s-au încins cu putere.
5.Cei sătui vor munci pentru pâine, iar cei flămânzi nu vor mai avea foame. Cea stearpă va naşte de şapte ori, iar cea cu copii mulţi va fi neputincioasă.
6.Domnul omoară şi învie; El coboară la locuinţa morţilor şi iarăşi scoate.
7.Domnul sărăceşte pe om şi tot El îl îmbogăţeşte; El smereşte şi El înalţă. El ridică pe cel sărac din pulbere şi din gunoi pe cel lipsit, punându-i în rând cu cei puternici şi dându-le scaunul măririi, căci ale Domnului sunt temeliile pământului şi El întemeiază lumea pe ele.
8.Paşii sfinţilor Săi El îi păzeşte, iar nelegiuiţii vor pieri întru întuneric căci omul nu prin putere este tare.

9.Domnul va zdrobi pe cei ce se împotrivesc Lui; va tuna din cer asupra lor. Sfânt este Domnul; să nu se laude cel înţelept cu înţelepciunea sa şi cel puternic să nu se laude cu puterea sa, nici cel bogat să nu se fălească cu bogăţia sa; ci cel ce voieşte să se laude, cu aceea să se laude că ştie şi cunoaşte pe Domnul şi face judecată şi dreptate în mijlocul pământului.
10.Domnul din înălţimea cerului va tuna peste vrăjmaşii Săi, El va judeca marginile pământului, drept fiind, El va da tărie regilor noştri şi fruntea Unsului Său o va înălţa".
11.Şi au lăsat pe Samuel acolo, înaintea Domnului. Apoi Elcana s-a dus la casa sa în Rama, iar copilul a rămas să slujească Domnului sub povaţa preotului Eli.

Pomenirea Sfintei proorociţe Ana, mama proorocului Samuel

Sfânta şi fericita Ana proorociţa era din cetatea Armatem, din muntele Efraim. Era căsătorită cu un bărbat din seminţia lui Levi, numit Elcana. Pentru că era stearpă şi nu făcea copii, bărbatul ei şi-a mai luat o femeie, pe Fenana, rivala ei, cu care a făcut copii şi s-a bucurat. Ana, ca şi cum nu i-ar fi fost îndeajuns durerea pricinuită de sterpiciunea ei, mai era şi defăimată de bărbat şi de rivală, de rude şi prieteni. Şi se ruga mult lui Dumnezeu să-i dea copii, dar n-a izbutit nimic, deşi împlinea fără trândăvie poruncile Legii. Că uneori chiar sfinţilor cu anevoie şi cu încetul şi târziu li se împlinesc cererile.

Suindu-se dar Ana cu bărbatul ei în Silom, în casa atotputernicului Dumnezeu, ca să aducă Jertfe prin mâna lui Eli preotul, ea, după săvârşirea jertfelor, a primit numai o parte din jertfe, pentru că nu avea fiu sau fiică, pe când celelalte femei cu copii au primit câte două părţi. Asta a întristat-o mult, dar n-a deznădăjduit-o, nici nu i-a întunecat faţa.

A lăsat însă pe bărbatul ei să plece acasă, iar ea a rămas singură în casa Domnului. S-a aruncat cu faţa la pământ şi s-a rugat aşa: ***"Doamne Dumnezeul părinţilor mei, caută spre roaba Ta şi spre smerenia mea! Dă-mi rod pântecelui meu şi Ţi-l voi da Ţie să-Ţi slujească toate zilele vieţii lui!".***

Dumnezeu văzând că Ana nu se dezlipeşte de casa Lui, că se roagă şi că stăruie în rugăciunea ei, nu i-a făgăduit numai că va da rod pântecelui ei, ci i-a spus mai dinainte şi ce nume va purta fiul ce i se va naşte.

După ce a luat această încredinţare, ea a plecat de acolo săltând de bucurie. A zămislit şi a născut pe proorocul Samuel. După ce l-a înţărcat, s-a suit cu el în Silom, a căzut înaintea Domnului Dumnezeu şi I-a mulţumit.

Preotul Eli a binecuvântat-o, zicând: "Să-ţi dea ţie Dumnezeu un alt rod pântecelui în locul lui Samuel, fiul tău".

Ana şi-a luat copilul şi s-a coborât acasă, pentru că era încă mic de tot pruncul.

Când a ajuns mai măricel, l-a luat de mână, l-a suit în casa Domnului Dumnezeului cel atotputernic, ca să împlinească făgăduinţa ce-o făcuse Domnului şi l-a dat în mâna lui Eli preotul.

Şi i-a făcut maica-sa haine preoţeşti mici, pe măsura lui, şi copilul slujea cu ele Domnului Dumnezeu înaintea lui Eli preotul. Ana se uita la el şi se bucura.

Şi a mai născut Ana trei feciori şi trei fete; şi s-a suit în casa Domnului, a căzut cu faţa la pământ şi-L lăuda pe Domnul. Pentru aceea şi zicea: ***"Cea stearpă a născut şapte, iar cea cu mulţi fii a slăbit."*** Că ea sălta de bucurie pentru cei şapte copii ai ei, iar Fenana, rivala ei, după ce a născut cinci copii, a ajuns stearpă şi n-a mai născut.

Ana a trăit vreme îndelungată, a lăudat pe Domnul şi a proorocit, iar mai pe urmă s-a mutat în locaşurile cele veşnice.

Sfânta Ana, mama proorocului Samuel - drumul spre sfințenie

Fericita prorociţă Ana, originară din Armatem, era stearpă, aşa că bărbatul ei şi-a mai luat o femeie, pe nume Fenana, aceasta din urmă zămislindu-i copii. Pe lângă durerea sfintei de a nu putea da naştere, a mai venit astfel şi durerea defăimării ei de către bărbatul ei şi soţia cea de-a doua, precum şi de către cunoscuţi.

Mergând prorociţa cu bărbatul ei în Silom, pentru a aduce jertfe Domnului prin mâna preotului Eli, după ce s-au săvârşit jertfele nu a primit decât o parte, neavând copii, şi mâhnindu-se, a rămas singură în casa Domnului, pentru a se ruga să aibă rod pântecele ei.

Văzând-o Dumnezeu cum se roagă, i-a spus că îi va da rod un fiu, făcându-i cunoscut chiar şi numele acestuia. Aşa a născut fericita pe prorocul Samuel, mulţumind cu bucurie Domnului, iar când acesta a mai crescut, i-a făcut haine preoţeşti şi l-a dat lui Eli preotul, în casa lui Dumnezeu, pentru a împlini făgăduinţa, căci Domnul i-a dat în loc trei fete şi trei feciori.

Mult a mulţumit sfânta în casa Domnului, căci iată, avea şapte copii, pe când Fenana, soţia cea de-a doua a bărbatului ei, rămăsese stearpă după ce dăduse naştere la cinci prunci.

După multă laudă, aşadar, şi vreme îndelungată, Sfânta Ana şi-a dat sufletul în mâinile Domnului.

Sinaxar din 9 decembrie

În această lună (decembrie), în ziua a noua, pomenirea zămislirii Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu de către Sfânta Ana.

Domnul şi Dumnezeul nostru, vrând să-Şi gătească Luişi biserică însufleţită şi casă sfântă pentru sălăşluirea Lui, a trimis pe îngerul Său la drepţii Ioachim şi Ana - căci din aceştia avea să se nască Maica Sa după trup - şi a arătat mai dinainte că va zămisli cea stearpă şi cea care nu avea copii, pentru ca să adeverească zămislirea Lui din Sfânta Fecioară. Astfel, Sfânta Fecioară Maria a fost zămislită din făgăduinţă, dar din unire şi din sămânţă bărbătească. Numai Domnul nostru Iisus Hristos a fost zămislit fără unire şi fără sămânţă bărbătească şi S-a născut din Sfânta Fecioară Maria mai presus de înţelegere, aşa cum numai El ştie; fiind Dumnezeu desăvârşit a luat trup desăvârşit, aşa precum şi la început a făcut şi a plăsmuit firea omenească.

Prăznuim dar această zi cu aducere aminte de cuvintele spuse drepţilor Ioachim şi Ana de îngerul care le-a binevestit sfânta zămislire a Preacuratei Născătoare de Dumnezeu. Dumnezeu, Cel ce a făcut lumea din nimic, a prefăcut în fapte aceste cuvinte; a trezit pântecele cel sterp spre rodire şi a făcut în chip minunat maică născătoare de copii pe aceea ce îmbătrânise fără să nască. Dumnezeu a dat acest rod vrednic de ruga drepţilor Ioachim şi Ana, din care avea să vină însuşi Dumnezeu în trup spre naşterea din nou a lumii. Dumnezeu a binevoit ca aceşti

înţelepţi părinţi să nască pe Fecioara, pe cea hotărâtă mai înainte de veac, pe cea aleasă din toate neamurile să fie Născătoare de Dumnezeu pentru mântuirea oamenilor.

Tot în această zi, pomenirea Sfintei proorociţe Ana, mama proorocului Samuel.

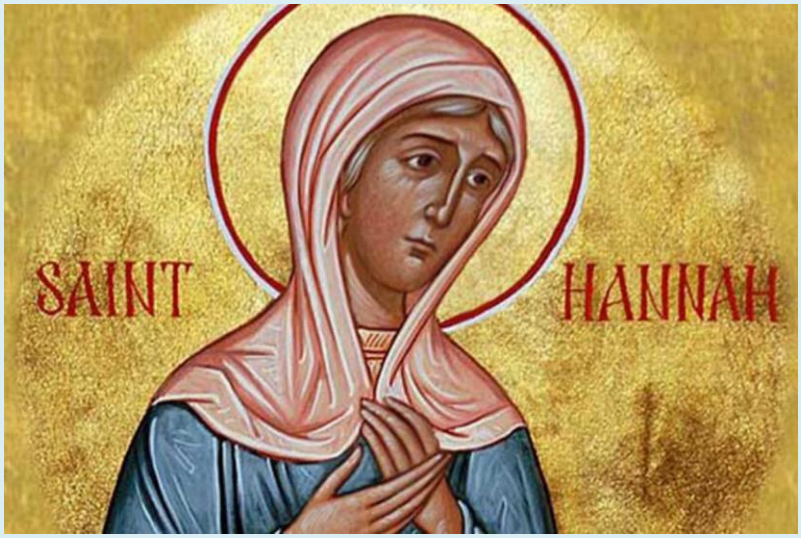

Sfânta proorociţă Ana, mama proorocului Samuel era originară din oraşul Armatem, din Muntele Efraim. Era căsătorită cu un bărbat din seminţia lui Levi, numit Elcana. Pentru că era stearpă şi nu făcea copii, bărbatul ei şi-a mai luat o femeie, pe Fenana, cu care a făcut copii.

Mergând în casa lui Dumnezeu din Silom pentru a aduce jertfă prin mâna preotului Elim, ea, după săvârşirea jertfelor, a primit numai o parte din acestea, pentru că nu avea copii.

Lăsând pe bărbatul ei să plece acasă, Ana a rămas în continuare la templu pentru a se ruga lui Dumnezeu: „Dă-mi rod pântecelui meu şi Ţi-l voi da Ţie să-Ţi slujească în toate zilele vieţii lui!” Văzând credinţa Anei, Dumnezeu a încredinţat-o că va naşte un fiu, cu numele Samuel. Acest lucru s-a şi întâmplat, Ana ducând copilul la templu, la vârstă potrivită, pentru a-i sluji lui Dumnezeu aşa cum făgăduise. Sfânta proorociţă Ana a trăit lăudând pe Domnul şi proorocind, trecând cu pace la cele veşnice.

Tot în această zi, pomenirea cuviosului părintelui nostru Ştefan cel strălucit, care a trăit în biserica Sfântului Antipa.

Această stea de curând apărută s-a născut şi a crescut în Constantinopol. Părinţii săi, Zaharia şi Teofana, oameni împodobiţi cu toate virtuţile şi plini de înţelepciune, locuiau în locul numit Zevgma, nu departe de biserica dumnezeiescului întâiului mucenic şi arhidiacon Ştefan.

Când mama lui era îngreunată cu el, ea s-a ferit până la naştere de orice mâncare grasă, mulţumindu-se numai cu pâine, verdeţuri şi apă. La naştere i s-a arătat pe pieptul copilului o cruce luminoasă şi prea frumoasă, semn al răstignirii lui de mai târziu faţă de lume. Apoi a fost botezat şi când a crescut a fost dat să înveţe carte, şi învăţa cu multă sârguinţă, supus fiind părinţilor.

După moartea împăratului Teofil, urâtorul de Dumnezeu, a fost urcat îndată pe tronul arhieresc de la Constantinopol, prin hotărârea lui Dumnezeu, Sfântul Metodie, iar cinstitul Zaharia, tatăl Sfântului Ştefan, a fost făcut preot de Sfântul Metodie şi rânduit în clerul bisericii celei mari. Atunci şi lui Ştefan i s-a tuns părul capului şi a fost rânduit şi el cleric la aceeaşi biserică. Şi pe cât de des se ducea tatăl lui la biserică, pe atât de des se ducea şi el.

Când era de 18 ani i-a murit tatăl. Atunci s-a închis în biserica Sfântului Petru. Nu ieşea din biserică, se ruga necontenit şi se hrănea numai cu verdeţuri crude.

În al doisprezecelea an al domniei binecredinciosului împărat Vasile şi în al patruzecilea an al vârstei cuviosului, a fost mare cutremur că s-a dărâmat cu totul biserica Sfântului Antipa. Cuviosul a ieşit din biserică şi a intrat într-o groapă ce semăna cu un mormânt. Acolo a stat 12 ani; şi din pricina umezelii s-a şubrezit şi de nevoie a ieşit din groapa aceea aproape mort.

Apoi când a îmbrăcat schima îngerească a arătat nevoinţe călugăreşti şi mai mari, chiar mai presus de puterile omeneşti.

Aşa şi-a dus fericitul Ştefan acest drum anevoios şi aspru al nevoinţelor călugăreşti vreme de 55 de ani, iar în al şaptezecilea an al vieţii lui, şi-a dat în mâinile Domnului duhul său.

Tot în această zi, pomenirea Sfinţilor mucenici: Sositeu, Narsu şi Isaac, care prin sabie s-au săvârşit.

Cu ale lor sfinte rugăciuni, Doamne, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi. Amin.

Arhid. Ştefan Sfarghie - Sinaxar - Zămislirea Sfintei Fecioare Maria de către Sfânta Ana; Sfânta prorociţă Ana, mama proorocului Samuel (Dezlegare la peşte)

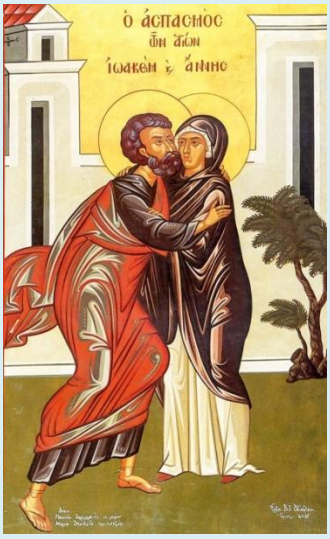

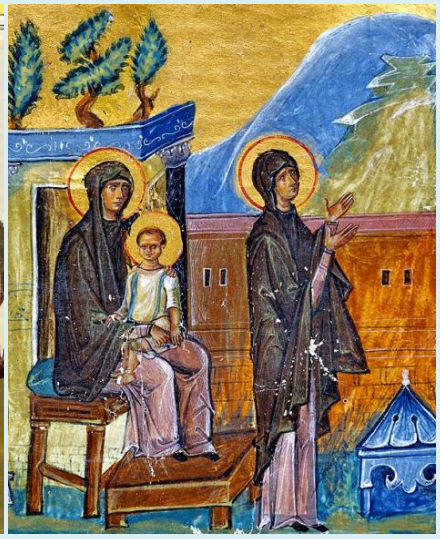

Dumnezeu, Cel ce a creat cerul şi pământul, lumea văzută şi nevăzută, a trezit la plinirea vremii pântecele cel sterp spre rodire al Sfintei Ana şi a făcut-o în chip minunat maică născătoare de prunci pe cea care îmbătrânise fără să nască. Astfel, Dumnezeu a dat drepţilor Părinţi Ioachim şi Ana acest rod vrednic, pe Fecioara Maria, din care avea să vină Însuşi Dumnezeu în trup spre izbăvirea lumii.

Sfânta Fecioară Maria a fost zămislită din făgăduinţă, zămislire binevestită printr-un înger părinţilor ei, precum şi lumii întregi.

Prin Maica Domnului au început a se dezlega legăturile lui Adam şi a se izbăvi lumea din înşelăciune. Pentru ea s-au bucurat prorocii Vechiului Testament, aşteptând ca din ea să se nască Mântuitorul Iisus Hristos.

***

Tot astăzi prăznuim şi pe Sfânta prorociţă Ana, mama proorocului Samuel. Era din cetatea Ramataim-Ţofim din muntele Efraim (cf. 1 Regi 1, 1) şi era căsătorită cu un bărbat din seminţia lui Levi (cf. 1 Paralipomena 6, 34-38), numit Elcana (cf. 1 Regi 1, 5).

Fericita Ana se ruga mult lui Dumnezeu, deoarece nu putea naşte copii şi era defăimată pentru sterpiciunea ei. Într-una din zile, împreună cu bărbatul ei, suindu-se la Şilo unde era Chivotul Legii, ca să aducă jertfă prin mâna lui Eli preotul, a

primit de la altar o singură parte din jertfe şi nu două, pentru că nu avea fiu sau fiică. Celelalte femei cu copii primiseră câte două părţi. Atunci, întristându-se, s-a rugat lui Dumnezeu şi I-a promis că dacă îi va dărui un băiat îl va încredinţa Lui „şi nu va bea el nici vin, nici sicheră, nici brici nu se va atinge de capul lui” (cf. 1 Regi 1, 11).

Şi luând de la Domnul deplină încredinţare s-a întors acasă şi luând în pântece, Sfânta prorociţă Ana l-a născut pe prorocul Samuel. Iar după ce l-a înţărcat, s-a suit împreună cu el la Şilo şi a căzut înaintea lui Dumnezeu şi i-a mulţumit.

Pe când copilul avea trei ani, mama sa a mers din nou cu el la Şilo şi l-a încredinţat preotului Eli, care, luându-l, i-a făcut haine preoţeşti mici, pe măsură, iar Samuel slujea cu ele lui Dumnezeu.

Sfânta prorociţă Ana a mai născut încă trei feciori şi două fete (cf. 1 Regi 2, 21) şi trăind vreme îndelungată lăuda pe Domnul, iar mai pe urmă s-a mutat în locaşurile cele veşnice.

Iulian Dumitraşcu - Calendar Ortodox - Zămislirea Sfintei Fecioare Maria de către Sfânta Ana; Sfânta prorociţă Ana, mama proorocului Samuel (Dezlegare la peşte), Duminica a 27-a după Rusalii

Sfânta Ana provenea din seminţia preoţească, iudaică, a lui Levi. Ea era fata cea mai mică a preotului Matihian din neamul lui Aaron, împlinindu-se astfel profeţia că Mesia va avea o dublă descendenţă: împărătească şi preoţească.

Pentru că nu aveau copii, Ioachim şi Ana au fost supuşi oprobriului public, deoarece la evrei familiile care nu aveau copii erau considerate că nu au binecuvântare de la Dumnezeu din cauza păcatele lor sau ale strămoşilor lor.

Astfel, o veche tradiţie arată că un evreu din seminţia lui Ruben l-a umilit pe bunul Ioachim în timp ce se afla în templu spunându-i: „De ce aduci darurile tale înaintea altora? Eşti nevrednic, pentru că nu ai copii, pentru cine ştie ce păcate ascunse”. Cuvintele acestea l-au afectat foarte mult pe dreptul Ioachim, precum şi pe Ana, atunci când auziră cele întâmplate.

Într-o zi de mare sărbătoare, slujnica Iudit, văzând-o iarăşi plângând pe Sfânta Ana, s-a apropiat de ea şi i-a spus: „Acum nu e bine să te întristezi pentru că a sosit ziua Domnului”.

Ana tresări la auzul acestor cuvinte şi, îmbrăcându-se în haine de sărbătoare, a ieşit în grădină, unde, la umbra unui dafin, stătea şi se ruga lui Dumnezeu. Ascultându-i rugăciunile, Dumnezeu trimite pe îngerul Său care îi vesteşte Sfintei Ana că va avea un copil.

Ioachim încă nu ştia nimic, deoarece se afla în mijlocul turmelor sale, unde, întristat fiind, se dusese pentru a fi singur. Aflând vestea bucuriei, s-a întors acasă cu nădejde în Dumnezeu.

La vremea cuvenită s-a împlinit cuvântul îngerului, iar Ana cea stearpă a născut pe Sfânta Fecioară Maria.

***

Sfânta prorociţă Ana, mama proorocului Samuel era originară din oraşul Armatem, din Muntele Efraim. Era căsătorită cu un bărbat din seminţia lui Levi, numit Elcana. Pentru că era stearpă şi nu făcea copii, bărbatul ei şi-a mai luat o femeie, pe Fenana, cu care a făcut copii. Mergând în casa lui Dumnezeu din Silom pentru a aduce jertfă prin mâna preotului Elim, ea, după săvârşirea jertfelor, a primit numai o parte din acestea, pentru că nu avea copii.

Lăsând pe bărbatul ei să plece acasă, Ana a rămas în continuare la templu pentru a se ruga lui Dumnezeu: „Dă-mi rod pântecelui meu şi Ţi-l voi da Ţie să-Ţi slujească în toate zilele vieţii lui!”

Văzând credinţa Anei, Dumnezeu a încredinţat-o că va naşte un fiu, cu numele Samuel.

Acest lucru s-a şi întâmplat, Ana ducând copilul la templu, la vârstă potrivită, pentru a-i sluji lui Dumnezeu aşa cum făgăduise.

Sfânta proorociţă Ana a trăit lăudând pe Domnul şi proorocind, trecând cu pace la cele veşnice.

Proloagele din 9 decembrie

Luna decembrie în 9 zile: Zămislirea Sfintei Ana, mama Preasfintei Născătoare de Dumnezeu

Domnul şi Dumnezeul nostru, vrând să-şi gătească pentru Sine locaş însufleţit pe pământ, casă sfântă spre sălăşuirea Lui, a trimis pe îngerul Său către drepţii Ioachim şi Ana, dintru care a voit să se nască Maica Sa şi le-a vestit lor, care erau neroditori şi sterpi, că le-a dat Dumnezeu lor dar de zămislire, spre naşterea Fecioarei. Drept aceea, s-a zămislit Sfânta Fecioară Maria şi s-a născut din sămânţă bărbătească, însă din făgăduinţă, fiind părinţii ei, adică, bătrâni şi sterpi. Că numai Hristos singur S-a născut din Sfânta Fecioară Maria mai presus de fire, negrăit şi netâlcuit, precum El singur ştie, fără de voie trupească. Şi, Dumnezeu desăvârşit fiind, toate ale iconomiei Lui celei după trup desăvârşit le-a luat asupra Sa, adică firea oamenilor, aşa precum a zidit-o şi a plăsmuit-o dintru început.

Deci, ziua aceasta, o prăznuim ca aducere aminte a zămislirii Maicii lui Dumnezeu în pântecele maicii sale, Sfânta şi dreapta Ana, zămislire binevestită, pe pământ părinţilor ei şi oamenilor, printr-un înger. Acest lucru l-a făcut Dumnezeu, Care din nimic le-a înfiinţat pe toate, deşteptând pântecele cel sterp, spre aducere de rod şi pe cea care îmbătrânise fără de copii, maica născătoare de copii, cu prea slăvire a lucrat-o, sfârşit vrednic al cererii celei drepte a drepţilor ei părinţi, pe Fecioara dăruind-o, dintru care Însuşi Dumnezeu avea să vină în trup, spre cea de a doua naştere a toate câte sunt.

Că aşa a binevoit Dumnezeu ca nişte părinţi, înţelepţi şi mijlocitori ai oamenilor, să nască fiică pe cea aleasă din toate neamurile şi dinainte hotărâtă, mai înainte de veci.

Şi se face acest sobor întru cinstita casă a Născătoarei de Dumnezeu ceea ce este în Svorani, aproape de prea sfânta ei biserică.

Întru această zi, învăţătură la zămislirea Preasfintei de Dumnezeu Născătoarei.

Iubiţilor, astăzi începătura şi pârga mântuirii noastre se face şi pântecele dreptei Ana rodeşte, după vestirea Arhanghelului, pe nepoata dreptului Iesei, din seminţia lui David. Că printr-însa legăturile lui Adam încep să se dezlege şi printr-însa lumea din înşelăciune începe să se slobozească. Pentru ea s-au bucurat proorocii, aşteptând ca din ea să se nască Domnul nostru Iisus Hristos.

Deci, să ştiţi, iubiţilor, că astăzi prăznuim zămislirea Doamnei noastre, Stăpânei Născătoarei de Dumnezeu celei prea curate. Drept aceea, cu bucurie să alergăm la biserica ei, la rugăciune cu frică să stăm şi Uşile cereştii cămări să le deschidem, cu priveghere, cu rugăciuni, cu milostenie şi cu post să ne împodobim. Şi aşa, să petrecem cu cinste, prăznuind cu bucurie cinstita zi de astăzi, zămislirea prea curatei, pentru că ea neîncetat roagă pentru noi pe Fiul ei şi Dumnezeul Nostru.

Să prăznuim, nu numai noi singuri îndestulându-ne, ci şi pe săraci miluind, pe flămânzi hrănind, pe însetaţi adăpând, pe cei goi îmbrăcând, precum Domnul a zis: "Fiţi milostivi, precum Domnul a zis: "Fiţi milostivi, precum şi Tatăl vostru cel ceresc milostiv este". Să urmăm, deci, fecioarelor celor înţelepte, cărora le-a zis Domnul: "Intraţi în cămara cea cerească, pentru că, străin văzându-Mă, M-aţi miluit şi flămând fiind, M-aţi hrănit şi, însetat fiind, M-aţi adăpat". Au doar, fraţilor, pe Însuşi Hristos L-au hrănit, sau L-au adăpat ? Ba nu, ci pe cei ce umblă în lumea aceasta şi cer întru numele Domnului; drept aceea şi de Împărăţia Cerurilor s-au învrednicit.

Rogu-vă, dar, pe voi să fugim şi de gheena şi de Judecata cea fără de veste. Pentru că nu ştim în care ceas sufletul se va despărţi de trup, noi aflându-ne ori mâncând, ori bând, ori umblând ori şezând. Drept aceea, să avem în tot ceasul pocăinţă, milostenie, blândeţe, înfrânare şi aşa să rugăm pe Stăpânul Hristos, Care poate să ne miluiască pe noi.

Încă să ne aducem aminte de marele păstor, cel cu gura de aur, care a zis: "O, fraţilor, acestea pentru noi sunt făcute, iar nu noi pentru dânsele." Să nu vă

întoarceţi şi să nu vă fie urât de biserică, nici să vă învăţaţi la deşertăciuni, ca să nu se umple cu noi gheena, împreună cu cei ce au căzut din slava Domnului.

Drept aceea iubiţilor fraţi, să ne nevoim la rugăciune totdeauna, cu curăţie, la biserică să mergem la toate praznicele Domnului nostru Iisus Hristos şi la ale prea curatei Maicii Sale, ca, la sfârşit, să ne învrednicim a auzi glasul Lui cel prea dorit şi prea dulce: "Veniţi binecuvântaţii Părintelui Meu, de moşteniţi împărăţia cea gătită vouă", Căruia Se cuvine slava în veci ! Amin.

Întru această zi, pomenirea Sfintei proorociţe Ana, mama lui Samuil proorocul (sec. XXII i.Hr.)

Sfânta şi fericita proorociţă Ana era din cetatea Ramataim, din muntele lui Efrem. Aceasta era însoţită cu un bărbat din seminţia lui Levi, Elcana cu numele şi era stearpă şi nu năştea. Şi avea bărbatul acesta două femei şi a doua se numea Penina. Şi Elcana, luând pe Penina, a avut fiu cu ea şi se bucura. Dar omul iubea mai mult pe Ana, măcar că era defăimată pentru stârpiciunea ei. Iar Penina o pizmuia, dimpreună cu toate rudeniile şi prietenii ei.

Deci, Ana mult se ruga lui Dumnezeu, dar nimic nu se schimba, deşi poruncile cele din Legea Veche le păzea pururea, fără lenevire. Că aşa, uneori, sfinţii dobândesc cererile târziu şi cu încetul, de la Dumnezeu.

Deci, odată, Ana suindu-se dimpreună cu bărbatul său la Şilo, unde era Chivotul şi Cortul lui Dumnezeu Atotţiitorul, ca să aducă jertfă prin mâna lui Eli preotul şi săvârşindu-se jertfele, a primit de la altar o singură parte din jertfe, pentru că nu

avea fiu sau fiică, pe când celelalte femei cu copii au primit câte două părţi. Şi, măcar că pentru aceasta mult s-a întristat, ea nu s-a deznădăjduit, nici nu s-a tulburat faţa ei. Dar ce a făcut? Slobozind pe bărbatul ei acasă, a rămas singură în Casa Domnului şi, aruncându-se la pământ, se ruga în acest chip: "Doamne, Dumnezeul părinţilor mei, dacă milostiv vei căuta spre mine, roaba ta şi spre defăimarea mea şi-mi vei da mie rod din pântece, Ţie pe dânsul îl dau ca să-ţi slujească în toate zilele vieţii lui". Şi ce a făcut Dumnezeu? A trecut oare cu vederea rugăciunea ei? Ci, fiindcă Dumnezeu a văzut pe Ana că nu se depărtează de la Cortul Sfânt, ci se roagă şi stăruieşte, i-a făgăduit nu numai că-i va da ei rod din pântece, ci mai înainte i-a spus şi numele celui ce-l va naşte. Şi de acolo, luând deplină încredinţare, s-a întors acasă, săltând şi bucurându-se.

Şi, luând în pântece, a născut pe proorocul Samuil. Şi, după ce l-a înţărcat, s-a suit împreună cu el la Şilo şi a căzut la Domnul Dumnezeu, dându-I mulţumită. Şi a binecuvântat-o pe ea bătrânul Eli preotul, zicând: "Să-ţi dea ţie Domnul alt rod din pântece, în locul lui Samuil, fiul tău." Şi şi-a luat pe fiul ei şi s-a pogorât la casa ei, pentru că era el foarte mic. Iar după ce s-a făcut mai mare, ca de trei ani, luându-l pe el de mână, l-a suit în biserica Domnului Atotţiitorul şi, aducând cuvenita mulţumită Domnului, l-a dat pe fiul ei în mâinile lui Eli preotul. Şi, făcându-i lui o haină bisericească, un efod, adică un stihar mic, copilul slujea Domnului.

Şi, văzând Ana se veselea şi, adăugând, a născut trei fii şi trei fiice. Şi a căzut la altarul Domnului, mulţumindu-I şi I-a adus cântarea aceasta, zicând: "Bucuratu-s-a inima mea întru Domnul. Înălţată a fost fruntea mea de Domnul Dumnezeul meu şi gura mea s-a deschis cu glas tare asupra vrăjmaşilor mei, că m-am bucurat de mântuirea Sa". Şi toate celelalte cuvinte ale cântării acesteia le-a cântat, ca o proorociţă şi maică de prooroc. Drept aceea, a mai zis: "Cea stearpă naşte de şapte ori, iar cea cu copii mulţi va fi neputincioasă, că Domnul omoară şi învie, El pogoară în iad şi iarăşi scoate".

Deci, pururea pomenita Ana, mulţi ani trăind în viaţa aceasta, pururea mulţumind Domnului şi proorocind, s-a mutat către veşnicele lăcaşuri.

Întru această zi, cuvânt despre un călugăr leneş.

Un egumen oarecare avea sub povăţuirea sa douăzeci de călugări, din care unul, foarte leneş, neîngrijindu-se de mântuirea sa, fără de vreme mânca şi bea fără de înfrânare şi limba nicidecum nu-şi ţinea.

Pe acesta, stareţul de multe ori îl învăţa şi îl ruga pe el zicându-i: "Frate, îngrijeşte de sufletul tău, că ai să mori şi în munci grele vei merge". Iar fratele niciodată nu asculta pe stareţ, neprimind cele grăite de dânsul. Deci, aşa vieţuind, s-a întâmplat că a murit fratele acela.

Iar egumenul mult se mâhnea pentru dânsul, ştiind că întru multă lenevire şi nepurtare de grijă a ieşit din lumea aceasta. Însă, a început egumenul a se ruga lui Dumnezeu, zicând: "Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru cel adevărat, arată-mi mie pentru sufletul fratelui". Şi, într-acest fel, de multe ori a făcut. Iar odată a căzut peste dânsul o spaimă şi a văzut râul cel de foc şi mulţime de oameni într-însul, arzând în foc şi văitându-se, iar la mijloc a văzut şi pe călugărul său, stând până la grumaji în văpaie; şi a început a grăi egumenul: "Oare, nu pentru muncile acestea te rugam eu pe tine, ca să fi avut grije de sufletul tău, fiule şi frate?"

Iar fratele, răspunzând, a zis către dânsul: "Mulţumită lui Dumnezeu, părinte, că, pentru rugăciunile tale, măcar capul meu are uşurare; aşa, cu adevărat îţi spun".

Şi această întâmplare spunându-o, pe mulţi îi aducea la mântuire.

Dumnezeului nostru, slavă!

Sfântul Nicolae Velimirovici - Proloagele de la Ohrida - Pomenirea Sfintei Ana, mama Sfântului proroc Samuel

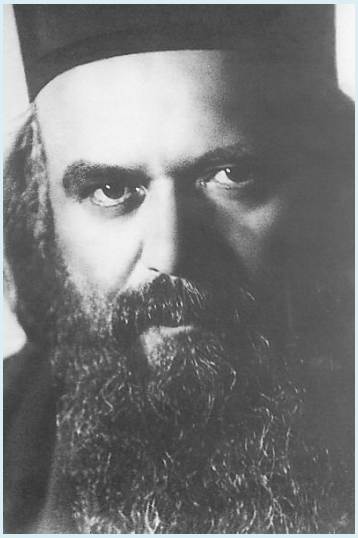

Ea a fost soţia lui Elcana din Ramataim Ţofim, adică Arimateea (I Regi 1: 1-2).

Ana fiind stearpă nu putea avea copii, şi din această pricină plângea cu amar înaintea lui Dumnezeu.

Dar Domnul Atotmilostivul a căutat cu milostivire asupra ei şi a ridicat de la ea sterpciunea, văzând plânsul, zdrobirea şi rugăciunea inimii ei.

Ana de aceea 1-a născut pe fiul Samuel şi 1-a închinat de mic Domnului pentru totdeauna, aşa cum şi făgăduise mai înainte. Iar Samuel s-a făcut povăţuitor mare poporului lui Israel şi proroc, ungând poporului doi regi, pe Saul şi pe David.

Sfânta Ana maica proroculuiSamuel a cântat o cântare de slavă şi de biruinţă lui Dumnezeu, un imn minunat întru frumuseţea şi înţelepciunea cuvintelor, care şi astăzi se cântă la slujbele Sfintei Biserici (I Regi 2:1).

Sfânta proorociţă Ana, mama proorocului Samuel

Sfânta proorociţă Ana, ceea ce cu ploaia lacrimilor ei a făcut să rodească pământul pântecelei ei şi a adus Domnului rodul rugăciunii ei stăruitoare, cu ale sale mijlociri să dezlege legătura nerodirii minţii noastre atrase spre cele deşarte.

Tropar

Bucură-te, cea care mai înainte erai ca o vie neroditoare,
Căci din coapsele tale a răsărit mlădiţa proorociei luminătoare,
Fericită eşti că ai păzit cu osârdie făgăduinţa şi ai luat plata dreptăţii,
Roagă-te să se tămăduiască şi nerodirea inimii noastre prin gândul Vieţii.

Condac

Suspinurile lacrimilor tale au intrat în urechile Celui Atoateştiutor,
Şi prooroc a răsărit din tine spre plinirea arzătorului dor,
Cu ploaia rugăciunilor tale arată şi pământul inimii noastre roditor,
Ca să răsară gânduri dumnezeieşti în adierile darului luminător.

Sfântul Ioan Gură de Aur - Cinci cuvântări despre Ana şi Samuel

Cuvântul I din “Omilii şi cuvântări despre educaţia copiilor”

Trebuie şi în perioada de la Paşti până la Rusalii, şi întotdeauna, să ne amintim de post; şi că nu doar vremea postului, ci şi aducerea aminte de el este de folos; despre purtarea de grijă a lui Dumnezeu şi că iubirea firească a părinţilor pentru copii nu este, pe lângă celelalte, doar o mică parte a ei [a purtării de grijă a lui Dumnezeu]; şi nu doar taţilor, ci şi mamelor li s-a rânduit să-şi educe copiii; la sfârşitul cuvântului [se vorbeşte] despre Ana.

1. Când vine un străin la noi şi îl primim câteva zile cu omenie, după ce ne împărtăşim cu el de hrană şi cuvânt, îl slobozim [la ale sale]. Şi în ziua de după plecarea lui, atunci când punem masa, îndată ne amintim şi de el şi de convorbirile cu el; şi [atunci] cu multă dorire tânjim după el. Aceasta să facem şi cu postul. Căci postul a găzduit la noi patruzeci de zile şi l-am primit apoi l-am slobozit. Dar fiindcă urmează să punem acum ζωνορφολιφ cuget iubitor masă duhovnicească, să ne amintim de el şi de toate bunătăţile care ne-au izvorât din el.

Că nu numai vremea postului, ci şi amintirea lui poate să ne aducă foarte mari foloase. Şi după cum cei dragi ai noştri, nu numai dacă sunt de faţă, ci şi dacă ne vin în minte, ne umplu de multă bucurie, aşa şi zilele postului, şi slujbele, şi petrecerea simplă , şi toate celelalte bunătăţi care ne-au rodit din el, ne veselesc din

pomenirea lui. Dacă adunându-le în cuget pe toate acestea, ne aducem aminte de ele, mari roade vom dobândi şi în vremea de acum. Acestea vi le spun nu ca să vă silesc să postiţi, ci ca să vă înduplec să nu vă desfătaţi, nici să aveţi o dispoziţie lăuntrică ca a celor mai mulţi dintre oameni, dacă mai trebuie numiţi oameni cei care au o asemenea micime de suflet, încât, ca nişte scăpaţi din lanţuri şi de temniţă grea, zic unii către alţii: „Greu am mai străbătut marea postului”. Alţii însă, mai slabi de cuget decât aceştia, se tem până şi pentru următorul Post al Paştilor.

Şi acesta vine din faptul că, în toată cealaltă vreme, se dau pe ei înşişi cu toată puterea la desfătări şi neînfrânare şi beţie. Dacă ne-am îngrijit să petrecem celelalte zile [care nu sunt din vremea postului] în chip cuviincios şi cu blândeţe, dacă am dorit postul care a trecut, atunci şi când va veni următorul, îl vom primi cu mare bucurie. ***Căci ce bunătate nu ne vine din post? Toate sunt pline de linişte şi pace curată.*** Oare nu şi casele sunt eliberate de tulburare şi alergătură şi de toată agitaţia? Dar mai înainte de case mintea celor ce postesc se bucură de această liniştire. Şi tot oraşul urmează [apoi] bunei rânduieli a minţii şi a caselor. Că nici seara nu se mai aud cântăreţi, nici ziua agitatori şi beţivi, nici cei ce strigă ori bătăioşi, ci peste tot se poate vedea multă liniştire. Dar acum nu este aşa, ci de cum se crapă de ziuă, ţipete şi tulburări şi alergături ale bucătarilor şi osteneală; fum cu duiumul şi în casă şi în cugete; în noi patimi care ne ard dinăuntru; flacăra din poftele nelalocul lor ne este aprinsă de desfătare.

De aceea, să căutăm spre postul care a trecut, căci el a micşorat toate aceste [tulburări de acum]. Şi chiar dacă am sfârşit-o cu osteneala lui, însă să nu dezlegăm şi dorirea lui, nici să nu stingem pomenirea lui.Ci, după ce mănânci şi te odihneşti, când vii în piaţă şi vezi că ziua se pleacă spre seară, intră în această biserică şi vino la acest altar şi adu-ţi aminte de vremea postului, când plină era biserica de mulţimea noastră, încordată era râvna ascultării [cuvântului lui Dumnezeu], mare era desfătarea şi trează mintea tuturor. Şi, adunând [în cuget] toate acestea, adu-ţi aminte de acele dorite zile. Iar când urmează să întinzi masa, atinge-te de mâncăruri având această pomenire [a postului] şi niciodată nu vei putea aluneca spre beţie. Că. după cum pe cei ce au soţie cuviincioasă şi cumpătată şi liberă, fiind aprinşi foarte de dragul ei, chiar dacă nu este ea de faţă, atunci când îi aţâţă vreo desfrânată sau stricată, dorul pentru soţie le ţine mai dinainte cu tărie mintea şi nu le îngăduie să intre vreo altă iubire, aşa se întâmplă şi cu postul şi cu beţia. Dacă ne amintim de cumpătarea şi libertatea postului vom putea alunga cu multă uşurinţă pe atotdesfrânata aceasta şi maică a toată necuviinţa, adică beţia.

Căci dorirea postului este mai vajnică decât orice mână spre a ne descotorosi de neruşinarea acesteia. Pentru toate acestea, vă rog, să avem pururea în minte zilele

acelea! Şi, pentru ca şi eu să fac ceva pentru acea aducere aminte [a postului], m-am pregătit să vorbesc de acelaşi lucru cu care atunci v-am mişcat; şi acest lucru şi acum voi încerca să-l aduc înaintea voastră, încât şi prin asemănarea învăţăturii să ni se aducă în minte acea vreme [a postului]. Că voi, de bună seamă, aţi uitat, din pricina multelor subiecte referitoare şi la alte lucruri, despre care am vorbit între timp.

Căci, între timp, a venit şi părintele [nostru], dintr-o călătorie îndepărtată, şi a fost de trebuinţă să spună toate cele ce s-au petrecut şi după acestea să le vorbească elinilor ca să devină mai buni din acest prilej, dar şi nouă celor ce am scăpat de înşelăciunea elinească, să ne înrădăcineze adânc şi să ne înveţe în ce fel am scăpat de întuneric şi cum am alergat la lumina adevărului. După aceea, iarăşi, ne-am bucurat, multe zile, de pomenirile mucenicilor şi am petrecut fără de timp la mormintele lor, flămânzi de laudele cuvenite mucenicilor.

Şi, după ce s-au terminat aceste laude, au venit îndemnurile despre jurăminte. Căci atunci când am văzut că toată împrejurimea oraşului a venit la noi, le-am dat lor aceste merinde de drum şi aşa i-am trimis pe toţi acasă.
2. Aşadar, vouă, din pricina tuturor acestora, nu v-ar fi uşor să vă amintiţi întrebările şi răspunsurile pe care le-am avut atunci cu elinii. Dar mie, care necontenit zăbovesc în acestea şi mă ţin de această cugetare, îmi este foarte uşor să vă spun câte puţin din cele zise atunci şi pot să vă amintesc în întregime subiectul de atunci.

Care era, dar, subiectul? [Atunci] cercetam cum Dumnezeu a purtat de grijă dintru început neamului omenesc şi cum l-a învăţat cele de folos, nefiind nici scriere şi nici Scripturile nefiind date. Şi am arătat că i-a condus către cunoaşterea Lui prin contemplarea zidirii. Şi atunci v-am apucat nu de mână, ci de minte, şi v-am preumblat prin toată zidirea, arătându-vă cerul şi pământul şi marea şi ostroavele şi izvoarele şi râurile şi marea cea largă şi livezile şi grădinile şi pomii cei plini de roade şi care ne dau hrană, privind la munţii cei acoperiţi de păduri.

Atunci am vorbit multe şi despre seminţe şi plante, despre flori, despre răsadurile cele cu rod şi fără rod, despre cele necuvântătoare, despre cele sălbatice şi domestice, despre cele din apă şi de pe uscat, despre cele ce trăiesc în amândouă acestea, despre cele ce străbat văzduhul, despre târâtoare, despre toate stihiile şi, la fiecare din acestea, toţi, într-un glas, am strigat minunându-ne, căci mintea nu era de-ajuns de întinsă pentru această bogăţie nemărginită şi nu putea să priceapă totul: ***„Cât s-au mărit lucrurile Tale, Doamne; toate întru înţelepciune le-ai făcut”***(Ps. 103, 25). Nu numai pentru mulţimea lor ne minunăm de înţelepciunea lui

Dumnezeu, ci pentru amândouă acestea, întâi că a făcut zidirea şi bună şi mare şi minunată, iar apoi, şi că, prin multe dovediri, a arătat celor ce o privesc slăbiciunea ei.

Una [minunăţia ei] este pentru ca să fie admirată pentru înţelepciunea [Celui ce a făcut-o] şi să-i atragă pe cei ce o privesc către închinarea Lui, iar alta [slăbiciunea ei] pentru ca nu cumva cei ce o contemplă să-L lase deoparte pe Făcător, pentru frumuseţea şi măreţia ei şi în locul Aceluia să se închine celor văzute.

Căci slăbiciunea [zidirii] poate să vindece o astfel de înşelare.Şi cum de este zidirea stricăcioasă şi că se va schimba într-o înfăţişare mai bună şi se va bucura de o slavă mai mare, şi când vor fi acestea şi pentru ce şi de ce a devenit stricăcioasă, despre toate acestea am filosofat cu voi atunci. Şi de aici am arătat puterea lui Dumnezeu, cum că în trupuri stricăcioase a lucrat atâta frumuseţe pe care de la început a dăruit-o Dumnezeu şi astrelor şi cerului şi soarelui.

Şi cu adevărat este uimitor cum, trecând atâţia ani, [această frumuseţe] nimic nu a pătimit din cele ce se întâmplă cu trupurile noastre, nici nu a slăbit mai mult datorită bătrâneţii, nici nu s-a moleşit din pricina vreunei boli sau neputinţe, ci îşi păstrează, după cum am zis, frumuseţea şi prospeţimea cu care a înzestrat-o Dumnezeu dintru început; şi nici lumina soarelui nu s-a cheltuit, nici frumuseţea astrelor nu s-a veştejit, nici strălucirea cerului nu s-a risipit, nici marginile mării nu s-au mişcat, nici puterea pământului de a zămisli atâtea roade nu s-a stins.

Că toate acestea sunt stricăcioase am dovedit şi din raţionamente şi din Scripturi. Iar că îşi păstrează frumuseţea şi strălucirea şi prospeţimea, dă mărturie înfăţişarea de fiecare zi a celor văzute, lucru care ne face să ne minunăm mai cu seamă de Dumnezeu Cel ce le-a făcut aşa dintru început. Iar pe când noi ziceam acestea, unii au stat împotrivă zicând: ***„Oare nu este omul mai prejos decât toate cele văzute, de vreme ce trupul cerului şi al pământului şi al soarelui şi al tuturor astrelor durează de atâta vreme, iar acesta după 70 de ani se desface şi piere?”***

- *Mai întâi se cade să zicem că nu vietatea întreagă se desface, ci partea ei mai importantă şi mai necesară, sufletul, rămâne pururea nemuritor, neavând nimic de a face cu aceste pătimiri; iar stricăciunea ţine de partea mai puţin importantă [trupul].*
- *Al doilea lucru este că prin chiar această [stricăciune] suntem mai de cinste. Că nu pe degeaba, nici fără oarecare pricină, ci pe dreptate şi spre folos, suferim şi bătrâneţea şi boala.*

Pe dreptate, fiindcă am căzut în păcat. [ce ne-a răsărit din uşurătatea [minţii] să fie αιονοπα] Spre folos, ca nebunia tămăduită prin această nevoie şi pătimire. Prin urmare, nu ne-a necinstit Dumnezeu pentru că a îngăduit să ni se întâmple acestea. Că dacă ne-ar fi necinstit nu ar fi lăsat ca sufletul să ne fie nemuritor. Dar nici nu este neputincios pentru că a făcut trupul nostru astfel [stricăcios].

Că dacă era neputincios nu putea să ţină atâta vreme, nici cerul, nici astrele, nici trupul pământului. Dar aceasta a făcut-o pentru cineva mai bun şi mai cu mintea întreagă [pentru om], ca [omul] să se încreadă mai mult în El, lucru care este temelia a toată mântuirea. Pentru aceea nu a făcut ca cerul să se veştejească până acum, nici prin bătrâneţe, nici prin alte asemenea [şi suflet nu poate nici ζιτεπιαορπ] neputinţe. Căci cel lipsit de libertate păcătui, nici a se îndrepta. De unde rezultă că nu are trebuinţă nici de o astfel de îndreptare. Noi însă, cei cinstiţi cu raţiune şi suflet, în chip [ce izvorăşte din acesteηνυτορφωτ] necesar avem trebuinţă de înţelepţirea pătimiri şi de cuget smerit, de vreme ce la început, primul om s-a abătut spre mai înainte de toate celelalte [rele]. Sau altă αιονοπα [lipsa de minte [explicaţie]: ***dacă şi cerul urma să îmbătrânească precum trupurile noastre, mulţi ar fi socotit că Făcătorul are multă slăbiciune, ca unul ce nu ar fi fost în stare să facă a dăinui pentru mulţi ani nici măcar un singur trup.Acum însă li s-a luat acelora şi acest pretext de vreme ce lucrurile Sale au rămas atâta timp.***

Pe lângă cele spuse, nu doar aici există [dacă în viaţa aceasta trăim în chip bun, cu întreagă înţelepciune, cu mai multă] trupurile noastre şi vor fi mai strălucite şi decâtιμητσινα [slavă vor învia al cerului şi decât al soarelui şi decât al tuturor celorlalte şi se vor muta] la moştenirea cea de sus. Aşadar, un fel de cunoaştere al luiιμητσιθεμ Dumnezeu este cel prin mijlocirea întregii zidiri.

Altul, însă nu mai mic, este cel prin conştiinţă despre care am şi vorbit atunci în amănunţime, folosindu-ne de şi mai multe cuvinte. Şi am arătat cum că cunoştinţa celor bune şi a celor rele ni se face învăţător de la sine şi cum conştiinţa ne strigă dinlăuntru toate acestea. ***Căci aceşti doi învăţători ne-au fost daţi dintru început: zidirea şi conştiinţa. Şi nici unul din ele neavând glas, în tăcere învăţau pe oameni.***

- ✓ *Căci zidirea uimea pe privitor prin vedere şi minunăţia ei trimitea pe tot cel ce o privea către Făcător.*
- ✓ *Iar conştiinţa striga dinlăuntru judecând toate faptele. Iar puterea conştiinţei şi hotărârea judecăţii ei noi le înţelegem prin schimbările feţei.*

Că atunci când înăuntru, ea osândeşte vreun păcat [făcut de noi], se tulbură în afară faţa şi se umple de multă întristare. Şi iarăşi faţa păleşte şi se înfricoşează dacă ne-am lăsat robiţi de ceva din cele de ruşine şi nu ascultăm glasul conştiinţei. [Aşadar] prin înfăţişarea din afară vedem lupta cea dinăuntru.

Dar împreună cu aceşti doi învăţători ne-a arătat şi pe al treilea, adăugat din purtarea de grijă a lui Dumnezeu. Iar acesta nu mai este fără de glas precum cei dintâi, ci prin cuvânt şi îndemn şi sfătuire ne educă voinţa νημωνγ νητ νιεζιμθυρ Care este acesta?

Tatăl rânduit fiecăruia dintre noi. Căci pentru aceasta a rânduit Dumnezeu ca noi să fim iubiţi de părinţii după trup, ca să-i avem ca învăţători ai virtuţii. Că tată adevărat nu este cineva prin actul sexual, ci ζητερα ζετυεδιαπ dacă îi educă bine [pe copii]. Nici a purta în pântece nu face pe cineva mamă, ci dacă îşi creşte bine [copiii].

Iar că acesta este adevărul, anume că nu firea, ci virtutea îi face [pe oameni] părinţi, înşişi părinţii după trup mărturisesc împreună cu noi. Căci, adeseori, pe fiii lor, când văd că sunt neastâmpăraţi şi se abat la răutate, îi despart de înrudirea cu ei şi îi vestesc că pe alţii, care adesea nu au avut nimic de-a face cu ei, îi fac fii ai lor. Oare ce este mai ciudat decât aceasta, ca pe cei pe care i-au născut să-i azvârle afară şi să-i primească pe cei pe care nu i-au născut?

Nu în zadar ne-au fost spuse acestea, ci ca să înveţi că voia cea liberă şi că aceasta [voia liberă], ζισυϕ este mai puternică decât firea ζισεριαορπ mai mult decât cealaltă [firea], obişnuieşte să facă şi părinţi şi fii. Şi aceasta este lucrarea purtării de grijă a lui Dumnezeu: nici copiii să nu fie lăsaţi goi de iubirea firească, dar nici totul să fie raportat la aceea [la legătura firească]. Că dacă părinţii nu i-ar fi iubit nicidecum pe copiii lor şi nu ar fi fost mişcaţi de necesitatea legăturii fireşti, ci numai de felul de a fi şi de virtuţi, ai fi văzut pe mulţi daţi afară din casa părintească din pricina nimicniciei lor, şi [atunci] neamul nostru ar fi fost risipit. Iar dacă totul s-ar raporta la tirania firii şi aceasta nu ar fi îngăduit să-i urască nici pe cei răi, ci chiar înjosiţi şi pătimind mii de necazuri din partea copiilor, părinţii ar fi răbdat din pricina silei firii, îngrijind pe fiii ce îi înjoseau şi îi ocărau. neamul omenesc ar fi alunecat în cea de pe urmă răutate.

Căci copiii nu au prin fire dreptul să îndrăznească orice, ştiind că mulţi au fost daţi afară din casă şi lipsiţi de averea părintească, pentru că au devenit răi şi pentru că de multe ori, îndrăznind în dragostea părinţilor, s-au pornit împotriva lor. Iar dacă

Dumnezeu nu le îngăduia părinţilor să se supere şi să-i alunge şi să-i dea afară pe copiii cei răi, unde s-ar mai fi oprit răutatea? Pentru aceea Dumnezeu a legat de dragostea părinţilor şi necesitatea firii şi felul de comportare al copiilor, ca şi părinţii să ierte pe copiii care greşesc cu măsură - firea însăşi îndemnându-i spre aceasta - dar şi ca nu cumva firea să-i mustre şi să aibă puterea a-i sili să se îngrijească şi de fiii răi - să nu îi mai crească pe cei răi şi care bolesc nevindecat, spre a nu le spori răutatea.

Câtă purtare de grijă [din partea lui Dumnezeu] nu se vede în acestea, spune-mi? Că El a poruncit şi ca părinţii să iubească, dar a pus şi o măsură dragostei şi, iarăşi, a rânduit şi o răsplată pentru creşterea bună a copiilor. Iar că este răsplată, şi nu numai pentru bărbaţi, ci şi pentru femei, ascultă ce zice în altă parte pentru acestea [pentru femei] şi despre acestea [despre femei] Scriptura. Iar pentru ele răsplata nu este mai mică decât pentru bărbaţi. Căci zicând Pavel: ***"Femeia fiind înşelată, s-a făcut călcătoare de poruncă"***, a adăugat ***„dar se va mântui prin naştere de fii"*** (I Tim. 2, 15).

Ceea ce a zis înseamnă oare să te mâhneşti că cea dintâi femeie te-a aruncat în dureri de naştere şi osteneli şi în purtarea îndelungată a sarcinii în pântece? Nu! Nu te necăji [pentru asta]! Că nu ai atâta vătămare din dureri şi din osteneli cât câştigi, dacă vrei, luând din creşterea copiilor prilej de nevoinţe. Căci dacă copiii cei născuţi de tine se bucură de o îngrijire cuvenită şi sunt duşi către virtute prin purtarea ta de grijă faţă de ei, aceasta ţi se face pricină şi prilej de multă mântuire şi, pe lângă nevoinţele tale, vei lua şi mare răsplată pentru îngrijirea lor.

4. Şi ca să vezi că nu simplul fapt de a da naştere face [pe o femeie] mamă, nici nu ia vreo plată pentru acest lucru, Pavel, în altă parte, vorbind despre văduvă, îi arată semnul [văduviei adevărate]: ***„Dacă a crescut copii"*** (I Tim. 5,10). Nu a zis: „Dacă a născut copii", ci: „Dacă a crescut copii". Una [naşterea copiilor) ţine de fire, cealaltă [creşterea lor] de voia cea liberă ζισεριαορπ

Şi de aceea zicând aici „se va mântui prin naştere de prunci", nu s-a oprit la aceasta, ci voind să arate că nu naşterea de prunci, ci a-i educa bine ne aduce răsplată, a adăugat: ***„Dacă rămân în credinţă şi în dragoste şi în sfinţenie împreună cu întreaga înţelepciune"*** (I Tim. 2,15). Ceea ce a zis aceasta înseamnă: atunci va lua mare plată dacă copiii ei rămân în credinţă şi în dragoste şi în sfinţenie.

Prin urmare, ***dacă îi conduci pe ei către acestea, dacă îi îndemni, dacă îi înveţi, dacă îi sfătuieşti, vei avea pentru această purtare de grijă multă răsplătire din partea lui Dumnezeu.***

Să nu socoată femeile că este lucru străin de ele a se îngriji şi de fetiţe şi de băieţi. Că [Pavel] nu a deosebit aici între fete şi băieţi. Ci într-un loc a zis: "dacă a crescut copii", iar aici: „dacă [copiii] rămân în credinţă şi dragoste şi sfinţenie".

Grija de copii ţine de amândoi [părinţii], şi mai cu seamă de femei, de vreme ce ele stau mai mult acasă. Căci pe bărbaţi adesea îi trag călătoriile şi grijile din piaţă şi treburile cetăţii, dar femeia neavând nici o astfel de grijă, mai uşor poate să se îngrijească de copii, bucurându-se de mai mult răgaz. Aşa făceau femeile din vechime! Că datoria aceasta nu este cu necesitate numai a bărbaţilor, ci şi a femeilor. Iar datorie numesc a purta de grijă de propriii copii şi a-i duce la filosofie. Şi [ca să vedeţi] că acesta este adevărul, vă voi spune o istorisire de demult.

Era la iudei o femeie cu numele Ana. Şi această Ana a bolit multă vreme de nenaşterea de prunci. Şi, ceea ce era mai cumplit, era faptul că cealaltă femeie a bărbatului ei era mamă a mulţi copii. Şi voi ştiţi că prin fire acest lucru [nenaşterea de prunci] este de nesuferit pentru femei. Dar când se mai adaugă şi o concurentă care are copii, acest fapt devine cu mult mai cumplit. Că văzând bucuria şi belşugul celeilalte femei, îşi socotea mai amarnică propria nefericire, după cum şi cei ce trăiesc în cea de pe urmă sărăcie atunci se îndurerează mai tare, când iau aminte la cei bogaţi. Şi nu numai acesta era răul, că aceasta nu avea copii, iar cealaltă avea, ci şi că cealaltă îi era concurentă, şi nu numai că îi era concurentă, ci şi că aceea o ocăra că [Ana] nu este bună de nimic.

Iar Dumnezeu, văzând toate acestea, răbda. ***„Şi nu-i dădea ei Domnul"***, zice, ***„prunc după necazul ei şi după întristarea sufletului ei"***(I Rg. 1,6) (28) . ***Ce înseamnă „după necazul ei"? Nu se poate spune că [Dumnezeu], privind liniştit la ea cum îşi poartă nefericirea, nu îi dădea copil, ci. că deşi o vedea plângând şi îndurerându-se şi necăjindu-se, nu i-a dezlegat întristarea tocmai pentru că avea pregătit pentru ea altceva cu mult mai mare.*** Acestea să nu le ascultăm cu neglijenţă , ci şi de aici să învăţăm cea mai ζωγεραπle mare filozofie, ca să nu cădem în vreun rău.

Chiar de suntem în dureri, chiar de ne necăjim, chiar de ni se pare că vreun rău este de nesuferit, să nu ne pierdem râvna, să nu ne neliniştim, ci să rămânem

mereu în purtarea de grijă a lui Dumnezeu. Că Acela ştie limpede când trebuie să dezlege ceea ce ne întristează.

Asta s-a petrecut şi în acest caz. Nu pentru că o ura, nici pentru că Şi-a întors faţa de la ea i-a închis Dumnezeu pântecele, ci ca să ne deschidă nouă uşile filosofiei ce se afla în femeie şi să înţelegem bogăţia credinţei ei şi să cunoaştem că mai strălucită a făcut-o din această [încercare].

Ascultă şi cele ce urmează! ***„Şi aşa a făcut”***, zice, ***„an de an, din destul, când ea se suia la casa Domnului. Şi era întristată şi plângea şi nu mânca”***(I Rg. 1,7)(32). Şi s-a prelungit durerea, mare a fost întristarea, nu două sau trei zile, nici douăzeci sau o sută, nici o mie sau două mii, ci „din destul”. Mulţi ani a fost întristată şi îndurerată femeia. Că aceasta înseamnă „din destul”. Şi mai mult, lungimea timpului şi ocările şi batjocoririle din partea celeilalte femei nu i-au veştejit nici nu i-au oprit filosofia, ci ea necontenit se ruga şi implora [pe Domnul]. Şi lucrul care este mai mare decât toate şi care mai cu seamă arată dorirea ei faţă de Dumnezeu este că nu poftea să dobândească [pentru sine] pur şi simplu un copil, ci să ofere rodul ei lui Dumnezeu şi pârga pântecelui ei [să o dea Domnului] şi pentru această bună făgăduinţă să ia plată. De unde se vede aceasta? Din cuvintele următoare.

Ştiţi cu toţii că lipsa de prunci este nesuferită de femei mai cu seamă din pricina bărbaţilor. Că mulţi dintre bărbaţi sunt atât de lipsiţi de minte încât îşi învinovăţesc femeile că nu dau naştere la prunci, neştiind ei că a naşte îşi are ηχραare începătura de sus, din pronia lui Dumnezeu, şi că nici firea femeii, nici vieţuirea împreună, nici altceva nu o face destoinică de la sine pentru aceasta. Ba mai mult, deşi ei ştiu că le învinovăţesc pe nedrept, totuşi le ocărăsc şi se întorc de la ele şi nu stau cu ele cu bucurie.

5. Să vedem, dar, şi în cazul acestei femei dacă s-a întâmplat aceasta. Dacă ai fi văzut-o disprețuită, necinstită, înjosită, fără îndrăzneală în faţa bărbatului, nici având parte de multă bunăvoinţă şi dragoste din partea lui, ai fi putut trage concluzia că din aceste pricini dorea copil, tocmai ca să aibă îndrăzneală şi multă libertate şi mai dorită să se facă bărbatului. Dar dacă, dimpotrivă, afli toate acestea, şi o vezi pe ea mai iubită decât cea care avea copii şi bucurându-se de mai multă dragoste şi bunăvoinţă, este limpede că nu pentru vreo pricină omenească, nici ca să-şi atragă mai mult bărbatul, voia copil, ci pentru motivul spus mai înainte.

De unde este vădit acest lucru? Ascultă că însuşi cel ce a scris zice aceasta. Că nu a scris în zadar acest fapt, ci ca să afli virtutea femeii”. Aşadar ce zice acesta?

„Iubea Elcana pe Ana mai mult decât pe Fenana. Apoi, după acestea, văzând-o pe Ana că nu mănâncă, ci plânge, i-a zis: „Ce ai de plângi? Şi pentru ce nu mănânci? Pentru ce ţi se zbate inima? Nu sunt eu mai bun pentru tine decât zece copii?” (l Rg. 1,8). Vezi cum se necăjea pentru ea şi se îndurera mai mult decât pentru cealaltă, nu fiindcă nu avea copii, ci fiindcă o vedea întristată şi ţinută în supărare? Ba mai mult, pentru că nu o îndupleca să lase întristarea.

Căci ea nu pentru el căuta să aibă copil, ci ca să arate lui Dumnezeu un rod al său. „Şi s-a sculat”, zice, ***“după ce ei au mâncat şi au băut în Silo şi a stat înaintea Domnului”***(I Rg. 1,9). Nu s-a spus nici aceasta pe degeaba, că [a stat înaintea Domnului] “după ce au mâncat şi au băut”, ci ca să înveţi că vremea αιεδα pe care alţii o fac [prilej] de dezlegare şi îngăduinţe ζοριακ , ea a făcut-o vreme de rugăciune şi lacrimi din pricină că era foarte-foarte trează şi veghetoare. ***„Şi a stat înaintea Domnului. Iar Eli, preotul şedea pe scaun la uşa cortului Domnului”*** (I Rg. 1,9-10). Nici aceasta nu a fost spusă doar aşa, ci pentru a arăta căldura [credinţei] femeii.

Căci după cum o văduvă singură, care nu are nici un ocrotitor, ocărâtă, mult nedreptăţită, atunci când urmează să intre împăratul şi îl întâmpină suliţaşi şi scutieri şi cavaleri şi toţi ceilalţi slujitori, ea nu se sinchiseşte, nici nu are trebuinţă de vreun mijlocitor, ci trecând cu vederea toate acestea, cu multă îndrâznire se înfăţişează împăratului şi îşi varsă cu lacrimi necazul, mânată de nevoia ei, aşa şi această femeie, nu s-a roşit, nici s-a ruşinat de preotul care şedea [acolo], ci de la sine a cerut şi s-a apropiat cu multă îndrăznire către împărat.

Şi întraripată de dor, s-a suit la cer cu mintea şi ca şi cum L-ar fi văzut pe însuşi Dumnezeu, aşa vorbea cu El din toată inima. Şi ce zice? La început nu spune nimic mai mult, ci îşi alcătuieşte introducerea din suspinuri şi îşi slobozeşte izvoarele calde ale lacrimilor. Şi după cum coborând ploaia, până şi cel mai tare pământ, dacă este udat şi înmuiat, se trezeşte cu uşurinţă spre odrăslirea roadelor, aşa s-a petrecut şi cu această femeie. Că pântecul ei, muiat fiind ca de o ploaie de lacrimile sale şi încălzit prin durerea [inimii], a început să se trezească spre buna naştere de prunci.

Să ascultăm chiar cuvintele şi această frumoasă implorare. ***„Plângând a plâns”***, zice, ***“şi s-a rugat cu rugăciune Domnului zicând: Adonai Doamne Eli Savaot”***(I Rg l, 10-11). înfricoşate cuvinte şi pline de cutremur. Şi bine a făcut scriitorul că nu le-a tradus în limba noastră. Că nu a putut să le tălmăcească în greceşte păstrându-le în acelaşi timp puterea cuητερα. ***Nu un singur cuvânt I S-a adresat femeia, ci din multe [numiri] cuvenite Lui, şi-a arătat dorirea faţă de El şi***

dragostea ζισεθαιδ caldă a inimii. Şi precum cei care scriu jalbe împăratului nu pun la începutul [rugăminţii] doar un singur nume, ci îl numesc biruitor şi august şi de sine stăpânitor şi multe altele mai măreţe decât acestea, şi abia atunci îşi formulează cererea, aşa şi aceasta înălţând o cerere la Dumnezeu, a pus multe numiri la începutul rugăminţii, arătându-şi dragostea, după cum am zis, şi cinstirea faţă de Cel rugat.

Iar durerea i-a insuflat cererea. Pentru aceea a şi fost auzită degrabă, fiindcă a scris-o cu multă pricepere. ***Aşa sunt rugăciunile cele făcute din durerea sufletului. Iar în loc de hârtie a avut mintea, în loc de toc limba, iar lacrimile în loc de cerneală. Pentru aceea a şi rămas până azi rugăciunea ei.***

De neşters sunt astfel de slove care s-au scris cu acea cerneală. La fel este şi începutul rugăciunii. Dar cele care urmează începutului? [Acestea sunt:] „Dacă privind vei privi", zice, "la smerenia roabei Tale". Neavând nimic [al său] şi-a început rugăciunea cu o făgăduinţă. A şi făcut deja cu Dumnezeu un schimb, neavând totuşi nimic în mâna [sa]. Se aprindea şi se îndurera mai mult faţă de Acesta decât faţă de acela [bărbatul ei] şi de aceea [Acestuia] s-a rugat să primească un copil. „Dacă privind vei privi la smerenia roabei Tale". Două îndreptăţiri am, zice Ana: robia şi necazul. ***„Dă-mi mie roabei Tale sămânţă bărbătească şi îl voi da dat înaintea Ta"*** (l Rg. 1.11). Ce înseamnă „dat înaintea Ta"? Dăruit cu totul şi întreg ca rob al Tău. Eu îmi retrag orice stăpânire [asupra lui]. Atât numai vreau să fiu mamă, cât să ia început copilul din mine şi mai departe mă retrag şi stau deoparte.

Ia aminte la evlavia αιεβαλυε femeii! Nu a zis: „Dacă îmi dai trei copii,. doi îţi dau Ţie; dacă doi, îţi dau unul, ci dacă îmi dai numai unul singur, îţi ofer întreaga roadă".

„Şi vin şi băutură ameţitoare nu va bea" (I Rg. 1,11). Încă nu a primit copilul şi deja îl face prooroc şi vorbeşte despre creşterea pruncului şi face înţelegeri [contracte] cu Dumnezeu. O, îndrăznire de femeie! Atunci nu avea nimic cu care să participe [la contract] - de vreme ce nu primise nicidecum - şi de aceea pune [înainte] preţul celor ce le va avea în viitor. Şi precum mulţi lucrători de pământ, vieţuind în cea mai de pe urmă sărăcie şi neavând bani să-şi cumpere un berbec sau o oaie, le iau cu jumătate din preţ de la stăpânii lor, făgăduind ca să le dea înapoi restul din preţ când vor avea roade, aşa a făcut şi aceasta.

Ba a făcut cu mult mai mult. Căci nu ca să dea [mai pe urmă] jumătate din preţ şi-a luat fiul de la Dumnezeu, ci ca să I-l dea iarăşi înapoi întreg şi să-I aducă ca rod

faptul că l-a crescut. Căci socotea îndestulată răsplătire ca să se ostenească pentru un preot al lui Dumnezeu. „Şi vin şi băutură ameţitoare nu va bea”, zice [Scriptura]. Nu a cugetat în sine: „Dar dacă va fi plăpând şi se va vătăma din pricina băutului de apă? Dar dacă va cădea în neputinţă? Dar dacă va muri, cuprinzându-l o boală cumplită?

[Nu gândea astfel], ci, cugetând că Cel Care i l-a dat, însuşi va putea să Se îngrijească de sănătatea [copilului], de la naştere şi din scutece l-a întărit în sfinţenie, aruncând totul asupra lui Dumnezeu. Şi mai înainte de a-l naşte, pântecele ei s-a sfinţit, având în sine un proroc, purtând un preot, ducând o jertfă [pentru Dumnezeu], dar jertfă însufleţită.
Pentru aceea a lăsat-o Dumnezeu în deznădăjduire, pentru aceea i-a dat [copilul] cu întârziere, ca mai strălucită să o facă prin felul naşterii, ca să arate filosofia ei. Căci şi când a stat la rugăciune nu a pomenit de potrivnica ei, nu a vorbit de batjocoririle ei, nu a adus în discuţie ocările ei, nu a zis: „Răzbună-mă faţă de aceea femeie rea şi pângărită”. Aceste lucruri le fac multe femei. Însă ea nepomenind nimic de acele ocări, doar pentru necazurile ei s-a rugat.

Aceasta fă-o şi tu, omule; şi când vezi pe vrăjmaşul tău întristându-te, nu-i arunca nici o vorbă amară, nici nu te ruga împotriva lui chiar dacă el te duşmăneşte. Ci intră în [cămara ta] şi pleacă genunchii; varsă lacrimi şi roagă-L pe Dumnezeu să dezlege mâhnirea şi să stingă întristarea.

Asta a făcut şi Ana; şi a dobândit cele mai mari roade [tocmai] de la vrăjmaşa ei. Căci potrivnica ei a lucrat împreună la naşterea pruncului. Cum anume, îţi spun eu. Pe când aceea o îndurera [pe Ana] şi o necăjea şi mai mare îi făcea durerea, din acea durere, mai încordată devenea rugăciunea; iar rugăciunea Îl trăgea pe Dumnezeu [către femeie] şi îl făcea să fie binevoitor; şi aşa s-a născut Samuel.

Aşadar, dacă suntem treji, nu numai că duşmanii nu pot să ne vatăme cu nimic, ci chiar ne folosesc foarte mult, căci ne fac mai râvnitori către orice. Şi nu numai că nu ne pornim pe noi înşine la a-i batjocori sau a-i înjosi, ci din întristarea provocată de aceia, ne [mişcăm] spre rugăciune.

Şi născând copilul, i-a pus numele Samuel, ceea ce se tâlcuieşte: “Dumnezeu ascultă”. Şi fiindcă din rugăciunea ei cea ascultată [de Dumnezeu] l-a primit pe el, iar nu de la fire, a înscris spre dăinuire, ca pe un stâlp de aramă, pomenirea acelei fapte prin numele [copilului] Nu a zis: „Să-i dăm numele tatălui sau al bunicului sau al străbunicului”, ci: „însuşi Cel Ce mi l-a dat. El să fie cinstit şi prin numele copilului”.

Acesteia să-i râvniţi, femeilor! Pe aceasta să o urmăm, bărbaţilor! [Precum ea], atâta grijă să purtăm de copii! Aşa să ne creştem odraslele! Şi pe lângă toate celelalte, să le [sădim] înţelesul întregii înţelepciuni ζηνυσορφωσ ζητ ζογολ. De nimic, nu trebuie aşa să ne sârguim şi să ne îngrijim şi să ne frământăm ca de întreaga lor înţelepciune ηνυσορφωσ şi cuviinţă.

Această stare mai cu seamă se tulbură în acea vârstă a copilăriei Şi ceea ce facem cu sfeşnicele, aceasta să facem şi când ne păzim copiii. Că adeseori când o slujnică aprinde sfeşnicul, îi poruncim să nu-l ducă unde este vreo trestie sau iarbă uscată sau ceva de acest fel, ca nu cumva uitând noi de el, să cadă vreo scânteie şi pornind de la acea uscătură, să se aprindă toată casa.

Această purtare de grijă să o avem şi pentru copii şi să nu le ducem privirile unde sunt slujnice desfrânate, fete destrăbălate ori roabe neînfrânate, ci să poruncim cu tărie ca, şi dacă avem o asemenea slujnică, sau vecină, sau pur şi simplu orice fată care este astfel, să nu vină nici sub privirile, nici să nu aibă convorbiri cu cei tineri, ca nu cumva căzând din acelea vreo scânteie, să aprindă întreg sufletul copilului şi nefericirea să devină nemângâiată.

Şi nu numai de imagini, ci şi de auziri dulci şi desfrânate să-i ferim ca să nu li se vrăjească prin acestea sufletul. Nici la spectacole să nu-i ducem, nici la ospeţe şi beţii, ci mai degrabă tinerii să fie păziţi mai tare decât fecioarele în cămările lor. Că nimic nu împodobeşte aşa de mult vârsta lor precum cununa întregii înţelepciuni ηνυσορφωσ şi a veni la nuntă curat de toată desfrânarea. Iar dacă sufletul nu a cugetat mai înainte la ωατελεμορπdesfrâu, nici nu s-a stricat, ci tânărul a cunoscut doar pe femeia cu care s-a unit prin nuntă, atunci soţiile le vor deveni dorite. Când tinerii vor păşi spre căsătorie cu o asemenea pază. atunci şi pornirile drăgăstoase vor fi mai calde şi dragostea αιλιφ mai adevărată şi prietenia αιονυε lor mai adâncă şi mai strânsă. Iar cele ce se întâmplă acum nu sunt nuntă ci pur şi simplu înavuţire şi negoţ.

Căci atunci când tânărul este stricat dinainte de nuntă, iar după nuntă iarăşi se uită la altă femeie, care mai este folosul nunţii, spune-mi?[Să ştii] că mai mare este pedeapsa, de neiertat păcatul, când având soţie te uiţi fără ruşine la desfrânate şi faci adulter. Că după ce ţi-ai luat soţie, chiar dacă cea care îl strică pe cel căsătorit este desfrânată, tot adulter este acest lucru. Şi se întâmplă acestea - că aleargă şi după cununie la femeile uşuratice - tocmai pentru că înainte de căsătorie nu s-au îngrijit de întreaga înţelepciune.

De aici ies luptele, batjocoririle, întoarcerea pe dos a caselor, certurile zilnice. De aici se micşorează dorirea ζϖρε de soţie şi se veştejeşte; iar petrecerea şi convorbirile cu desfrânatele îl moleşesc. Pe când dacă ar învăţa să aibă întreagă înţelepciune, şi-ar socoti soţia mai dorită decât toate şi o va privi cu multă dragoste αιονυε şi va păstra mare şi bună armonie αιονομο cu ea.

Iar fiind pace şi armonie, toate bunătăţile vor intra în casa aceea. Aşadar, pentru ca şi în cele de aici să avem bună rânduială şi spor şi să avem parte după aceea şi de Împărăţia Cerurilor, să purtăm de grijă - şi faţă de noi şi faţă de copii - ca mai ales această poruncă să o plinim spre a intra la acea nuntă duhovnicească: să nu ne îmbrăcăm în haină pătată. Şi aşa cu multă îndrăznire ne vom bucura de cinstea păstrată acolo celor vrednici. De care fie ca noi toţi să avem parte cu harul şi cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, împreună cu Care Tatălui şi Duhului Sfânt slavă, cinste şi putere acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Cuvântul II din “Omilii şi cuvântări despre educaţia copiilor”

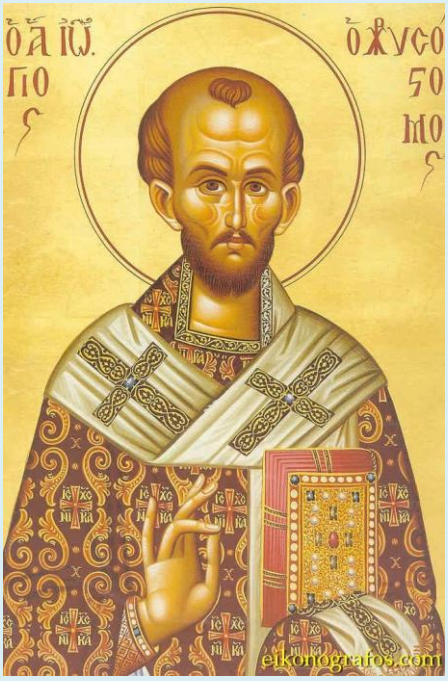

Despre credinţa şi filosofia şi blândeţea Anei; despre cinstea faţă de preoţi şi că trebuie să ne rugăm şi când începem masa şi când o terminăm.

1. Nimic nu este deopotrivă cu rugăciunea, nimic mai puternic decât credinţa. De amândouă ne-a dat dovadă Ana ieri. Căci cu aceste daruri apropiindu-se de Dumnezeu, toate câte a voit a dobândit: şi firea cea vătămată a îndreptat-o şi pântecele cel încuiat l-a deschis şi ruşinea [ei] a nimicit-o şi ocările potrivnicei sale le-a destrămat şi multă îndrăznire [către Dumnezeu] a luat şi spic frumos din piatră stearpă a secerat. Şi cu toţii aţi auzit cum s-a rugat, cum a cerut. A fost încrezătoare şi a primit, şi a născut, şi a crescut, şi l-a dat jertfă [Domnului] pe Samuel. încât nu ar greşi cineva dacă ar numi-o pe această femeie şi mamă şi tată a copilului.

Căci chiar dacă bărbatul a dat sămânţa, totuşi rugăciunea [femeii] a dat putere seminţei şi a făcut mai vrednice de cinste pricinile [începuturile, cauzele] [ζαχρα] naşterii lui Samuel. Căci nu numai dormirea laolaltă şi împreunarea părinţilor, precum în cazul celorlalţi [copii], au fost pricină, ci pricini ale acestei naşteri au fost rugăciunile şi lacrimile şi credinţa.

Aşadar proorocul a avut părinţi mai vrednici de cinste decât alţii şi s-a născut prin credinţa mamei sale. De aceea s-ar şi potrivi să spună cineva despre această femeie: ***„Cei ce seamănă cu lacrimi întru veselie vor secera”*** (Ps. 125,5). Pe

aceasta s-o urmăm cu râvnă, bărbaţilor! Pe aceasta s-o imităm, femeilor! Că femeia aceasta s-a făcut dascăl şi bărbaţilor şi femeilor. Câte sunt sterpe să nu deznădăjduiască. Câte sunt mame aşa să-şi crească copiii. Şi cu toţii să urmăm filosofiei cea dinainte de naştere a femeii, credinţei celei din vremea naşterii şi râvnei celei de după naştere.

Cine are o atât de mare filosofie ca acea femeie, de vreme ce ea a purtat cu blândeţe şi mărime de inimă o aşa de nesuferită întâmplare? Şi nu a dat înapoi până ce nu a nimicit necazul şi până nu a aflat sfârşit minunat şi preaslăvit pentru răul ei. Şi [în toate acestea] nu şi-a luat nici un ajutor sau apărător din cei de jos. Că ea cunoştea iubirea de oameni a Stăpânului. Pentru aceea s-a şi apropiat de una singură şi a dobândit ceea ce voia.

Că tămăduirea acelei întristări [αθυμια] avea trebuinţă nu de ajutor omenesc, ci de harul dumnezeiesc. Şi aceasta pentru că nu era vorba de vreo pagubă de bani încât cineva, aducând aur, să-i poată dezlega întristarea. Nu era neputinţă a trupului, ca vreun doctor să îndemne pe slugi [să o îngrijească] şi să vindece boala. Firea îi era vătămată. Şi asta avea nevoie de Mâna cea de sus.

De aceea, lăsând toate cele de pe pământ, a alergat la Stăpânul firii şi nu a dat înapoi până ce nu L-a înduplecat să-i dezlege stârpiciunea şi să-i deschidă pântecele şi s-o facă maică pe cea stearpă. Fericită este aşadar şi pentru aceasta: nu că a devenit maică, ci fiindcă [neputând] fi, totuşi a devenit. Cel dintâi lucru era al firii, cel de-al doilea era isprava aleasă de femeie. Fericită este şi pentru acele dureri ale naşterii, dar nu mai puţin fericită este şi pentru toate cele de dinaintea naşterii. Căci ştiţi cu toţii, şi bărbaţi şi femei, că nimic nu este mai nesuferit pentru o femeie decât lipsa de prunci. Şi chiar dacă s-ar bucura de mii de bunătăţi şi fericiri, totuşi durerea izvorâtă din astfel de lovitură nu ar putea-o răbda.

Iar dacă acum, când am fost chemaţi la o mai înaltă filosofie şi călătorim spre cer, când nu mai avem nimic cu cele din veacul de acum, ci ne gătim pentru cealaltă viaţă, când fecioria are mare laudă, aşadar, dacă acum este aşa de nesuferită lipsa de prunci, gândeşte-te, odinioară ce rău era socotit un astfel de lucru. Că atunci nu era nici o nădejde a celor viitoare. Pentru cei vechi nu era nici o cugetare [la cele duhovniceşti], ci toate le făceau pentru lucrurile din veacul acesta. [Pentru ei] stârpiciunea şi lipsa de urmaşi era blestem şi pedeapsă. Nu se poate spune, nici înfăţişa prin cuvânt durerea unei astfel de lovituri.

Şi aceasta o mărturisesc femeile care, deşi au arătat toată filosofia, însă această greutate nu au suferit-o. ci unele n-au mai putut vieţui cu bărbaţii lor, iar altele au

socotit viaţa de netrăit. Iar pe femeia aceasta nu numai întristarea din pricina stârpiciunii o împresura, ci şi o altă patimă: mânia din pricina ocărilor potrivnicei sale. Şi precum vânturile, suflând potrivnic unul contra altuia, când cuprind o corabie în mijlocul luptei lor, înalţă când la pupă, când la proră valuri asupra ei, iar cârmaciul, şezând la cârmă, scapă corabia, dacă străbate printre izbirile valurilor cu ştiinţă înţeleaptă, aşa s-a petrecut atunci şi cu femeia aceea.

Căci precum nişte vânturi potrivnice, aşa năvăleau peste sufletul său întărâtarea şi descurajarea [θυμοζ λαι αθυμια] şi îi mărunţeau gândurile şi ridicau multe valuri asupră-i, şi asta nu două sau trei sau douăzeci de zile, ci ani întregi (căci acest lucru i se întâmpla, zice [Scriptura], de destulă vreme). Şi a răbdat furtuna cu mărinimie şi nu a îngăduit să i se scufunde cugetul. Căci frica de Dumnezeu, şezând ca un cârmaci la cârmă, a îndemnat-o să rabde cu mărinimie furtuna aceea. Şi nu a încetat să-i cârmuiască sufletul până nu a dus la liman liniştit corabia plină de încărcătură, adică pântecele ei plin de comoară de mult preţ. Că nu argint, nici aur ducea, ci pe proorocul cel sfinţit. Şi îndoit a fost sfinţit pântecele ei: o dată pentru că pruncul era prooroc sfinţit, iar a doua oară pentru că pricina [începutul] [αρχη] sarcinii sale a luat-o din rugăciune şi din harul cel de sus.

2. Şi nu numai încărcătura era preaslăvită şi minunată, ci şi felul neguţătoriei era şi mai uimitor. Că nu oamenilor a dat marfa, nici unor neguţători şi cârciumari, ci îndată ce a scos-o din corabie a vândut-o lui Dumnezeu. Şi a primit atâta bogăţie pe cât era cu putinţă să ia de la Dumnezeu. Căci după ce l-a primit, Dumnezeu i-a dat alt copil. Şi nu doar unul sau doi sau trei sau patru, ci cu mult mai mult. ***„Că cea stearpă”***, zice, ***„a născut, şapte”***(I Rg. 2,5) şi dobânda a întrecut capitalul.

De acest fel este comerţul cu Dumnezeu. El nu dă înapoi doar puţin mai mult decât capitalul ce l-ai depus, ci de mult mai multe ori. Şi nu i-a dat numai fetiţe, ci de ambele sexe i-a dăruit odrasle, încât bucuria ei era neîntrecută. Acestea le spun nu doar ca să o lăudaţi, ci şi ca să-i şi urmaţi credinţa şi lipsa de răutate de care aţi auzit în parte şi ieri. Aşadar, pentru ca să vă dăruiesc şi restul. Lăsaţi-mă puţin să povestesc despre cuvintele pe care le-a zis către preot şi către sluga preotului după cea dintâi rugăciune, ca să vedeţi cugetul blând şi liniştit al femeii. ***„Şi a fost”***, zice, ***“că în timp ce îşi înmulţea rugăciunea înaintea Domnului, Eli preotul îi păzea gura ei”*** (IRg.l,12).

Îndoită virtute mărturiseşte aici scriitorul că are femeia: pe de-o parte răbdarea şi stăruinţa în rugăciune şi pe de alta trezvia minţii. Primul lucru îl arată faptul că a zis „îşi înmulţea”. Al doilea „înaintea Domnului”. ***Căci toţi ne rugăm, însă nu toţi o facem înaintea lui Dumnezeu. Că atunci când trupul zace la pământ şi gura***

bodogăneşte în zadar, iar mintea umblă peste tot prin casă şi în piaţă, cum mai poate zice unul ca acesta că s-a rugat înaintea lui Dumnezeu? înaintea Domnului se roagă cel ce îşi adună sufletul din toate cele şi nu are nimic comun cu pământul, ci se mută cu totul către cer şi scoate din sufletul său tot gândul omenesc.

Aşa a făcut atunci şi această femeie. Că adunându-se pe sine întreagă şi încordându-şi mintea cu stăruinţă, L-a chemat pe Dumnezeu cu suflet îndurerat. ***Cum de zice atunci că şi-a înmulţit rugăciunea, de vreme ce scurtă a fost lungimea rugăciunii sale?*** Că nu s-a întins la multe cuvinte, nici nu a mărit în lungime rugăciunea, ci a grăit puţine şi simple cuvinte: ***„Adonai, Doamne, Eli, Savaot dacă privind vei privi la smerenia roabei Tale şi îţi vei aduce aminte de mine şi nu vei uita de roaba Ta şi vei da roabei Tale sămânţă bărbătească, îl voi da pe el dar înaintea Ta până în ziua morţii lui. Şi vin şi băutură ameţitoare nu va bea şi fier nu se va sui la capul lui”*** (I Rg. 1,11). ***Ce mulţime de cuvinte mai e asta? Aşadar, ce a vrut să zică în chip tainic prin „a înmulţit”? [înseamnă că] a grăit cuvintele adunate şi nu a lăsat să se cheltuie mult timp prin vorbe.***

Aşa ne-a poruncit şi Hristos în Evanghelie să ne rugăm. Că spunând ucenicilor să nu se roage precum păgânii şi să nu spună multe în zadar, ne-a învăţat şi măsura rugăciunii. Şi ne-a arătat că nu în mulţimea cuvintelor, ci în trezvia minţii stă faptul de a fi ascultaţi. Dar cum atunci, dacă trebuie să ne rugăm cu puţine vorbe, a zis o parabolă cum că trebuie să ne rugăm în toată vremea.

Era o văduvă care îl necăjea necontenit cu rugămintea pe un judecător crud şi neomenos care nu avea nici frică de Dumnezeu nici ruşine de oameni (Lc. 18, 1-8). Cum a cedat la insistenţa venirilor femeii? Cum de ne îndeamnă şi Pavel zicând: ***“Stăruiţi în rugăciune”***(Rom. 12,12)? Şi iarăşi: ***„Rugaţi-vă neîncetat’”*** (I Tes. 5,14). Că dacă nu trebuie să ne întindem la multe cuvinte, dar [în acelaşi timp] să ne rugăm necontenit şi concentrat, una este potrivnică alteia.

Dar nu sunt potrivnice, să nu fie, ci se potrivesc foarte. Că şi Hristos şi Pavel au poruncit să facem rugăciuni scurte şi dese la răstimpuri scurte. Dacă întinzi mult cuvântul [rugăciunii] şi adesea îţi pierzi atenţia, dai multă îndrăznire [siguranţă] diavolului să intre şi să te împiedece şi să-ţi abată mintea de la cele ce le zici. ***Dar dacă faci rugăciuni concentrate şi dese, împărţind toată vremea [pe care o ai] în dese [clipe de rugăciune], vei putea cu uşurinţă să dobândeşti întreaga înţelepciune [σωφροσυνη] şi să-ţi faci rugăciunile cu multă trezvie.*** Acest lucru l-a făcut şi Ana, nu folosindu-se de multe cuvinte, ci apropiindu-Se de Dumnezeu în chip adunat şi des. Apoi, după ce preotul i-a grăit împotrivă – că aceasta

înseamnă că „îi păzea gura ei iar buzele i se mişcau dar glasul nu i se auzea” – s-a silit şi să se supună preotului şi să înceteze rugăciunea. Şi-a oprit glasul, dar nu şi îndrăznirea [către Dumnezeu], ci mai tare striga înlăuntru inima [către Domnul]. Că acest lucru este mai ales rugăciunea: când strigătele [către Dumnezeu] se înalţă dinlăuntru. Şi acesta este semnul unui suflet îndurerat şi chinuit: el nu-şi arată rugăciunea prin tăria glasului, ci prin râvna minţii [προθυμια τηζ διανοιζ].

3. Aşa s-a rugat şi Moise. Şi deşi el nu a glăsuit nimic, Dumnezeu îi zice: ***„Ce strigi către Mine”*** (Ieş. 14,15). Oamenii pot să audă doar acest glas [trupesc], dar Dumnezeu mai înaintea lui aude pe cei ce strigă dinlăuntru [inimii lor]. Prin urmare se poate ca şi fără să strigăm să fim auziţi; şi umblând prin piaţă şi prin oraş, în acelaşi timp să ne rugăm în minte cu multă adunare şi încordare şi stăruinţă; şi să ne întâlnim cu prietenii, şi, [simplu spus], orice am face putem să-L chemăm pe Dumnezeu cu glas stăruitor şi pătrunzător - vorbesc de glasul dinăuntru - şi nimănui din cei de faţă să nu i se facă cunoscut acest glas. Asta a făcut atunci şi femeia aceasta. Căci glasul ei nu se auzea. Şi a auzit-o Dumnezeu. Aşa [de puternic] era glasul ei lăuntric. Şi i-a spus sluga lui Eli: ***„Până când vei fi beată? Leapădă vinul de la tine şi du-te de la faţa Domnului”.***

De aici se poate vedea mai cu seamă filosofia femeii. Acasă o ocăra potrivnica. Când a venit la templu, a înjosit-o şi sluga preotului şi preotul a certat-o. A fugit de furtuna de acasă şi a venit la liman, dar iar a aflat valuri. A venit să ia leac, şi nu numai că nu a luat, dar a primit lovitură din ocări şi rana mai tare s-a deschis prin ele.

Ştiţi şi voi cum se comportă sufletele îndurerate la ocări şi înjosiri. Căci precum cele mai mari dintre răni se fac mai grele [dacă sunt lovite], nesuferind nici cea mai mică atingere din partea mâinii, aşa şi sufletul tulburat şi obijduit este fără răbdare în orice şi este muşcat de orice vorbă, însă nimic din acestea nu a pătimit femeia, deşi a fost batjocorită de o slugă.

Dacă preotul ar fi fost cel ce ar fi înjosit-o, nu era aşa de minunată nerăutatea ei. Că mărimea vredniciei şi greutatea autorităţii [αρχη] ar fi îndemnat-o să asculte şi să se înţelepţească. Acum însă nici către sluga preotului nu s-a pornit. Şi pentru acest lucru şi-a atras şi mai mult bunăvoinţa şi dragostea [ευνοια] lui Dumnezeu. Aşa şi noi, dacă am fi batjocoriţi şi am pătimi mii de rele, să ne purtăm cu cei ce ne ocărăsc cu noblеţe şi [aşa] vom atrage mai multă dragoste şi bunăvoinţă din partea lui Dumnezeu.

De unde ştim aceasta? Din cele petrecute cu David. Ce a păţit acesta? El a fost scos odinioară din patrie şi i-a fost primejduit sufletul şi libertatea (II Rg. cap. 15-16). Dar având cu sine oaste împotriva acelui tânăr tiran neînfrânat şi ucigaş de tată, a rătăcit prin pustie şi nu s-a necăjit, nici nu s-a răzvrătit contra lui Dumnezeu, nici nu a zis: „Pentru ce se întâmplă aceasta? Pentru ce a îngăduit ca fiul să se scoale asupra părintelui său? Şi chiar dacă pe drept aş fi fost învinuit, totuşi [nici într-un astfel de caz] nu aşa ar fi trebuit să se întâmple. Dar acum, nefiind nedreptăţit de mine cu nimic, el vine după mine dorind să-şi pângărească mâna cu sângele tatălui său iar Dumnezeu deşi vedea acestea le îngăduie?". Însă nimic din acestea nu a zis. Şi ceea ce-i mai mare şi minunat este că, rătăcind şi alungat de toţi, un oarecare Şimei, om rău şi necurat, s-a pornit asupra lui, numindu-l ucigaş şi necredincios şi împroşcându-1 cu alte mii de ocări. Iar David nici aşa nu s-a sălbăticit.

Dar ar putea spune cineva: „Bine, dar ce este minunat că nu s-a apărat de vreme ce era neputincios şi nu avea putere?" Mai întâi voi răspunde că nu 1-aş fi admirat atât dacă, având coroană şi împărăţie şi şezând pe tron ar fi răbdat dacă era batjocorit, pe cât îl laud acum şi mă minunez că a filosofat în vreme de necaz. Că în primul caz greutatea autorităţii şi nimicnicia celui ce l-ar fi înjosit îl înduplecau repede să îl dispreţuiască pe acela. Şi mulţi alţi împăraţi adesea au filosofat la fel, folosindu-se spre propria apărare de nebunia covârşitoare a celor ce-i înjoseau.

Că ocările nu ne ating la fel când ne bucurăm de fericire sau când suntem apăsaţi. Când suntem tulburaţi atunci ne urmăresc mai tare şi ne muşcă mai rău.

Pe lângă aceasta mai putem adăuga încă ceva la cele spuse: că, deşi era stăpân şi putea să se apere, totuşi nu a făcut-o. Şi ca să vezi că nu din slăbiciune, ci din nerăutate i-a izvorât filosofia [gândeşte-te] că atunci când căpitanul oştirii a vrut să fie lăsat să meargă şi să taie capul aceluia, David nu numai că nu i-a îngăduit, dar 1-a şi repezit, zicându-i: ***„Ce este mie şi ţie, fiule al lui Saruia? Lăsaţi-l să blesteme ca să vadă Domnul smerirea mea şi să-mi răsplătească cele bune împotriva blestemului său cel făcut în ziua aceasta."*** Şi ce [a zis David] s-a şi întâmplat.

4. Ai văzut cum a ştiut dreptul că a purta cu mărinimie ocările este pricină de mai mare probare spre bine. Pentru aceea odinioară, prinzând pe Saul între două ziduri şi având putere să-1 ucidă, 1-a cruţat. Şi aceasta în vreme ce cei de faţă porunceau să înfigă sabia (I Rg. 24). Dar nici uşurinţa de a-1 ucide, nici îmboldirea de la ceilalţi, nici pătimirea multor rele, nici aşteptarea altora mai cumplite, nu l-au lăsat să-şi tragă sabia. Şi nici în tabără nu s-ar fi descoperit că el ar fi făcut această

ucidere, fiindcă era peşteră şi nimeni altcineva nu era de faţă, ci numai el singur. Şi nu a zis - lucru care l-ar fi spus un adulter - „întuneric este împrejurul meu şi pereţi, cine mă va surprinde?”. Nu, ci el a văzut Ochiul cel neadormit şi a ştiut că ochii Domnului sunt de mii de ori mai strălucitori decât soarele.

Pentru aceea pe toate aşa le-a făcut şi le-a grăit ca şi când Acela ar fi fost de faţă şi i-ar judeca vorbele. Şi a zis: „Nu voi ridica mâna mea asupra unsului Domnului. Nu mă uit la răutatea [lui Saul], ci la vrednicia lui.Să nu-mi spună mie careva că acesta este siluitor şi pângărit. Că eu cinstesc hotărârea lui Dumnezeu chiar dacă acesta se arată nevrednic. Nu este vina mea dacă el se arată nevrednic de cinste”.

Să audă câţi îi dispreţuiesc pe preoţi, să înveţe câtă evlavie a arătat acesta faţă de împărat. Că mult mai de cinste şi respect este preotul decât împăratul, pe cât a fost chemat la mai mare stăpânie. Să înveţe să nu-i judece, nici să le ceară socoteală, ci să se supună şi să se sfiască. Că tu nu ştii vieţuirea preotului, chiar dacă ar fi unul rău şi fără de grijă. David însă ştia cu amănunţime toate câte a făcut Saul.
Dar în acelaşi timp ştia că stăpânia i-a fost dată [lui Saul] de la Dumnezeu. Şi chiar dacă ai şti cu de-amănuntul [viaţa lor], nu ai iertare, nici dezvinovăţire dacă dispreţuieşti pe întâistătători şi treci cu vederea cele spuse de ei. Auzi cum şi Hristos a nimicit această îndreptăţire a noastră când zice în Evanghelii: ***„Pe scaunul lui Moise au şezut cărturarii şi fariseii. Deci toate câte vă vor zice să le faceţi, faceţi-le. Dar după faptele lor să nu faceţi”*** (Mt. 23,3). Ai văzut cum, deşi viaţa acelora era aşa de stricată încât era vrednică de învinovăţire din partea ucenicilor lor, El nu a necinstit îndemnurile acestora, nici n-a lepădat învăţătura lor? Acestea le spun nu voind să osândesc pe preoţi, să nu fie, - că şi voi sunteţi martori ai bunei lor petreceri şi a multei lor evlavii - ci ca să le dăm cu îmbelşugare multă cinste şi respect. Căci nu atât pe ei, cât pe noi înşine ne folosim. Cel ce primeşte un prooroc în nume de proroc, plată de prooroc va lua.

Că dacă nu ne este îngăduit să ne judecăm vieţuirea unii altora, cu cât mai mult pe a părinţilor [noştri duhovniceşti], însă ceea ce am spus - căci iarăşi trebuie să ne întoarcem la femeia aceasta - anume că a purta cu mărinimie batjocoririle este pricină de multe bunătăţi s-a petrecut şi cu Iov. Că şi de acela nu mă minunez atât mai înainte de a-l îndemna femeia, cât după ce i-a dat sfatul ei cel pierzător. Şi să nu socotească cineva că zic lucru neobişnuit. Că adeseori pe cei pe care firea lucrurilor nu i-a putut împiedica, i-a pierdut vorba şi îndemnul cel stricat. De acest lucru este conştient şi diavolul încât după lovitura cu fapta adaugă şi atacul cu vorba. Aceasta a făcut şi cu David. Când a văzut că el rabdă cu mărinimie răscularea fiului său şi acea tiranică fărădelege, voind [diavolul] să-i poticnească

mintea şi să-1 convingă să cadă în mânie, l-a adus pe acel Şimei, gătind ca prin cuvintele amare [ale aceluia] să muşte sufletul lui David.

Acest lucru rău 1-a uneltit şi în cazul lui Iov. Când a văzut că acela îşi râde de săgeţile lui şi că în faţa tuturor stă cu noblеţe, ca un turn de diamant, a înarmat-o pe femeie ca prin ea să-şi furişeze şi să facă neobservat sfatul. Şi a ascuns în cuvintele ei momeala, plângând nenorocirea lui Iov. Ce a făcut acel mare om? ***„Pentru ce ai grăit ca una din femeile fără minte? Dacă le-am primit pe cele bune din mâna Domnului nu vom răbda şi cele rele?”*** (Iov 2,10). Ceea ce a zis aceasta înseamnă: „Dacă nu ar fi fost Stăpân, nici atât de presus faţă de noi, ci ar fi fost un oarecare prieten de o cinste cu noi, ce dezvinovăţire am fi avut dacă, după atâtea binefaceri din partea lui, noi i-am fi răsplătit cu cele potrivnice?”.

Ai văzut cuget iubitor de Dumnezeu şi cum nu a gândit mai presus de sine, nici nu s-a lăudat că a suportat cu mărinimie acele lovituri mai presus de fire şi nici nu a socotit că atâta răbdare ce a arătat este un lucru al înţelepciunii şi mărimii sale de suflet? Ci ca şi cum şi-ar fi plătit trebuitoarea datorie şi nu ar fi pătimit nimic necuvenit, aşa, din toată inima, i-a răspuns împotrivă femeii.

Aceasta s-a petrecut şi cu femeia aceasta. Când a văzut că rabdă cu mărime de suflet lipsa de prunci şi că se aruncă înaintea lui Dumnezeu, a pus împotriva ei pe sluga preotului ca [Ana] mai tare să se mânie. Dar nimic din acestea nu a pătimit femeia, ci cugetând şi fiind pregătită [μελεταω]de acasă să rabde ocările, pentru că era cercată prin batjocoririle potrivnicei, a respins fără de teamă, mai apoi, asemenea atacuri.

Pentru aceea şi în templu multă blândeţe a arătat, purtând jignirile cele despre beţie şi vorbire în doi peri cu bărbăţie şi cu mărime de suflet, deşi nimic de acest fel nu s-a auzit în vorbele ei. Căci zicând sluga ***„Leapădă vinul de la tine şi te du de la faţa Domnului”***, Ana a răspuns: ***“Nu, Doamne”.*** Pe cel care a înjosit-o 1-a numit stăpân. Şi nu a zis ceea ce mulţi oameni spun: „Mi-a zis preotul aşa ceva? El, cel ce învaţă pe alţii m-a jignit socotindu-mă beat şi vorbitor în doi peri?”. Dar el a glumit ca să-ţi dea la iveală cugetul ascuns, chiar dacă nu era adevărat.

5. Iar noi, adesea când suntem ocărâţi, [socotind] că trebuie neapărat să ne apărăm şi să ne izbăvim [de ocări], aprindem foc şi ca nişte fiare sălbatice călcăm în picioare pe cei ce ne-au înjosit, presându-i şi rănindu-i şi cerându-le socoteală de cele spuse, şi, prin chiar acestea pe care le facem, întărim bănuiala [acelora] împotriva noastră. Dacă vrei să arăţi celor ce te-au înjosit că nu eşti beat, arată-le-o prin blândeţe, nu prin semeţie, nici prin ocărârea lor. Iar dacă îl loveşti pe cel ce te-

a înjosit, toţi te vor învinui de beţie. Dar dacă te porţi cu nobleţe, vei îndepărta chiar prin faptele tale bănuiala rea. Acest lucru l-a făcut demult şi această femeie. ***Şi zicând „Nu, Doamne”, a arătat prin însele faptele sale că mincinoasă era bănuiala.***

De unde totuşi a avut preotul bănuiala aceasta? Căci nu a văzut-o râzând, nici dansând, nici împleticindu-se, nici zăcând, nici grăind ceva de ruşine ori vreun cuvânt de femeie uşoară. De unde, dar, avea această bănuială? Nu degeaba a bănuit el, ci după timpul din zi. Căci era la amiază când îşi făcea rugăciunea. De unde ştim? Din însele cuvintele de mai înainte. ***„S-a ridicat”***, zice, ***„Ana după ce au mâncat în Silo şi după ce au băut şi a stat înaintea Domnului”.***

Vezi? Timpul pe care toţi şi l-au luat spre odihnă şi relaxare, ea 1-a făcut timp de rugăciune şi după masă a alergat la rugăciune şi şi-a vărsat izvoarele lacrimilor şi a oferit [Domnului] o minte feciorelnică [σωφρονο σαν] şi trează. Şi în concentrare şi adunare [εκτενωζ] s-a rugat după masă, ca să ia darul cel peste fire şi să i se dezlege stârpiciunea şi să i se vindece firea ei cea slăbită. ***Acestea le-am câştigat de la femeie: să ştim că [trebuie] să ne rugăm după ce am stat la masă şi la ospăţ.*** Cel ce se pregăteşte pentru acest lucru, niciodată nu va cădea în beţie şi în vorbirea în doi peri, niciodată nu va fi sfâşiat de plăcerea gâtlejului, ci cu aşteptarea rugăciunii îşi pune frâu gândurilor şi gustă din toate cele puse înainte cu cuvenita măsură şi îşi umple şi sufletul şi trupul de multă binecuvântare.

Căci masa care începe de la rugăciune şi se sfârşeşte la rugăciune, niciodată nu va fi cu vreo lipsă, ci ne va aduce toate bunătăţile mai bogat decât un izvor. Să nu trecem cu vederea un atât de mare câştig. Că nu este lucru necuvenit ca slugile noastre, dacă ar vrea să primească de la noi ceva din cele puse înainte, să ne mulţumească şi apoi să se îndepărteze vorbindu-ne de bine. Iar noi, bucurându-ne de atâtea bunătăţi, nici măcar atâta cinstire nu dăm lui Dumnezeu, şi acestea, după ce am urma să ne bucurăm de multă siguranţă şi pace. ***Că unde este rugăciune este şi mulţumire [ευχαριστια], unde harul Duhului Sfânt este desfată şi demonii fug şi toată puterea potrivnică se alungă şi se surpă.*** Cel ce urmează să se întoarcă la rugăciune nu va îndrăzni să grăiască nimic necuvenit nici chiar în vremea mesei. Şi chiar dacă grăieşte îşi dă seama şi se căieşte degrabă. Pentru aceea trebuie ca şi la începutul şi la sfârşitul mesei să mulţumim lui Dumnezeu. Că, după cum am zis, atunci mai ales nu vom cădea cu uşurinţă în beţie, când ne vom statornici în această obişnuinţă.

Şi chiar dacă te-ai ridica vreodată de la masă ameţit şi cu chef, nici aşa să nu laşi obiceiul. Ci chiar dacă ne-am îmbătat, chiar dacă ne împleticim şi cădem la

pământ, chiar şi aşa să ne rugăm şi să nu dezlegăm obişnuinţa. Căci dacă în prima zi te rogi chiar dacă eşti în halul acesta, a doua zi vei îndrepta necuviinţa din prima zi. Aşadar ori de câte ori mâncăm, să ne aducem aminte de femeia aceasta şi de lacrimile ei şi de această „bună beţie" a ei. Că s-a îmbătat şi femeia, însă nu de vin, ci de multa evlavie. Dacă după masă avea o astfel de stare, oare ce stare avea de dimineaţă? Dacă după ce a mâncat şi a băut s-a rugat atât de adunat, cum era când postea?

6. Să ne întoarcem iar la cuvintele ei, cele pline de multă filosofie şi blândeţe. Căci zicând ***„Nu, Doamne"*** a adăugat: „Eu sunt femeie în zi necăjită şi vin şi băutură ameţitoare nu am băut". Ia aminte cum nici aici nu a spus de ocările potrivnicei sale, nici nu a scos la iveală răutatea aceleia, nici nu şi-a deplâns necazul său, ci numai atât şi-a descoperit întristarea [αθυμια] cât să se apere înaintea preotului.

„Eu sunt femeie în zi necăjită şi vin şi băutură ameţitoare nu am băut şi îmi vărs sufletul meu înaintea Domnului". Nu a zis „mă rog Domnului", sau "îl implor pe Dumnezeu", ci „îmi vărs sufletul înaintea Domnului". Aceasta înseamnă că m-am întors [m-am mutat] pe mine întreagă către Dumnezeu, mi-am deşertat mintea către El, am făcut rugăciunea cu tot sufletul şi puterea mea, am spus lui Dumnezeu necazul meu, i-am arătat rana. Iar Acela poate să pună leacul. „Să nu dai roabei tale în faţă, ca unei femei ciumate". Iarăşi se numeşte pe sine roabă şi lucrează cu multă râvnă ca să nu primească vreo părere rea din partea preotului.

Şi nu şi-a zis către sine: "Ce-mi pasă mie de acuzaţia acestuia? M-a osândit pe degeaba, a bănuit ceea ce nu trebuia. Să fie numai conştiinţa mea curată şi n-au decât ca toţi să mă osândească", ci ***a plinit acea lege apostolească care porunceşte să ne îngrijim de cele bune nu numai înaintea Domnului, ci şi înaintea oamenilor*** (II Cor. 8,21). Şi în tot chipul a îndepărtat bănuiala zicând: ***„Să nu dai roabei tale în faţă, ca unei femei ciumate". Ce înseamnă „în faţă"? „Să nu socoteşti că sunt fără de ruşine şi plină de îndrăzneală", îndrăznirea mea nu este din beţie, ci din întristare [αθυμια], din durere, nu din ameţeală.***

Ce a zis preotul? Ia aminte la priceperea aceluia! Nu a iscodit necazul, nu a vrut să facă vâlvă de rugăciunea ei. Dar ce zice? ***„Mergi în pace. Să-ţi dea ţie Domnul Dumnezeul lui Israel toată cererea pe care ai cerut-o de la El".*** Pe acuzator 1-a făcut femeia apărător.

Atât de mare bine este blândeţea şi îngăduinţa. Şi în loc de ocară, luând merinde îndestulătoare, s-a dus şi 1-a avut pe cel ce a certat-o ca ocrotitor şi mijlocitor. Dar nici aşa nu s-a oprit, ci iarăşi a zis: ***„A aflat roaba ta har înaintea ochilor tăi"***,

adică „Află până la capăt şi din decurgerea lucrurilor că nu din beţie, ci din multa durere am făcut rugăciune şi cerere”. ***„Şi plecând”, zice [Scriptura], „nu a mai stat cu el”.***

Ai văzut credinţa femeii? Mai înainte de a lua ceea ce a cerut a fost plină de îndrăznire ca şi când ar fi luat. Iar pricina este că s-a rugat cu multă atenţie şi adâncire şi încordare, cu multă râvnire neîndoielnică. De aceea a plecat ca şi când ar fi primit tot [ceea ce ceruse]. Pe de altă parte şi Dumnezeu i-a luat întristarea pentru că urma să-i dea darul. ***Pe aceasta s-o urmăm şi noi cu sârguinţă şi în toate necazurile şi întâmplările rele să alergăm la Dumnezeu.*** Şi dacă nu avem copii, să-i cerem de la Acela. Iar dacă îi dobândim, să-i creştem cu multă sârguinţă [în legea lui Dumnezeu] şi să îndepărtăm pe cei tineri de orice răutate, mai cu seamă de neînfrânare şi împrăştiere. Cumplit este acest război şi nimic nu primejduieşte atât de mult vârsta copilăriei şi tinereţii ca această patimă. Din toate părţile să-i îngrădim şi să-i ocrotim cu sfătuiri, cu îndemnuri, cu înfricoşări, cu ameninţări.

Dacă ei vor birui această poftă, nu vor fi biruiţi degrabă de vreo alta, ci vor fi şi mai tari decât banii, se vor înfrâna şi de la beţie, şi chefurile şi întâlnirile stricate le vor îndepărta cu toată râvna, le vor fi mai iubiţi şi părinţilor, vor fi mai respectaţi şi de toţi oamenii. Căci cine nu se va sfii în faţa uni tânăr cumpătat şi cu mintea întreagă [σωφρων]. Cine nu va iubi şi nu va îmbrăţişa pe cel ce pune frâu poftelor necuviincioase şi fără de rânduială? Şi cine, fie şi dintre cei foarte bogaţi, nu va alege cu multă dorire pe unul ca acela ca să-i încredinţeze fiica lor, chiar dacă acela ar fi mai sărac decât toţi? Că după cum nimeni nu este aşa de ticălos şi nenorocit, chiar de ar fi mai bogat decât toţi, încât să vrea să-şi ia ca ginere pe cel ce vieţuieşte în neorânduială şi destrăbălări şi ia aminte la desfrânate, tot aşa nimeni nu este atât de lipsit de minte ca cel ce dispreţuieşte şi necinsteşte pe cel întreg la minte [σωφρων] şi cu viaţă cinstită.

Aşadar, ca să fie respectaţi şi de oameni şi să fie doriţi şi lui Dumnezeu copiii [noştri], să împodobim sufletele lor şi să-i aducem către nuntă cu [zestrea] întregii înţelepciuni [σωφροσυνη]. Căci astfel se vor revărsa asupra lor ca din nişte izvoare şi toate cele ale veacului de acum şi îl vor avea milostiv şi pe Dumnezeu. ***Se vor bucura şi de slava de acum şi de cea viitoare, de care fie ca noi toţi să avem parte cu harul şi cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, împreună cu Care Tatălui şi Duhului Sfânt fie-Le slava, cinstea şi puterea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.***

Cuvântul III din “Omilii şi cuvântări despre educaţia copiilor”

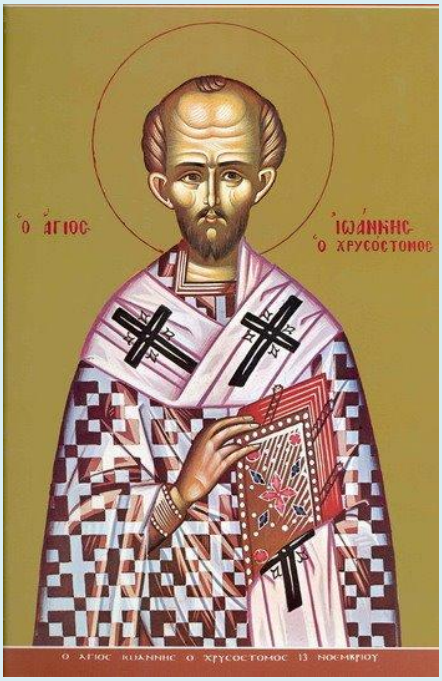

Despre alăptarea lui Samuel şi că folositor lucru este a întârzia naşterea de copii şi că primejdios şi nesigur [pentru mântuirea noastră] este a nu purta grijă de prunci.

1. Dacă nu par unora împovărător şi nu li s-a făcut lehamite de mine, voiesc iarăşi să mă ating azi de acelaşi subiect despre care am vorbit şi ieri, când v-am condus spre Ana şi v-am introdus cu cuvântul în livada virtuţilor femeii, livadă ce nu are trandafiri, nici flori care se veştejesc, ci rugăciunea şi credinţa şi multă nerăutate. Căci acestea sunt mult mai bine mirositoare decât florile de primăvară şi sunt adăpate nu de izvoare de apă, ci de ploile lacrimilor. Că nu fac izvoarele de apă atât de împrospătate grădinile, cât fac izvoarele de lacrimi să se urce la cea mai mare înălţime sadul rugăciunii. Acest lucru s-a petrecut şi cu femeia aceasta. Că numai ce a grăit şi îndată rugăciunea ei a alergat la cer şi i-a adus rod copt: pe sfântul Samuel.

Nu vă necăjiţi dacă iarăşi începem să vorbim despre acelaşi subiect. Căci nu vom spune aceleaşi lucruri, ci altele noi şi proaspete. Că şi când e vorba de masa trupească, dintr-un singur peşte multe feluri de mâncare se pregătesc. Ba şi pe aurari îi vedem că dintr-o singură bucată de aur fac şi brăţări şi lănţişoare şi multe alte bijuterii. Chiar dacă materia este de un singur fel, totuşi felurit este meşteşugul şi nu se restrânge numai la un singur fel de a prelucra materia dată, de vreme ce

este atât de variat şi iscusit. Iar dacă cele de aici sunt astfel, cu mult mai mult harul Duhului. Iar că variată este masa harului şi mult felurită şi cu multe chipuri, ascultă-1 pe Pavel: ***„Prin Duhul se dă unuia cuvânt de înţelepciune, altuia cuvântul cunoştinţei, altuia credinţă, altuia darurile vindecărilor, al ajutorărilor, al cârmuirilor, felurile limbilor. Toate acestea le lucrează Unul şi Acelaşi Duh, împărţind fiecăruia după cum voieşte”*** (I Cor. 12, 8-11). Ai văzut felurime? Multe sunt râurile, dar unul e izvorul. Multe sunt bucatele, dar unul bucătarul. De vreme ce atât de mare este harul Duhului, să nu ne descurajăm.

Ştim că aceasta era stearpă, clar ştim şi că a devenit mamă; ştim că a plâns cu lacrimi, dar ştim şi că s-a bucurat. Ne-am îndurerat cu ea atunci, să ne şi veselim cu ea astăzi. Aşa a poruncit şi Pavel, ***să ne bucurăm cu cei ce se bucură şi să plângem cu cei ce plâng*** (Rom. 12,15). Iar aceasta trebuie să o facem nu numai cu oamenii care trăiesc în vremea noastră, ci şi cu cei ce au trăit odinioară. Şi să nu-mi spună careva: „Bine, dar ce câştig voi avea de la Ana şi de pe urma istorisirilor despre ea? Şi cele sterpe pot învăţa de la ea cum să devină mame şi mamele pot afla iarăşi care este cel mai bun mod de a creşte copii. Dar nu numai femeile, ci şi bărbaţii pot lua cele mai mari roduri din această istorisire, învăţând să se poarte cu blândeţe cu femeile lor chiar dacă vor boli de stârpiciune, după cum şi Elcana se purta cu Ana. Şi nu numai acest câştig va fi, ci şi unul mai mare decât acesta, anume că veţi învăţa că toţi părinţii trebuie să-şi crească copiii pentru şi cu Dumnezeu.

Aşadar, să nu socotim nefolositoare ascultarea istorisirii dacă de pe urma ei nu câştigăm argint şi bani. Tocmai acesta este câştigul şi folosul, că nu aur şi argint primim, ci ne aduce înainte ceea ce este cu mult mai mare decât acestea: ***evlavia sufletului şi comorile cereşti.*** Şi ne învaţă cum să trecem de orice primejdie. Căci a da bani este uşor şi pentru oameni, dar a îndrepta firea şi a nimici o astfel de întristare a inimii şi a înceta durerea şi a ridica sufletul ce era gata să cadă cu totul, nu îi este cu putinţă nici unui om, ci numai Stăpânului firii. Tu, dacă ai fi avut vreo boală netămăduită şi ai fi cutreierat toată cetatea şi ai fi cheltuit bani şi te-ai fi dus la mulţi doctori şi nu ai fi aflat nici o mângâiere, dacă [în cele din urmă] ai fi întâlnit o femeie care a pătimit acelaşi lucru ca şi tine, dar ea a fost izbăvită, de bună seamă că nu te-ai fi dat bătută stăruind şi rugând-o şi cerând ca s-o îndupleci să-ţi arate pe cel ce a vindecat-o.

Acum însă, văzând-o pe Ana înaintea ta şi destăinuindu-ţi pătimirea ei şi vorbindu-ţi de leac şi arătându-ţi şi pe Tămăduitor, fără să o rogi şi fără să-i dai ceva, tu nici măcar nu te apropii, nici nu iei leacul şi nici nu asculţi cu toată atenţia povestea ei ? De ce bine ai mai putea avea parte vreodată ? Că alţii adesea şi mări îndepărtate au

traversat şi multă cale au umblat şi bani au cheltuit şi osteneală au răbdat ca să vadă vreun doctor vestit din ţări străine şi aceasta nefiind ei siguri că vor scăpa cu totul de boală. Iar tu, femeie, netrebuind să faci nici o călătorie peste mare, nici să treci dincolo de hotare, nici să suferi vreo astfel de osteneală - şi ce să mai zic de hotare, când nici măcar de pragul casei nu eşti silită să treci, ci stând în iatacul tău poţi să fi dimpreună cu Doctorul şi fără vreun alt mijlocitor să vorbeşti cu El despre toate câte vrei (căci „***Dumnezeu de aproape sunt Eu***”, zice, ***“şi nu Dumnezeu de departe”*** (Ier. 23,23)) - tu, dar, te codeşti şi te leneveşti? Ce apărare mai ai?

De ce iertare te vei mai bucura când cu uşurinţă poţi afla scăpare de toate relele ce stau asupra ta din toate părţile, iar tu te leneveşti şi te codeşti şi nu te preocupi de sănătatea şi mântuirea ta? Că acest Doctor nu numai stârpiciunea, ci orice boală a trupului şi a sufletului o poate vindeca numai cu voinţa. Şi nu doar acest lucru este minunat, că fără de osteneală şi fără călătorie şi cheltuială şi mijlocitori se face vindecarea, ci şi că se face fără durere. Că nu fier şi foc se aduce contra bolii, precum fac asistenţii medicilor, ci destul este numai un semn să facă şi toată deznădejdea şi durerea şi boala fuge.

2. Aşadar, să nu fim fără de grijă, nici nepăsători, chiar dacă am fi săraci şi căzuţi în cea mai de pe urmă nevoie! Că nu bani trebuie să-I aruncăm, încât să ne punem în primejdie sărăcind. Căci acest Doctor nu cere ca plată argint, ci lacrimi şi rugăciuni şi credinţă. Şi dacă mergi la El avându-le pe acestea, vei lua sigur ceea ce ceri şi vei pleca de la Dânsul cu multă veselie. Iar acest lucru este cu putinţă să-1 aflăm din multe locuri şi nu în cele din urmă chiar de la femeia aceasta. Că ea nu a adus aur şi argint, ci rugăciune şi credinţă şi lacrimi şi după ce a luat ceea ce a cerut s-a dus. Să nu socotim că fără de folos ne este povestirea. Căci acestea s-au scris spre povăţuirea noastră, la care a ajuns sfârşitul veacurilor. Însă să ne apropiem de ea şi să învăţăm cum i s-a dezlegat boala şi ce a făcut iarăşi după ce i-a fost dezlegată şi cum s-a folosit de darul cel dat ei de Dumnezeu.

„A şezut”, zice, ***„şi a alăptat pe Samuel”***. Ia aminte cum îl privea pe acel copil: nu numai ca pe un simplu copil, ci şi ca dar pe care îl va da lui Dumnezeu. Îndoită îi era dragostea: una din fire, alta din har. Şi mi se pare că se şi sfia şi respecta pe copilul ei. Şi aşa şi este. Că dacă unii, urmând a da ca dar lui Dumnezeu oarecare potire şi pahare, după ce iau lucrurile pregătite şi le depozitează acasă mai înainte de ziua când le vor duce, nu le privesc ca pe nişte vase obişnuite, ci ca pe nişte vase afierosite şi nici măcar nu cutează să se atingă oricum şi oricând de ele, după cum fac cu cele din casă, cu atât mai mult femeia aceasta era cu atâta luare aminte la copil. Şi mai înainte de a-l duce la templu, îl iubea mai mult decât pe un

copil şi îi slujea ca unuia ce avea să fie afierosit, socotind ea că astfel se va sfinţi si ea prin el. Căci [aşa] şi casa ei a devenit templu, de vreme ce îl ţinea într-însa pe proorocul şi preotul [Samuel].

Şi nu numai din aceea că l-a făgăduit lui Dumnezeu se vede evlavia ei, ci şi din faptul că nu îndrăznea să se suie la templu şi să-l ducă mai înainte de a-l înţărca. ***„Că a spus", zice, "bărbatului său. Nu mă voi sui [la templu] până ce nu mă voi sui cu copilul. Şi când îl voi înţărca va fi dus înaintea Domnului şi va şedea acolo până veac"***(I Rg. l, 22). Vezi? Să-l lase acasă şi sa meargă nu socotea că este un lucru sigur. Că după ce i s-a dat darul nu îndrăznea să se arate fără de dar. Iar dacă s-ar fi suit la templu şi l-ar fi luat cu ea se temea să mai vină cu el înapoi. Pentru aceea a rămas atâta timp [acasă]: ca să arate [mai apoi] dimpreună cu darul. Şi l-a crescut şi l-a lăsat [la templu]. Iar copilul nu s-a mâhnit că a fost luat de la sân. Ştiţi cât de nervoşi obişnuiesc copiii să fie când sunt luaţi de la sân. Dar acesta nu s-a mâniat când a fost luat de la sânul mamei, ci a privit către Dumnezeu, Care a făcut-o şi pe aceea mamă a sa. Însă şi mama nu s-a îndurerat când s-a despărţit de copil. Căci harul, mijlocind pentru ea, a biruit pătimirea firească şi lor li se părea că sunt unul cu altul. Şi precum via este înrădăcinată într-un anumit loc, dar până departe îşi întinde mlădiţele şi ciorchinele atârnând este totuşi împreună cu rădăcina, chiar dacă distanţa dintre ele este mare, aşa s-a petrecut şi cu această femeie. Căci ea a rămas în cetate, dar mlădiţa ei s-a întins până la templu şi acolo era atârnat ciorchinele cel copt. Iar depărtarea locului nu a împiedicat nicidecum ca dragostea cea după Dumnezeu să lege împreună pe mamă şi pe copil. Căci chiar dacă vârsta lui era necoaptă, însă virtutea îi era pârguită şi s-a făcut dascăl tuturor celor ce se suiau la templu, prin multa lui cucernicie faţă de Dumnezeu. Fiindcă aflând ei despre felul naşterii sale căpătau îndestulată mângâiere şi nădejde în Dumnezeu. Şi nimeni din cei ce-l vedeau pe copil nu tăcea, ci toţi Îl slăveau pe Dumnezeu Cel Ce mai presus de nădejde l-a dăruit pe el [maicii sale].

Pentru aceea a întârziat Dumnezeu naşterea, ca să se întindă mai tare această bucurie şi să o facă mai strălucită pe femeie. Căci cei care ştiuseră de necazul femeii erau martorii harului lui Dumnezeu, aşa încât multă vreme cât fusese fără de copii a făcut-o şi mai cunoscută la toţi şi de toţi era fericită şi admirată şi prin ea îi erau aduse lui Dumnezeu mulţumiri [şi laude de către alţii].

Acestea le spun ca şi noi, dacă vedem pe unele femei sfinte că nu au copii sau sunt în vreun alt necaz asemănător, să nu cugetăm cele rele, nici să ne mâniem, nici să nu spunem în noi înşine: "Pentru ce a trecut cu vederea Dumnezeu pe o femeie care vieţuieşte cu atâta virtute şi nu i-a copil?" Căci nu pentru că trece cu vederea face aşa, ci ştiind că este un alt folos mai mare pentru noi. L-a lăsat, aşadar la

templu. L-a lăsat pe miel la păstor, l-a dus pe berbec la turmă şi pe trandafirul cel fără spini în grădină: trandafir care nu se veştejeşte, ci pururi este înflorit şi care poate să se suie chiar până la cer, de a cărui bună mireasmă toţi cei care locuiesc în lume se împărtăşesc până azi. Atâta amar de ani au trecut şi încă se menţine puterea acestei bune miresme şi nu a slăbit prin mulţimea vremii [scurse]. [Şi asta] pentru că aşa este firea celor duhovniceşti.

3.A dus acest răsad frumos şi l-a sădit în altă parte. Şi după cum ostenitorii pământului mai întâi aruncă în pământ seminţele de chiparos şi de alte asemenea plante, apoi, când văd că sămânţa s-a făcut copac, nu-l lasă în acelaşi pământ, ci smulgându-l de acolo, îl mută în altă ţarină ca pământul să primească în sânurile sale planta de curând sădită şi astfel toată puterea sa [a pământului], fără grabă şi continuu, să o dea spre hrănirea şi creşterea acelei rădăcini, tot aşa a făcut şi femeia aceasta. Căci copilul semănat în acel pântece mai presus de nădejde, l-a mutat de acasă şi l-a sădit în templu unde sunt izvoare de apă necontenit. Şi puteai să vezi împlinindu-se cu ei acel cuvânt proorocesc pe care l-a zis David cântând aşa: ***"Fericit bărbatul care n-a umblat în sfatul necredincioşilor şi în calea păcătoşilor nu a stat şi pe scaunul ciumaţilor n-a şezut, ci în legea Domnului e voia lui şi la legea Lui va cugeta ziua şi noaptea. Şi va fi ca un pom răsădit la izvoarele apelor care roada lui va da la vremea sa"*** (Ps. 1, 1-3). Căci nu după ce a avut experienţa răutăţii a venit [copilul] la lepădarea ei, ci chiar din scutece a ales virtutea [αρετη]. Nu a fost părtaş „adunărilor celor ce fac fărădelege", nici nu a avut parte de convorbiri pline de necredinţă, ci din cea dintâi vârstă, de la sânul maicii, a venit la celălalt sân, cel duhovnicesc. Şi după cum copacul, dacă are parte necontenit de umezeală, creşte la înălţime mare, aşa şi acesta a ajuns la culmea virtuţii fiind adăpat neîncetat cu auzirea cuvintelor dumnezeieşti.

Dar să vedem cum l-a sădit? Să urmăm şi noi femeii, să intrăm în templu împreună cu ea. ***„S-a suit", zice, cu el în Silo, şi cu un viţel de trei ani. îndoită jertfă a fost. Una era viţelul necuvântător, cealaltă era [copilul] cuvântător. Pe unul l-a jertfit preotul, pe celălalt l-a oferit femeia. Mult mai bună era jertfa pe care femeia a adus-o decât aceea pe care a făcut-o preotul.*** Căci şi aceasta a fost preoteasă a propriilor ei măruntaie şi a urmat patriarhului Avraam, ba l-a şi întrecut. Căci acela luându-şi fiul l-a dus pe el o singură dată. Aceasta însă l-a lăsat să rămână totdeauna la templu. Acela l-a adus jertfă cu totul. Nu te uita că nu l-a junghiat, ci [priveşte] că a săvârşit totul numai cu voia liberă . [Dar femeia l-a dat cu totul.] Ai văzut femeie care se ia la întrecere cu bărbatul? Ai văzut că nu a fost nici o piedică din partea firii | femeieşti] ca să-l urmeze cu râvnă pe patriarh? Dar să vedem cum l-a adus jertfă?

Apropiindu-se de preot i-a zis: "Întru mine, Doamne". Ce înseamnă „întru mine?", înseamnă: cu amănunţime ia aminte la cele grăite de mine. Pentru că a trecut mult timp, voia iarăşi să-i amintească cele spuse de prima dată. Pentru aceea zice ***„întru mine, Doamne. Eu sunt femeia care a stat înaintea ta şi se ruga Domnului pentru copilaşul acesta". „M-am rugat Domnului şi mi-a dat cererea pe care am cerut-o de la El. Şi dau înapoi împrumutul Domnului pentru toate zilele câte le va trăi, ca să fie de folos Domnului".***

Nu a zis: „Eu sunt femeia pe care ai ocărât-o, pe care ai batjocorit-o, pe rare ai bănuit-o de beţie şi de vorbire fără rost. Pentru aceea ţi-a arătat Dumnezeu că nu sunt beată. Tu m-ai învinuit pur şi simplu de acest lucru, [fără să cercetezi]". Nu a zis nimic din aceste cuvinte iuţi, ci i-a răspuns cu multă blândeţe.

Deşi din faptele petrecute avea motiv să se dezvinovăţească şi putea ea acum să-l ocărască pe preot, ca pe unul care atunci o defăimase pe degeaba, nu a făcut nimic din toate acestea, ci a grăit numai despre binefacerea lui Dumnezeu. Ia aminte la bunăvoinţa roabei . Când a pătimit cele rele nu a dezvăluit nimănui necazul, nici nu a zis către preot: „Am o potrivnică care mă ocărăşte şi mă batjocoreşte pentru că are o ceată de copii. Eu însă vieţuiesc întru blândeţe, deşi nici până azi nu am putut deveni mamă pentru că Dumnezeu a închis pântecele meu; şi văzând că mă necăjesc nu m-a miluit". Nimic din acestea nu a zis, ci trecând sub tăcere felul necazului a arătat numai că este deznădăjduită şi întristată spunând: „Sunt o femeie aflată în vreme apăsătoare". Şi nici aceasta nu ar fi spus-o dacă n-ar fi silit-o preotul, bănuind că ar putea fi beată. Când a lăsat-o necazul acela şi Dumnezeu i-a dat cererea, atunci [doar] a făcut cunoscută preotului binefacerea, vrând ca şi el să fie părtaş mulţumirii ei, după cum l-a făcut părtaş şi rugăciunii ei de odinioară.

Şi a zis: „Pentru copilul acesta m-am rugat şi mi-a dat Domnul cererea pe care am cerut-o de la El. Şi acum dau împrumutul înapoi Domnului". Vezi cum măsoară! „Să nu socoteşti că fac ceva mare şi minunat", zice ea, „pentru că ofer pruncul. Căci nu fac cu deplină stăpânire şi [din proprie iniţiativă] această faptă bună, ci doar îmi plătesc datoria. Am făcut o înţelegere şi acum înapoiez ceea ce am primit Celui ce mi-a dat". Şi zicând aceste cuvinte s-a oferit şi pe sine împreună cu pruncul, legându-se şi pe sine de templu ca şi cu un lanţ prin împreună-pătimirea firii.

4. Căci dacă ***„unde este comoara omului acolo este şi inima lui"*** (Mt. 6,21), cu mult mai mult unde era copilul femeii acolo era şi cugetul mamei; şi aşa pântecele ei s-a umplut iar de binecuvântare. După ce a zis aceste vorbe şi s-a rugat, ascultă ce zice preotul către Elcana: ***„Îţi va da Domnul altă sămânţă din femeia aceasta***

în locul celei care ai dat-o Domnului”. La început nu a zis „Îţi va da în locul [acesteia alta]“, ci „Să-ţi dea ţie Domnul cererea”. Când însă L-a făcut datornic pe Dumnezeu îi zice: „Să-ţi răsplătească [să-ţi dea în loc] bune nădejdi pe viitor”. Căci dacă pe când nu îi era [Dumnezeu] dator i-a dat, cu mult mai mult după ce S-a băgat dator îi va răsplăti. Pe cel dintâi l-a luat făcând făgăduinţă, iar pe cei de după aceea i-a luat din binecuvântarea [dată după primul]. Şi aşa întregul rod al femeii s-a sfinţit.

Cel întâi născut era isprava femeii, la cel de-al doilea însă a fost părtaş şi preotul. Şi precum pământul bun şi gras, când primeşte seminţele ne arată roade bogate, aşa şi femeia, primind cu credinţă cuvintele preotului a adus alte spice mănoase şi a preschimbat vechiul blestem, născând din făgăduinţă şi binecuvântare. Şi tu, dar, femeie, râvneşte acesteia. Şi chiar de eşti stearpă, fă o făgăduinţă asemănătoare şi roagă pe preot să mijlocească împreună cu tine. Dacă într-adevăr şi cu totul primeşti cu credinţă cuvintele lui, binecuvântarea părinţilor [a preoţilor] va sfârşi m rod bun şi frumos. Iar dacă devii mamă, oferă-ţi şi tu copilul. Aceea l-a dus la templu. Tu pregăteşte-l pe el templu împărătesc. ***„Căci mădularele voastre”, zice, “sunt trupul lui Hristos şi templu al Duhului Care locuieşte în voi”*** (l Cor. 6,19). Şi iarăşi [zice]: ***„Voi locui în voi şi voi umbla”*** (II Cor. 6,16). Cum, dar, nu este necuvenit să îndreptăm o casă îmbătrânită care stă gata să se prăbuşească şi pentru ea să cheltuim bani şi să aducem zidari şi să ne îngrijim de toate, iar casa lui Dumnezeu – căci ***casă a lui Dumnezeu este sufletul unui tânăr*** – să nu o învrednicim de nici o purtare de grijă?

Vezi ca nu cumva să auzi şi tu acelaşi lucru pe care l-au auzit de demult iudeii. Căci aceia, pentru că nu au purtat grijă de templul acesta văzut când s-au întors din robie, ci şi-au înfrumuseţat casele, aşa L-au mâniat pe Dumnezeu încât l-a trimis pe prooroc şi i-a ameninţat cu foametea şi cu multe lipsuri în cele de trebuinţă. Iar pricina acestei ameninţări aceasta era: ***„Voi locuiţi în case mari, iar casa Mea se pustieşte”*** (Agheu 1,4). Dacă neglijenţa faţă de acel templu a ridicat mânia lui Dumnezeu, cu mult mai mult uşurătatea faţă de acest templu mânie pe Stăpân. Căci acesta [al trupului şi sufletului] este mult mai de preţ decât acela, după cum şi simbolurile sfinţeniei sunt mai mari.

Nu lăsa casa lui Dumnezeu să devină peşteră de tâlhari ca să nu auzi şi o altă certare pe care Hristos a făcut-o iudeilor când a zis: ***„Casa Tatălui Meu este casă de rugăciune, iar voi aţi făcut-o peşteră de tâlhari”*** (Mt. 21,13). ***Cum devine peşteră de tâlhari? Când îngăduim să intre în sufletele tinerilor pofte care îi robesc şi lăsăm toată desfrânarea să locuiască în ei. Căci asemenea gânduri sunt mai cumplite decât tâlharii, robind libertatea copiilor” şi făcându-i robi***

patimilor necuvântătoare, străpungându-i din toate părţile şi umplând mintea lor de multe răni. De aceea trebuie să veghem asupra lor în fiecare zi şi ca de un bici să ne folosim de cuvânt ca să scoatem toate aceste patimi din sufletul lor şi copiii să poată prin noi să se împărtăşească de cetăţenia cea de sus si să săvârşească toată lucrarea de acolo. Nu ştiţi că cei ce vieţuiesc în oraşe, adeseori îşi iau de îndată copiii de la alăptat şi îi duc la temple, la lupte, la şcoli sportive, la dans şi muzică? Aceasta să facem şi noi! Din cea dintâi vârstă să-i introducem în vieţuirea cerească. Căci aceasta de aici este doar cheltuială pământească şi nu are nici un câştig.

5. Căci ce câştig poţi avea din laudele mulţimii, spune-mi? Fiindcă de îndată ce se lasă seara, aplauzele şi toată acea agitaţie se veştejeşte, îndată ce se termină adunarea, după ce s-au desfătat ca într-un vis, rămân pustii de orice veselie şi căutând în sine buna dispoziţie de pe urma cununilor [de laudă], de pe urma îmbrăcăminţii strălucite şi de pe urma a toată cealaltă împopoţonare şi fandoseală [lumească], nu o pot afla. Şi toate acestea au trecut pe lângă ei mai repede ca un vânt. Pe când vieţuirea cerească, din contră, este cu totul altfel: fără cheltuială ne aduce mult câştig şi încă statornic. Căci nu oamenii beţi, ci poporul îngerilor îl aplaudă neîncetat pe cel ce vieţuieşte în ceruri. Dar ce vorbesc eu de poporul îngerilor? Însuşi Stăpânul îngerilor îl laudă şi îl primeşte pe acela. Iar cel lăudat de Dumnezeu, nu o singură zi, sau două, ori trei, ci în toată veşnicia, merge cu strălucire, purtând cunună, şi nu vei putea vedea capul unui asemenea om niciodată golit de slava aceea.

Căci timpul unei asemenea laude nu se restrânge la câteva zile, ci se întinde în nemurirea veacurilor viitoare. Acestei slujiri nu îi poate fi piedică niciodată sărăcia, ci este cu putinţă şi săracului să slujească această slujire. Şi mai cu seamă săracului, căci el este străin de toată fandoseala şi mândria lumească! Pentru că nu trebuie cheltuială de bani şi averi, ci un suflet curat şi o minte întreagă şi feciorelnică. Din aceasta [din sărăcie] se ţes pentru suflet hainele acelei vieţuiri şi se împleteşte cunună, încât dacă sufletul nu este împodobit cu isprăvile virtuţii, nu are nici un folos din mulţimea aurului. Prin urmare, nici o vătămare nu vine din sărăcie dacă are pusă deoparte bogăţia lăuntrică.

Iar această slujire nu este doar a pruncilor de parte bărbătească, ci şi a fetelor. Căci după cum în viaţa socială nu sunt rânduiţi doar bărbaţi să facă aceste lucruri şi slujiri, ci teatrul le primeşte şi pe femei şi pe bătrâni şi pe tineri şi pe robi şi pe cei liberi, tot aşa, unde este râvnă dovedită a sufletului nu este piedică nici firea, nici vârsta, nici rangul social, nici vreun alt lucru. ***De aceea vă rog pe voi toţi, din cea dintâi vârstă să-i daţi pe fiii şi fiicele voastre la asemenea slujiri şi îndeletniciri şi***

puneţi-le de o parte mai dinainte o bogăţie care se potriveşte cu o asemenea vieţuire, nu adunându-le aur şi argint, ci depozitându-le în suflet blândeţea, întreaga înţelepciune, cuviinţa şi toată cealaltă virtute. De această cheltuială are nevoie o astfel de slujire şi îndeletnicire.

Aşadar dacă această avuţie [duhovnicească] o strângem atât în noi cât şi în copiii noştri, vom avea parte şi în viaţa aceasta de multă strălucire, iar în viaţa ce vine vom auzi acel fericit glas prin care Hristos îi va chema pe toţi cei ce L-au mărturisit pe El. Mărturisire nu doar prin credinţă, ci şi prin fapte, fiindcă dacă nu este şi aceasta adăugată [celei prin credinţă] ne primejduim să fim pedepsiţi împreună cu cei care L-au tăgăduit. Căci nu unul singur este chipul tăgăduirii, ci multe şi felurite, la care şi Pavel se referea când zice: ***„Ei mărturisesc că-L cunosc pe Dumnezeu, dar prin faptele lor îl tăgăduiesc”***(Tit. 1,16). Şi iarăşi: ***“Dacă cineva dintre ai lor, şi mai ales dintre casnici, nu le poartă de grijă au tăgăduit credinţa şi sunt mai răi decât necredincioşii”***(l Ti m. 5,8). Şi iar: ***“Fugiţi de lăcomie, care este închinare la idoli”***(Col. 3,5).

Prin urmare, fiindcă sunt atâtea tăgăduiri, este limpede că sunt tot pe atâtea mărturisiri, ba chiar mai multe . ***Pe acestea toate să ne sârguim să le mărturisim, ca şi noi să ne bucurăm de cinstea din ceruri, cu harul şi cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos prin Care şi cu Care Tatălui şi Duhului Sfânt slavă acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.***

Cuvântul IV din “Omilii şi cuvântări despre educaţia copiilor”

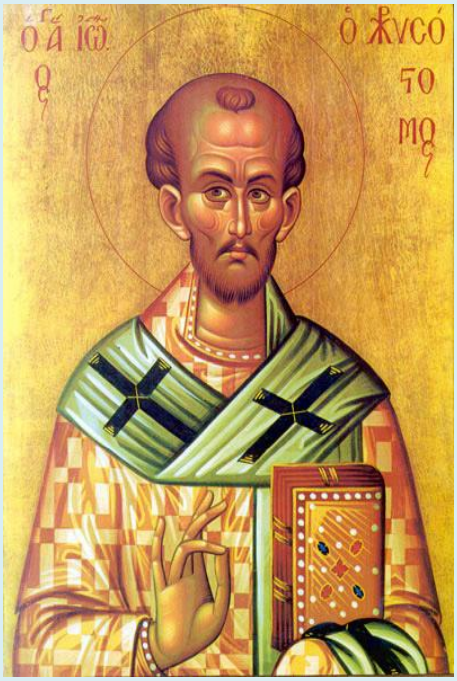

Către cei care părăsesc slujbele si se duc la teatru; nu numai că petrecerea în biserică este mai de folos decât cea de la teatru, ci şi mai plăcută. A doua cuvântare despre rugăciunea Anei şi că trebuie necontenit să ne rugăm şi în tot locul fie că suntem în piaţă, pe drum sau în pat.

1. Nu ştiu ce cuvinte să folosesc azi. Căci văd adunarea liturgică împuţinată, pe proorocii dispreţuiţi, pe apostoli trecuţi cu vederea, pe părinţi defăimaţi. Iar prin robi ocara trece la Stăpân. Vreau să acuz pe cei care, datori fiind să asculte acuzaţia, nu îi văd de faţă, ci vă văd prezenţi pe voi care nu aveţi trebuinţă de acest îndemn şi mustrare. Dar chiar şi aşa nu trebuie să tăcem. Şi durerea pentru ei suntem gata să o dăm în vileag prin cuvinte, pentru ca să-i facem şi pe ei de ruşine, dar să vă şi lăsăm pe voi care ascultaţi să le fiţi osânditori. Căci dacă erau aici de faţă, ar fi auzit mustrarea numai din partea noastră. Acum însă, fugind de certarea noastră, de la voi vor auzi toate. Aşa fac şi prietenii. Când nu-i află pe cei vinovaţi, se întâlnesc cu prietenii celor vinovaţi pentru ca aceia să meargă şi să le spună. Aceasta a făcut şi Dumnezeu. Căci lăsând pe cei care au păcătuit faţă de El s-a întâlnit cu Ieremia care nu a făcut nici o nedreptate şi i-a zis: „Ai văzut ce Mi-a făcut fiica cea nepricepută, Iuda?.

De aceea şi noi mijlocim pe lângă voi împotriva acelora, ca, plecând de aici, să îi îndreptaţi. Cine poate suferi o împuţinare ca aceasta? O dată pe săptămână ne

strângem aici şi nici măcar în această zi nu suferim să trecem cu vederea grijile lumeşti. Dacă cineva îi întreabă de aceasta, îndată pun înainte sărăcia şi necesitatea hranei. Şi zicând că nu au timp, îşi urzesc o [falsă] dezvinovăţire [care de fapt este pentru ei] mai cumplită decât orice osândă. Căci ce este mai rău decât această osândă: să ni se pară orice altceva mai important şi mai necesar decât lucrurile lui Dumnezeu. Gândiţi-vă la grozăvie: dezvinovăţirea devine osândă! Şi ca să vedeţi că, fără să zic eu ceva, aceste lucruri sunt pretexte şi motive de scăpare şi un acoperământ pentru lipsa de râvnă, [fiţi atenţi] la ziua de mâine care îi va mustra pe toţi cei care acum pretextează unele ca acestea.

Căci mâine tot oraşul se mută la hipodrom şi casele şi pieţele se golesc din pricina acelui spectacol nelegiuit. Şi aici nici măcar încăperea principală a bisericii nu se poate umplea. Acolo însă nu numai în hipodrom, ci şi la balcoane, pe case, pe acoperişuri, pe blocuri de piatră şi pe mii de alte locuri aflate la înălţime, ocupă [spectatorii] loc. Şi nici sărăcia, nici lipsa de timp, nici neputinţa trupului, nici slăbiciunea picioarelor, nici altceva de acest fel nu poate ţine în frâu in nebunia cea nestăvilită. Ci oamenii bătrâni, mai abitir decât tinerii în floarea vârstei, fac de ruşine căruntețele şi dau pildă rea la vârsta lor, făcând de ocară însăşi bătrâneţea.
Şi aici [în biserică] socotesc că sunt îngreuiaţi asemenea celor ce au rău de mare şi zic că prin auzirea cuvintelor dumnezeieşti dau în strâmtorare şi sufocare. Astfel de lucruri ne pun ei înainte. Acolo însă, arzându-i soarele pe capul gol şi fiind arşi şi siluiţi de arşiţă şi stând în picioare cu multă osteneală şi suferind mii de alte rele, ca într-o livadă se desfată din toată inima. De aceea sunt oraşele noastre stricate, că sunt dascăli răi pentru tineret.

Cum ar putea un [astfel de bătrâni să înţelepţească [oϖφpoviζϖ] un tânăr necuviincios şi destrăbălat când el însuşi se semeţeşte cu asemenea fapte la bătrâneţe, când el însuşi, după atâta vreme, nu se mai satură de priveliştea aceea preadesfătătoare? Cum poate să-şi educe [pνθμιζϖ] fiul, cum poate să pedepsească pe robul care greşeşte, cum poate să sfătuiască pe altul să nu se grijească de cele trebuincioase, dacă el face asemenea necuviinţe în cea din urmă vârstă a bătrâneţii? Iar dacă tânărul îl ocărăşte pe bătrân, îndată [cel bătrân] aduce înainte vârsta sa înaintată şi are pe lângă sine mii de susţinători, însă când trebuie să-l înţelepţească pe cel tânăr şi el însuşi să-i fie [aceluia] dreptar de virtute, nu pomeneşte nici un cuvânt de vârstă, ci merge mai înnebunit decât tinerii la acel spectacol nelegiuit. Acestea le zic nu ca să dau vina pe bătrâni, nici ca să-i scap pe tineri de acuză şi osândă, ci pentru ca prin cei dintâi să-i fac statornici pe cei din urmă.

Căci dacă nu trebuie ca cel bătrân să facă acele necuviinţe, cu atât mai mult tânărul. Fiindcă [dacă bătrânul face asemenea lucruri] se face de râs şi mai multă îi

este necuviinţa, pe când în cazul tânărului pierzania este mai cumplită, groapa mai adâncă. Şi fiindcă mai puternice sunt poftele pentru tineri şi flacăra dorinţelor li se face mai aprinsă, e de-ajuns fie şi numai puţin lemn să primească din afară şi [îndată] se aprind toate. Că pentru tânăr este mult mai uşor să cadă în mânie şi în pofte. De aceea şi este trebuinţă de mai multă pază, de a se ţine mai tare în frâu, de a-şi pune ziduri şi oprelişti mai sigure.

2. Să nu-mi spui asta, omule, că acel spectacol are plăcere, ci arată-mi că dimpreună cu plăcerea nu are nici o vătămare. Dar ce zic eu vătămare? Căci nici măcar plăcere nu are. Şi asta este limpede din ceea ce urmează. Când pleci de la acel hipodrom şi te întâlneşti cu cei care pleacă de la biserică, cercetează cu amănunţime care a avut parte de plăcere mai mare: cel ce a ascultat pe prooroci şi s-a împărtăşit de binecuvântare şi s-a bucurat de învăţătură şi L-a rugat pe Dumnezeu pentru păcatele sale şi şi-a uşurat conştiinţa şi nimic nu-1 mai osândeşte sau tu care ţi-ai părăsit Mama [Biserica] şi ai necinstit pe prooroci şi L-ai dispreţuit pe Dumnezeu şi ai dănţuit împreună cu diavolul şi ai ascultat pe cei ce blesteamă şi batjocoresc şi ţi-ai pierdut vremea în deşert şi pe degeaba şi când te-ai întors acasă ai venit cu mâna goală, neavând de acolo nici un câştig, fie trupesc, fie duhovnicesc?

Aşadar, dacă e vorba de plăcere, trebuia mai cu seamă aici [la biserică] să vii. Căci de acolo îndată vine osânda şi mustrarea conştiinţei, părerea de rău pentru cele petrecute, ruşinea, ocara, neîndrăznirea privirii. Aici, din contră, este îndrăzneala, grăirea liberă şi discuţia sfielnică cu toţi despre toate cele auzite aici. Aşadar, când mergi în piaţă şi îi vezi pe toţi că aleargă la acel spectacol, fugi şi tu îndată la biserică şi nevoindu-te puţină vreme, desfatează-te [apoi] neîncetat de dumnezeieştile cuvinte. Căci dacă, fiind luat de val dimpreună cu cei mulţi, te vei duce acolo, te vei bucura puţină vreme, iar apoi toată ziua vei fi îndurerat, ba şi a doua zi şi chiar pentru multe alte zile te vei osândi. Iar dacă pentru puţin timp te struneşti, te vei desfăta toată ziua. Şi nu numai în acea zi, ci te vei obişnui să petreci astfel şi în toate celelalte zile.

Răutatea are o plăcere trecătoare, dar durerea de pe urma ei este necontenită. Virtutea, însă, are scurtă osteneală, dar câştigul împreunat cu veselia este neîncetat. De pildă, unul s-a rugat la Dumnezeu, a plâns cu lacrimi, s-a îndurerat puţină vreme după rugăciune; altul s-a desfătat ziua întreagă, dar apoi a dat milostenie, a postit sau a lucrat oricare altă faptă bună ori, ocărât fiind, n-a răspuns cu ocară. Dacă într-o singură clipită şi-a înfrânat şi şi-a ţinut mânia, după acea totdeauna se bucură şi se veseleşte când îşi aduce aminte de acele virtuţi. Cu răutatea însă este cu totul dimpotrivă. Cineva te ocărăşte? Ocărăşte-l şi tu! După aceea, când eşti

acasă, te macini, rumegând în minte cuvintele aceluia care ţi-au adus multă vătămare. Prin urmare, dacă vrei cu dinadinsul plăcerea, fugi de poftele tinereşti şi îngrijeşte-te de întreaga înţelepciune şi ia aminte la auzirea cuvintelor dumnezeieşti. Acestea le spunem ca voi, la rându-vă, spunându-le acelora şi insistând [înaintea lor] pururea cu aceste vorbe, să-i trageţi de la tot obiceiul rău şi să îi înduplecaţi să facă toate cu minte cuviincioasă. Căci unii ca aceştia, chiar dacă vin aici, o fac în zadar şi pe degeaba şi nimeni nu ar afla în ei vreo râvnă vrednică de laudă. Şi aceasta o văd lămurit de la slujba de azi.

Căci la Sfânta Cincizecime [Rusalii], atâta mulţime a alergat [la biserică] încât nu ne mai încăpea locul şi toate erau în strâmtorare. Insă eu nu socotesc o astfel de adunătură ca adevărată, căci vin pentru că aşa e obiceiul şi nu din evlavie. Ce este mai dezgustător decât aceia când [de fapt] uşurătatea lor este plină de atâtea învinuiri şi părelnica lor râvnă este lipsită de orice laudă [adevărată]? Fiindcă cel care ia parte cu râvnă şi dorire şi cuget întreg la această slujbă dumnezeiască trebuie să facă acest lucru totdeauna şi nu să fie aici doar împreună cu cei care vin la sărbătoare, iar mai apoi, tot cu ei, să se depărteze fiind mânat pe bună dreptate ca dobitoacele, fără să judece.

3. Aş putea să întind şi mai mult introducerea cuvântului, dar fiindcă ştiu cu limpezime că şi înainte de îndemnul [nostru] aţi fi făcut pentru ei cele demne de voi şi că le veţi spune şi mai multe decât cele grăite de mine, ca să nu par că vă încarc cu certări împotriva acelora, las toate celelalte pe seama voastră şi acum mă voi atinge de obişnuita învăţătură, reluând cuvântul despre istoria Anei. Şi nu vă minunaţi dacă nu am părăsit acest subiect, căci pur şi simplu nu pot să-mi scot din minte pe femeia aceasta.

Aşa de mult îi admir buna podoabă a sufletului şi frumuseţea cugetului ei! Iubesc ochii care lăcrimează şi pururea stăruie în rugăciuni şi buzele şi gura care nu se face de ruşine rostind ocări şi înjurături, ci este împodobită cu mulţumirea cea către Dumnezeu, după cum era şi a acesteia. O admir pe Ana, pe de-o parte pentru că filosofa, iar pe de alta o admir şi mai tare pentru că filosofa, femeie fiind – căci pe femeie mulţi adeseori o osândesc şi o judecă. ***„Căci din femeie", zice [Scriptura], „este începutul păcatului şi din pricina ei murim cu toţii"***(Is Şir. 25, 24). Şi iarăşi: ***"Mică este orice răutate faţă de răutatea femeii"*** (îs Şir. 25, 19). Iar Pavel spune: ***„Nu Adam a fost amăgit, ci femeia fiind amăgită a călcat porunca"***(I Tim. 2,14).

De aceea mai mult o admir, pentru că a risipit aceste învinovăţiri, că a făcut neadevărată această osândire, că, fiind parte a genului osândit şi dispreţuit, a

nimicit toate ocările aduse [femeilor]. Şi a arătat prin fapte că şi femeile nu de la fire au devenit astfel, ci din pricina liberei alegeri şi a puţinătăţii lor de suflet, şi că, făcând parte din acest gen femeiesc, este cu putinţă să atingă vârful virtuţii.

Plină de vigoare şi de dăruire femeia: dacă înclină către răutate, lucrează mari rele, iar dacă se apucă de virtute, mai degrabă şi-ar da sufletul decât să renunţe la râvna şi dăruirea lăuntrică. Aşa şi aceasta: a biruit firea şi a silit nevoile şi hotarele firii şi s-a pregătit, prin stăruinţa în rugăciune, să nască fiu din pântece sterp. Pentru aceea iar a scăpat la rugăciune şi, după ce a luat [ceea ce ceruse], astfel a grăit: ***„Întăritu-s-a inima mea întru Domnul şi s-a înălţat cornul meu întru Dumnezeu “*** (I Rg. 2,1).

Ce înseamnă „întăritu-s-a inima mea întru Domnul” am lămurit dragostei voastre ieri. Acum este de trebuinţă să tâlcuim şi restul cuvintelor. Zicând „Întăritu-s-a inima mea întru Domnul” a adăugat „s-a înălţat cornul meu întru Dumnezeul meu”. ***Ce înseamnă cornul meu”, de vreme ce Scriptura se foloseşte necontenit de această expresie?*** Că zice: „Înălţatu-s-a cornul lui” şi „Înălţatu-s-a cornul Unsului Său” . Aşadar ce este cornul? Scriptura foloseşte acest cuvânt, ce are legătură cu animalele necuvântătoare, când vrea să desemneze, prin metaforă, puterea, slava, strălucirea. Căci animalelor Dumnezeu le-a dat cornul în loc de slavă şi armă şi dacă pierd pe acesta pierd şi puterea. Şi după cum un ostaş neînarmat este uşor de prins, tot aşa şi un taur fără coarne este uşor de robit, Nimic altceva nu spune femeia prin acest cuvânt decât „Înălţatu-s-a slava mea”.

Şi cum a fost înălţată ? „În Dumnezeul meu”, zice ea. De aceea şi fără primejdie este înălţarea pentru că are rădăcină tare şi nemişcată. Slava de la oameni imită uşurătatea celor ce slăvesc şi de aceea se şi prăvăleşte uşor. Pe când cea de la Dumnezeu nu este aşa, ci pururea rămâne nemişcată. Şi pe amândouă acestea le-a limpezit proorocul: şi grabnica cădere a uneia şi neclintirea celeilalte. Căci zice: ***„Tot trupul e ca iarba şi toată slava omului ca floarea ierbii, Uscatu-s-a iarba şi floarea a căzut”***(Is. 40, 6-7). Dar despre cea de la Dumnezeu nu aşa. Dar cum? ***„Cuvântul lui Dumnezeu rămâne în veac”***(Is. 40,8). Şi arătat este acest lucru şi din pilda acestei femei.

Căci împăraţi şi generali şi cârmuitori puternici, adesea săvârşind multe lucruri ca să nu li se uite pomenirea şi zidindu-şi morminte strălucite şi înălţându-şi statui şi chipuri în multe locuri şi lăsând în urmă mii de semne ale isprăvilor lor, sunt aduşi la tăcere şi nu sunt pomeniţi de unii nici măcar prin simpla rostire a numelui. Pe când această femeie este cântată acum pretutindeni în lume. Dacă te duci în Sciţia,

în Egipt, în India, ba chiar la marginile lumii, vei auzi pe toţi cântând isprăvile acestei femei; într-un cuvânt, tot pământul de sub soare ştie de slava Anei.

Şi nu numai aceasta este lucru minunat, că femeia este cântată în toată lumea, ci că, trecând atâta timp, nu numai că nu s-a stins lauda ei, ci creşte şi sporeşte cu mult mai mult şi toţi cunosc filosofia ei şi răbdarea şi stăruinţa. In oraşe şi în sate, în case şi în tabere de ostaşi, pe corăbii şi în ateliere, pretutindeni o auzi lăudată pe această femeie. Pentru că atunci când Dumnezeu vrea să slăvească pe cineva, chiar dacă vine moartea, chiar dacă trece mulţime de vreme sau orice altceva, necontenit dăinuie florile acelei slave şi nimeni şi nimic nu poate să întunece acea strălucire. Pentru aceea şi aceasta, învăţând pe toţi cei care ascultă, că nu trebuie să ne punem nădejdea în cei muritori – căci din altă parte ne rămân bunătăţile statornice şi nemişcate – a spus şi pricina slavei.

Căci zicând „Întâritu-s-a inima mea întru Domnul", a adăugat „Înălţatu-s-a cornul meu întru Dumnezeul meu", vorbindu-ne aici în chip ascuns de două bunătăţi care cu greu se împletesc degrabă una cu alta: pe de-o parte am scăpat de învolburare şi am risipit necinstea, iar pe de alta m-am bucurat de neprimejduire şi m-am împărtăşit de slavă. Aceste două lucruri nu le-ar putea vedea careva cu uşurinţă împletindu-se una cu alta. Căci mulţi scapă de primejdii, dar nu au viaţă slăvită. Iar alţii au parte de slavă şi strălucire, dar sunt siliţi să se primejduiască din pricina acestei slave. Ce spun eu? Mulţi adesea erau întemniţaţi pentru că erau adulteri şi vrăjitori şi spărgători de morminte ori au păcătuit altceva asemenea celor enumerate.

Apoi printr-o oarecare favoare împărătească au scăpat de închisoare. Unii ca aceştia într-adevăr au scăpat de pedeapsă, dar nu şi de ocară, căci au ruşinea păcatului urmărindu-i tot timpul. Alţii, ostaşi vestiţi, dorind cu înfocare o viaţă slăvită şi strălucită, s-au primejduit în războaie şi adeseori au căpătat răni şi în cele din urmă a venit peste ei moartea năprasnică. Aceştia, poftind slava, nu au avut parte de siguranţa dobândirii ei.

4. În cazul femeii acesteia, însă, s-au petrecut amândouă lucrurile: a avut parte şi de siguranţă şi de slavă. Aşa s-a întâmplat şi cu cei trei tineri: au scăpat şi de primejdia focului, au devenit şi slăviţi, biruind mai presus de fire puterea focului. De acest fel sunt isprăvile lui Dumnezeu. ***El dăruieşte în acelaşi timp o viaţă luminată şi în siguranţă. Aşadar pe acestea două le-a zis în chip ascuns prin cuvintele: „Întăritu-s-a inima mea întru Domnul şi s-a înălţat cornul meu întru Dumnezeul meu".*** Nu a zis simplu: „întru Dumnezeu", ci „întru Dumnezeul meu", răpind de-a dreptul pentru sine pe Stăpânul de obşte al lumii. Iar aceasta a făcut-o

nu micşorându-I stăpânirea, ci arătându-şi dragostea ei şi fiind îmboldită de aceasta.

Căci acesta este obiceiul celor ce se iubesc: nu suferă să se iubească [şi să fie iubiţi] laolaltă cu mulţi, ci doresc să-şi arate dragostea în chip special şi exclusiv. Aşa face şi David când zice: ***„Dumnezeule, Dumnezeul meu pe Tine Te caut dis de dimineaţă”***(Ps. 62,1). Vorbind [mai întâi] despre stăpânia Lui asupra tuturor a grăit şi despre cea specială peste sfinţi. Şi iarăşi zice: ***“Dumnezeule, Dumnezeul meu ia aminte la mine pentru ce m-ai părăsit”***(Ps.). Şi iar: ***„Doresc de Dumnezeu. Sprijinitorul meu eşti”***(Ps.). Aceste cuvinte sunt ale unui suflet cald, dogorit şi ars de dor. Aşa a făcut şi femeia aceasta. Dar faptul că aceasta se întâmplă cu oamenii nu este de mirare, însă când vezi că Dumnezeu face aceasta, atunci uimeşte-te. Căci după cum aceştia [sfinţii] nu-L cheamă ca pe ceva comun şi altora, ci voiesc ca Dumnezeu să fie al lor în mod special, aşa şi El, nu zice că este Dumnezeul lor ca şi al celorlalţi [în acelaşi mod ca şi al celorlalţi], ci se numeşte pe Sine Dumnezeul lor în chip special.

Pentru aceea zice: ***„Eu sunt Dumnezeul lui Avraam, al lui Isaac şi al lui Iacob”***(Ieş. 3,6; 3 Rg. 18, 36). Iar prin aceasta nu-Şi micşorează stăpânirea, ci mai degrabă Şi-o lărgeşte. Căci stăpânirea [puterea stăpânirii] Lui nu mulţimea supuşilor o arată, ci mai degrabă virtutea lor. Dumnezeu nu se bucură atât de mult că este numit Dumnezeul cerului şi al pământului, al mării şi al celor din ele, pe cât se bucură când este numit Dumnezeul lui Avraam, al lui Isaac şi al lui Iacov. Şi ceea ce nu se petrece în cazul oamenilor se poate vedea că se întâmplă cu Dumnezeu.

Oare ce vreau să spun? În cazul oamenilor slugile îşi iau numirea de la stăpânii lor şi aşa este obiceiul tuturor să spună: „Cutare este administratorul cutăruia; cutare este casierul cutărui general sau om politic”. Nimeni nu spune: „Cutare om politic este al cutărui administrator”, ci obişnuim să îi numim pe cei mai mici raportându-i la cei mai mari. Dar în cazul lui Dumnezeu este cu totul dimpotrivă. Căci nu numai Avraam este numit prin raportare la Dumnezeu [de pildă „rob al lui Dumnezeu"], ci şi Dumnezeu este [Dumnezeul] lui Avraam; deci Stăpânul îşi ia numirea de la rob.

De acest lucru uimindu-se Pavel a spus: ***„Pentru aceea nu Se ruşinează Dumnezeu să Se numească [pe Sine] Dumnezeul lor”***(Evr. 11,16). Pentru ce nu se ruşinează? Spune şi pricina: ca să le urmăm şi noi. Dar aceia erau străini şi călători, iar pentru aceasta ar fi trebuit să se ruşineze de ei. Căci străinul este un nimeni şi pare uşor de dispreţuit. Însă acei sfinţi nu erau străini în sensul în care noi

socotim, ci în altul preaslăvit. Noi îi numim străini pe aceia care îşi lasă patria lor şi se duc în alt pământ. Aceia nu erau străini în acest sens. Căci trecând cu vederea toată lumea aceasta şi socotind că mic este pământul, [fie el întreg], priveau la cetatea cea din ceruri. [Şi aceasta o făceau] nu din laudă de sine, ci din pricina mărimii de suflet pe care o aveau; nu din nebunie, ci pentru filosofia lor. S-au uitat la cele de pe pământ şi au văzut că toate curg şi pier şi nimic nu este aici statornic şi nemişcat, nici bogăţia, nici puterea, nici slava, nici însăşi viaţa, ci fiecare are un sfârşit şi va ajunge fiecare la hotarul său cel de pe urmă. Nu aşa sunt cele din cer, ci fără de sfârşit şi nemuritoare.

Pentru aceea au ales să fie străini faţă de cele ce curg şi trec, ca să primească pe acelea care rămân. Străini erau nu prin aceea că nu aveau patrie, ci prin aceea că tindeau către patria care rămâne în veac. Ceea ce însuşi [Pavel] a arătat-o limpede: ***„Cei ce zic acestea dovedesc că patrie îşi caută”*** (Evr. 11,14). Ce fel de patrie? Oare pe cea care au părăsit-o? Nu! „Căci dacă se gândeau la aceea ar fi avut vreme să se întoarcă. Acum însă se îndreaptă spre una mai bună, adică spre cea cerească, al cărei Meşter şi Făcător este Dumnezeu. De aceea nu se ruşinează Dumnezeu să Se numească Dumnezeul lor”(Evr. 11, 15-16).

5. Să urmăm şi noi acestora, vă rog! Să trecem cu vederea cele ale veacului de acum, să dorim de cele viitoare, s-o luăm ca învăţător pe această femeie şi să scăpăm pururea la Dumnezeu şi la Acela toate să le cerem. ***Nimic nu este deopotrivă cu rugăciunea. Căci ea şi pe cele imposibile le face posibile, pe cele anevoioase uşoare şi pe cele greu de ajuns le pune la îndemână.*** Pe aceasta şi fericitul David cu sârguinţă o săvârşea. Pentru aceea şi zicea: ***„De şapte ori pe zi Te-am lăudat pentru judecăţile dreptăţii Tale”*** (Ps. 118,164). Dacă un împărat, cufundat în mii de griji şi tras din toate părţile, de atâtea ori Îl ruga pe Dumnezeu într-o zi, ce iertare sau apărare mai putem avea noi, care, având atâta timp liber, nu Îl rugăm necontenit, deşi am putea avea atâta câştig?

Cu neputinţă este, cu neputinţă, ca un om care se roagă cu cuvenita sârguinţă [προθυμια] şi Îl cheamă necontenit pe Dumnezeu, [cu neputinţă] este să păcătuiască vreodată. Cum? Îţi spun eu! ***Cel ce îşi încălzeşte mintea şi îşi scoală sufletul şi se mută pe sine la cer şi astfel Îl cheamă pe Stăpân, [apoi] îşi aduce aminte de păcatele sale şi îi vorbeşte despre iertarea lor şi îl roagă ca să fie milostiv şi blând, [unul ca acesta] în timp ce grăieşte aceste cuvinte, leapădă orice grijă lumească şi se întraripează şi este mai presus de patimile omeneşti.***

Şi chiar dacă vede după rugăciune vreun duşman, nu îl mai priveşte ca duşman. Chiar dacă vede vreo femeie frumoasă, nu se prăbuşeşte la vederea ei, căci focul de după rugăciune rămâne înlăuntrul lui şi alungă cu totul orice gând necuviincios. Însă pentru că suntem oameni şi este cu putinţă să cădem în uşurătate şi slăbiciune, după ce trece o oră sau două sau trei după rugăciune, când vezi căldura care este în tine că vrea să se scurgă câte puţin, aleargă degrabă iarăşi la rugăciune şi încălzeşte cugetul tău cel răcit. Şi dacă vei face aceasta de-a lungul întregii zile, încălzindu-ţi intervalele de timp prin desimea rugăciunii, nu vei da diavolului prilej şi intrare împotriva cugetelor tale.

Şi ceea ce facem când ne pregătim masa şi vrem să bem ceva, să facem şi în acest caz. Când vedem apa încălzită că se răceşte, o punem iar pe foc ca să se încălzească repede. Aceasta să facem şi aici: ***pe cărbunii încinşi ai rugăciunii să ne punem gura şi astfel vom reaprinde mintea noastră spre evlavie şi atenţie [ευλαβεια] şi îi vom imita pe zidari.*** Căci şi aceia, urmând să zidească cu cărămizi, din pricina sfărâmiciunii materialului, proptesc zidirea cu lemne lungi. Şi proptele nu le pun la depărtare mare una de alta, ci la mică distanţă, ca prin desimea lor să facă mai sigură îmbinarea cărămizilor. Aceasta fă-o şi tu, şi toate lucrurile lumeşti, ca şi cu nişte propte de lemn, ţinându-le prin necontenirea rugăciunilor, îngrădeşte-ţi vieţuirea din toate părţile.

Dacă vei face astfel, chiar de vor sufla după aceea mii de vânturi, chiar de vor fi ispite şi întristări, chiar de vor fi gânduri neplăcute, chiar de va veni ceva îngrozitor, nu vor putea să surpe acea casă bine legată cu astfel de rugăciuni.

„Şi cum este cu putinţă", ar zice careva, "om lumesc fiind, legat cu serviciul de tribunal, să te rogi zilnic la fiecare trei ore şi să te duci la biserică? Este cu putinţă şi încă foarte uşor. Chiar dacă nu-ţi este la îndemână să alergi la biserică, stând înaintea uşilor tribunalului şi fiind prins cu treburi, acolo poţi să te rogi. ***Căci rugăciunea nu are trebuinţă atât de glas cât de minte, nici de întinderea mâinilor cât de un suflet încordat şi adunat, nici de poziţie exterioară cât de cuget de rugăciune.***

Fiindcă şi rugăciunea acestei Ana a fost auzită nu fiindcă o zicea cu glas mare şi teatral, ci fiindcă striga tare înăuntru, în inimă. Că glasul ei, zice Scriptura, nu se auzea şi a ascultat-o Dumnezeu. Acest lucru mulţi alţii adeseori 1-au făcut şi în timp ce judecătorul striga înăuntru în tribunal şi ameninţa şi era nebun de furie, ei, cei botezaţi, stând înaintea uşilor [în aşteptare] şi rugându-se cu mintea puţine cuvinte, când au intrat 1-au îmblânzit pe acela şi 1-au prefăcut din sălbatic liniştit.

[Iată] că nu au fost împiedicaţi să se roage nici de loc, nici de timp, nici de tăcerea [buzelor lor].

6. Asta fă şi tu! ***Suspină cu amar, adu-ţi aminte de păcatele tale, înalţă-ţi ochii la cer, spune în mintea ta: "Miluieşte-mă Dumnezeule" şi rugăciunea ta e gata. Căci cel ce zice „miluieşte-mă" dovedeşte că a făcut o mărturisire şi şi-a cunoscut păcatele sale.*** Căci cei care au păcătuit trebuie miluiţi. Cel ce zice „miluieşte-mă" a luat iertarea greşelilor, căci cel miluit nu mai este pedepsit. Cel ce zice „miluieşte-mă" are parte de Împărăţia Cerurilor, căci pe cel pe care Dumnezeu îl miluieşte nu numai că scapă de pedeapsă, ci şi de bunătăţile viitoare se învredniceşte.

Aşadar, să nu căutăm pretexte că nu este aproape casa de rugăciune, căci, dacă suntem treji, harul Duhului ne-a şi făcut biserici ale lui Dumnezeu, aşa încât mare este uşurinţa [de a ne ruga] în tot [locul şi vremea]. Căci închinarea noastră nu este cum era cea a iudeilor la început (fiindcă aceea avea umile lucruri trupeşti şi era trebuinţă de multă forfoteală). La ei, cel care se ruga trebuia să se suie la templu şi să cumpere un berbec, să aducă lemne şi foc, să-şi ia cuţit, să stea înaintea altarului şi multe alte porunci trebuia să îndeplinească. Aici, la noi, însă nu este nimic de acest fel, ci oriunde ai fi, ai cu tine şi jertfelnicul şi cuţitul şi jertfa, căci tu însuţi eşti şi preot şi altar şi jertfă.

Oriunde ai fi, poţi sta înaintea altarului, numai să arăţi o voinţă trează şi nu te împiedică nici locul, nici timpul, ci chiar dacă nu pleci genunchii, chiar dacă nu-ţi baţi pieptul şi nu-ţi întinzi mâinile la cer, fă însă doar dovada unei minţi calde şi ai săvârşit tot ceea ce ţine de rugăciune. Stă şi în puterea femeii care toarce sau coase să se uite la cer cu mintea şi să-L cheme cu căldură pe Dumnezeu. Este cu putinţă ca şi omul care umblă prin piaţă şi se plimbă să facă rugăciuni întinse şi încordate, şi cel care şade în atelier şi prelucrează piei să-şi ofere sufletul lui Dumnezeu [ca jertfă|. Stă şi în puterea slugii şi a celui ce face cumpărături sau vinde şi a celui care se urcă şi se coboară [ici şi colo pentru diferite treburi]şi a celui care stă în brutărie, ca atunci când nu pot veni in biserică să facă rugăciuni încordate şi pline de trezvie.

Lui Dumnezeu nu îi este ruşine de un anumit loc, ci una caută numai din partea noastră: un cuget aprins şi un suflet plin de întreagă înţelepciune. Şi ca să vezi că nu este nevoie nicidecum de vreo înfăţişare exterioară sau loc sau timp, ci de un cuget sincer [şi dăruit] şi treaz, [iată] Pavel, şezând aplecat în temniţă, iar nu drept în picioare; căci nu îl lăsa butucul în care erau legate picioarele – când s-a rugat din toată inima, aşa aşezat cum era, s-a cutremurat închisoarea şi s-au clătinat temeliile

ei şi 1-a înfricoşat pe păzitorul închisorii şi l-a iniţiat după aceste întâmplări în sfânta taină [a creştinătăţii] (Fapte 15,25-40).

Şi iarăşi Iezechia, fără să stea drept în picioare, nici plecându-şi genunchii, ci întins fiind pe pat şi zăcând din pricina bolii, întorcându-se către perete, pentru că l-a chemat pe Dumnezeu cu căldură şi cu suflet plin de întreagă înţelepciune [curăţie], a schimbat şi hotărârea dată asupra sa şi-a atras şi multă bunăvoinţă [de la Dumnezeu] şi a redobândit şi sănătatea de mai înainte. Şi nu numai cu bărbaţii mari şi sfinţi se poate vedea că se întâmplă asemenea lucruri, ci şi cu cei răi.

Căci şi tâlharul nu a stat în casă de rugăciune, nici nu şi-a plecat genunchii, ci fiind întins pe cruce, din puţine cuvinte a dobândit Împărăţia Cerurilor. Altul în groapă cu noroi, altul în groapă cu fiare, altul în chiar pântecele chitului, rugându-L pe Dumnezeu, au nimicit toate [poverile] ce erau asupra lor şi şi-au atras bunăvoinţa cea de sus.

Şi acestea zicându-le, [totuşi] vă îndemn să veniţi la biserică şi să vă rugaţi în deplină linişte acasă şi să vă plecaţi îndelung genunchi şi să vă întindeţi către cer mîinile. Dar dacă din pricina timpului sau a locului suntem siliţi să stăm printre alţii, să nu lăsaţi pentru acest motiv obişnuitele rugăciuni, ci în felul în care v-am spus mai înainte dragostei voastre rugaţi-vă şi chemaţi-L pe Dumnezeu fiindcă nu veţi păgubi cu nimic la rugăciune, [din cauza împrejurărilor neprielnice], faţă de rugăciunea din biserică.

Acestea vi le-am spus nu ca să mă aplaudaţi şi să vă minunaţi, ci ca să arătaţi cu fapta cele spuse şi vremea zilei şi a nopţii, precum şi cea de la muncă, s-o petreceţi în rugăciuni pentru voi şi pentru alţii. ***Dacă aşa ne vom rândui cele ale noastre, vom trece fără primejdie viaţa aceasta şi vom avea parte şi de Împărăţia Cerurilor, pe care fie ca noi toţi s-o dobândim cu harul şi cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos prin Care şi împreună cu Care Tatălui şi Duhului Sfânt slava acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.***

Cuvântul V din “Omilii şi cuvântări despre educaţia copiilor”

Către cei care vin la biserică doar în sărbători şi când este [adevărata] sărbătoare; către cei care învinovăţesc pronia lui Dumnezeu din cauză că în această viaţă există şi bogaţi şi săraci; că cel mai de folos lucru este sărăcia şi aceasta aduce totdeauna mai multă desfătare şi neprimejduire decât bogăţia; despre Ana.

1. Precum se pare, degeaba am îndemnat pe cei care au fost împreună cu noi la Liturghia de mai înainte, [încercând] să-i convingem să rămână în casa părintească [Biserica] şi nu doar să vină şi să plece împreună cu cei care se arată pe aici doar la praznice. Mai degrabă însă nu degeaba. Căci chiar dacă nimeni dintre aceştia nu a fost convins de cele spuse, plata noastră ne este deplină şi avem dezvinovăţire înaintea lui Dumnezeu. Fiindcă cel care vorbeşte, fie că ia cineva aminte fie că nu, este dator să arunce seminţele şi să dea argintul [la schimbători], ca nu cu el, ci cu schimbătorii de bani să se judece Dumnezeu.

Asta am făcut şi noi atunci când am mustrat, am certat, am rugat şi am îndemnat. Căci le-am pomenit şi de fiul care şi-a mâncat averea şi s-a întors la casa părintească, am adăugat şi toată ticăloşia [pe care o suferise] şi foamea şi ruşinea şi celelalte ocări câte a răbdat în ţara străină, voind prin această pildă să-i facem mai plini de întreagă înţelepciune. Şi nu am oprit aici cuvântul, ci am arătat şi iubirea Tatălui faţă de ei, şi nu le-am cerut socoteală pentru uşurătatea lor, ci i-am primit

cu braţele deschise dându-le iertare pentru greşelile lor şi le-am deschis casa şi le-am pus masa şi i-am îmbrăcat cu haina învăţăturii şi le-am dat toată cealaltă îngrijire. Aceia însă, nu au urmat acelui fiu, nici nu au osândit depărtarea lor de mai înainte, nici nu au rămas în casa părinească, ci iarăşi au plecat.

A voastră ar fi treaba, de vreme ce voi sunteţi totdeauna cu noi, să-i întoarceţi şi să-i înduplecaţi să fie părtaşi cu noi la praznicul din fiecare Liturghie. Chiar dacă Rusaliile au trecut, însă prăznuirea nu a trecut. ***Căci orice adunare [συνοδοζ] [a noastră] este prăznuire.*** De unde se vede aceasta? Din însele cuvintele lui Hristos când zice: ***„Unde sunt doi sau trei adunaţi în numele Meu acolo sunt şi Eu în mijlocul lor”***(Mt 18,20). ***Când Hristos este în mijlocul celor adunaţi, ce dovadă mai mare vrei cum că acest lucru este prăznuire? Unde este învăţătura [de credinţă] şi rugăciuni, unde sunt binecuvântările părinţilor [duhovniceşti] şi auzirea legilor dumnezeieşti, unde este adunarea [συνοδοζ] fraţilor şi legătura dragostei adevărate, unde este vorbirea [omului] cu Dumnezeu şi grăirea lui Dumnezeu către oameni, cum nu este prăznuire şi adunare sărbătorească?***

Căci praznice nu le face mulţimea celor adunaţi, ci virtutea lor. Nu fineţea hainelor, ci podoaba evlaviei şi a atenţiei. Nu mesele bogate, ci purtarea de grijă faţă de suflet. Căci cea mai mare sărbătoare este o conştiinţă bună. Şi după cum în cazul sărbătorilor publice, cel care nu are haină strălucită şi care nu se bucură de o masă bogată, ci vieţuieşte în foame şi sărăcie şi în cele mai de pe urmă necazuri, nu simte acel timp ca sărbătoare chiar dacă ar vedea tot oraşul dănţuind, ci cu atât mai mult se întristează şi îşi muşcă limba de durere cu cât vede pe alţii veselindu-se, iar pe sine în lipsuri; şi după cum un bogat ce trăieşte în desfătări şi îşi schimbă hainele în fiecare zi şi are parte de multă bunăstare şi fericire [lumească], chiar dacă trece vremea sărbătorii el socoteşte că încă prăznuieşte, aşa este şi în cele duhovniceşti.

Cel ce vieţuieşte în dreptate şi fapte bune, chiar dacă nu este praznic, pentru el este prăznuire, căci el rodeşte din conştiinţa sa plăcerea [şi bucuria] curată. Pe când cel ce trăieşte în păcat şi viclenie şi în desfătare şi multe rele are pe conştiinţă, chiar dacă este praznic, el este mai străin de praznic decât toţi. Aşadar, ne stă în putere ca în fiecare zi să prăznuim dacă ne îngrijim de virtute şi ne curăţăm temeinic conştiinţa. Oare cu ce s-a deosebit Liturghia ce a trecut [cea din ziua Rusaliilor] de cea de acum? Oare nu numai prin agitaţia şi tulburarea [care atunci a fost mai mare]? [Cu adevărat] prin nimic altceva.

De vreme ce aceeaşi este împărtăşirea cu Sfintele Taine şi părtăşia celorlalte lucruri duhovniceşti, şi la Rusalii şi astăzi – mă refer la rugăciune, ascultarea Scripturilor,

la binecuvântări, la dragoste şi la toate celelalte — cu nimic nu este mai de puţină însemnătate ziua de azi decât aceea, nici pentru voi, nici pentru mine cel ce vorbesc. Căci cei ce atunci ne-au ascultat, aceştia şi acum ne ascultă. Cei care nu sunt azi prezenţi nu au fost [de fapt] nici atunci, chiar dacă [atunci] păreau că sunt prezenţi cu trupul. Acum ei nu mai aud. De fapt nici atunci [la Rusalii| nu au auzit. Şi nu numai că nu au auzit, ci şi pe cei care ascultau i-au îngreuiat, făcând zarvă şi tulburare. Aşadar pentru mine este aceeaşi privelişte şi acum şi atunci. Aceeaşi este adunarea celor ce au ascultat şi cu nimic nu este cea de azi mai mică decât cea de atunci. Ba, dacă trebuie să zic ceva uimitor, cea de azi are ceva mai mult decât cea de atunci, căci vorbele sunt netulburate, învăţătura este neagitată, auzirea se face cu mai multă înţelegere, de vreme ce nici o zarvă nu îngreuiază auzul nostru.

2. Acestea le spun nu dispreţuind mulţimea de oameni, ci ca să vă conving pe voi să nu vă deznădăjduiţi, nici să vi se facă lehamite din pricina puţinătăţii celor ce sunt adunaţi acum aici. Fiindcă nu dorim să vedem mulţime de trupuri în biserică, ci mulţime de ascultători. Şi pentru că aceiaşi sunt şi azi prezenţi, ca şi atunci, cu aceeaşi dorire şi râvnă [προθυμια], vă voi pune şi azi masa, reluând subiectul pe care l-am întrerupt în vremea praznicului [Rusaliilor]. Căci în vremea Rusaliilor era nepotrivit să lăsăm vorbirea despre bunătăţile date nouă în acel praznic şi să urmăm subiectul început mai înainte. Acum, dar, trecând Rusaliile, să ne întoarcem la urmarea istorisirii despre Ana.

Căci nu trebuie să ne uităm că au fost multe cele spuse despre ea şi în multe zile, ci trebuie să ne uităm dacă am ajuns la capătul subiectului nostru. Că şi cei care află comori, chiar dacă iau de acolo mii de bani, nu pleacă până ce nu scot totul. Că nu a lua multe, ci a nu lăsa nimic, aceasta mai cu seamă îi insuflă pe aceia. Şi dacă cei înnebuniţi după bani au atâta sârguinţă pentru cele pieritoare şi trecătoare, cu cât mai mult trebuie să facem noi aceasta cu comorile dumnezeieşti şi să nu le lăsăm până când nu scoatem tot ce ni se arată? Am zis „ceea ce ni se arată”, fiindcă a scoate totul este cu neputinţă.

Izvor ce se revarsă neîncetat este puterea dumnezeieştilor înţelesuri şi niciodată nu se epuizează, nici nu se cheltuie. Să nu fim, dar, delăsători, căci nu despre oarecare lucruri ne este cuvântul, ci despre rugăciune, nădejdea noastră; despre rugăciunea prin care cea stearpă a devenit mamă şi cea fără de prunci s-a făcut cu mulţi prunci şi cea îndurerată a devenit plină de veselie; de rugăciunea prin care firea vătămată a fost tămăduită şi a deschis pântecele cel încuiat şi pe toate cele cu neputinţă le-a făcut cu putinţă. Pentru aceea câte puţin să le cercetăm pe toate, oprindu-ne la fiecare cuvânt, încât nici cel mai mic [detaliu] să nu fie trecut cu vederea.

Pentru aceea am şi cheltuit două cuvântări întregi pentru numai două propoziţii: una cu „întăritu-s-a inima mea în Domnul” şi a doua cu “înălţatu-s-a cornul meu întru Dumnezeul meu”. Urmează azi a treia [propoziţie]. Care este aceasta? ***„Lărgitu-s-a gura mea asupra vrăjmaşilor mei. Veselitu-m-am întru mântuirea Ta”*** (1 Rg 2,1). Luaţi aminte la exactitatea cuvintelor. Nu a zis „Ascuţitu-s-a gura mea asupra vrăjmaşilor mei”. Fiindcă nu se pregătea pentru a-i batjocori şi a-i defăima, pentru a-i ocăra şi a-i osândi, ci pentru a-i îndemna şi sfătui, spre a-i îndrepta şi atenţiona. De aceea nu a zis „Ascuţitu-s-a limba mea asupra vrăjmaşilor mei”, ci „lărgitu-s-a”. M-am bucurat de îngăduinţă, zice Ana; pot să grăiesc liberă. Acum mi s-a luat ruşinea şi mi s-a dat iar îndrăznirea. Şi nici aici nu a spus numele potrivnicii ei, ci pur şi simplu, prin evitarea rostirii lui, a acoperit ca şi cu o mască pe cea care a necăjit-o cu atâtea. Nu a zis ceea ce spun multe femei: „S-o facă de ruşine Dumnezeu, s-o zdrobească şi s-o azvârle jos pe necurata şi lăudăroasa şi megalomana aia”. [Nu], ci a zis simplu “Lărgitu-s-a gura mea asupra vrăjmaşilor mei. Veselitu-m-am întru mântuirea Ta”. Ai văzut cum păzeşte aceeaşi lege pentru orice moment al rugăciunii [pe care o face]?
Căci după cum la început a zis „Întăritu-s-a inima mea în Domnul, înălţatu-s-a cornul meu întru Dumnezeul meu. Lărgitu-s-a gura mea asupra vrăjmaşilor mei”, aşa şi aici: “Veselitu-m-am întru mântuirea Ta”. Nu a zis simplu „întru mântuirea”, ci „întru mântuirea Ta”. Nu fiindcă am fost izbăvită, ci fiindcă am fost izbăvită prin Tine, de aceea mă bucur şi mă veselesc. ***Aşa sunt sufletele sfinţilor. Se bucură mai mult de Dumnezeu Cel Care a dat decât de darurile [primite]. Căci ei nu-L iubesc pentru darurile Lui, ci pe acelea le iubesc din pricina Lui.*** Acest lucru ţine de slugile pline de bunăvoinţă, de robii plini de recunoştinţă, care pun mai presus de toate ale lor pe Stăpânul lor. Aşa, vă rog, să fie şi dispoziţia inimii noastre.

Chiar de păcătuim, să nu ne întristăm pentru că suntem pedepsiţi, ci pentru că L-am mâniat pe Stăpân. Iar dacă facem cele bune, să nu ne bucurăm pentru că dobândim Împărăţia Cerurilor, ci pentru că am fost pe placul Împăratului cerurilor. Căci pentru cel ce are minte este mai înfricoşat decât orice iad să-L jignească pe Dumnezeu, după cum este mai de dorit decât orice împărăţie să-I placă lui Dumnezeu. Şi nu te minuna dacă trebuie să avem o astfel de dispoziţie faţă de Dumnezeu, când şi faţă de oameni mulţi au o asemenea dispoziţie. Să zicem că avem nişte fii adevăraţi. Dacă avem, chiar fără să vrem, faţă de ei vreo dispoziţie rea, mai bine ne pedepsim şi ne necăjim pe noi înşine.

Şi cu prietenii la fel facem. Iar dacă în cazul copiilor şi al prietenilor socotim că este mai cumplit lucru să-i întristăm pe ei decât să ne pedepsim pe noi înşine, cu cât mai mult nu trebuie ca faţă de Dumnezeu să avem o astfel de dispoziţie şi să

socotim că este mai grozav decât orice gheenă să facem ceva din cele care Lui nu-I sunt pe plac? Aşa era şi fericitul Pavel.

Pentru aceea şi zicea: ***„Sunt încredinţat că nici îngerii, nici stăpâniile, nici puterile, nici cele de acum, nici cele ce au să fie, nici înălţimea, nici adâncul, nici vreo altă zidire nu va putea să ne despartă de dragostea lui Dumnezeu cea întru Hristos Iisus, Domnul nostru”*** (Rom 8,38-39). Asemenea şi noi, când îi fericim pe sfinţii mucenici, îi fericim mai întâi pentru rănile lor şi apoi pentru răsplătirile lor, mai întâi pentru bătăi şi apoi pentru cununile puse lor deoparte. Căci din răni îşi iau începutul premiile, nu din premii rănile.

3. Aşa şi fericitul Pavel, mai înainte de bunătăţile puse lui deoparte, se bucura în întristările care i se întâmplau din pricina lui Hristos şi striga zicând: ***„Mă bucur în pătimirile cele pentru voi”*** (Col 1,24). Şi iarăşi: ***“Şi nu numai aceasta, ci mă şi laud cu necazurile”*** (Rom 5,3). Şi în altă parte: ***“Că ne-a fost dăruit de la Dumnezeu nu numai să credem, ci să şi pătimim pentru EI”*** (Flp l ,29). Fiindcă, într-adevăr, acesta este cel mai mare har: a fi învrednicit să pătimeşti pentru Hristos. Aceasta este cununa cea frumoasă pregătită [unuia ca acesta] şi răsplătire nu mai mică decât răsplătirile vieţii viitoare. Şi acest lucru îl ştiu toţi care îl iubesc pe Hristos cu sinceritate şi căldură. Astfel era şi femeia aceasta.

Avea dorire caldă către Dumnezeu şi dragoste aprinsă. Pentru aceea şi zicea „Veselitu-m-am întru mântuirea Ta”. Nu avea nimic comun cu pământul, ci era mai presus de orice ajutor omenesc şi se întraripa cu harul Duhului şi se ridicase cu totul de la pământ şi întru toate privea către Dumnezeu şi dezlegarea necazurilor ce stăteau asupra ei de acolo o căuta. Că ştia, ştia cu limpezime, că cele ale oamenilor, oricare ar fi ele, sunt de aceeaşi fire cu cei care le dăruiesc. [De aceea] este trebuinţă în tot locul şi vremea de ajutorul cel de sus, dacă vrem să ne mişcăm în siguranţă deplină.

De aceea şi scăpa la El în orice situaţie şi, primind har, mai degrabă se bucura pentru Cel Care îi dăruia şi mulţumindu-I zicea: ***„Nu este sfânt ca Domnul şi nu este drept ca Dumnezeul nostru şi nu este sfânt în afară de Tine”*** (I Rg. 2,2). Necuprinsă şi curată e judecata Ta şi de netrecut hotărârea Ta. Ai văzut dragostea unui suflet binevoitor? Căci nu a zis către sine: „Ce lucru mare este ce mi s-a întâmplat? Ce am mai mult decât altele? Ceea ce a primit mai înainte potrivnica mea, şi încă cu multă dărnicie, acest lucru l-am luat şi eu, însă după multă vreme, cu osteneală, cu lacrimi, cu rugăciuni şi implorări şi cu multă chinuire”.

[Nu a zis acestea], ci, fiindcă s-a încredinţat cu adevărat de purtarea de grijă a lui Dumnezeu, nu a cerut Stăpânului explicaţii pentru cele întâmplate, cum fac mulţi oameni, cerând lui Dumnezeu în fiecare zi socoteală [pentru cele petrecute cu ei]. Şi când văd vreun sărac sau vreun bogat pornesc mii de vorbe împotriva purtării de grijă a lui Dumnezeu. ***Ce faci omule?*** Pavel nu te lasă să ceri socoteală celui împreună rob cu tine – căci zice: ***„Aşadar nu judecaţi ceva înainte de vreme până nu vine Domnul”***(1 Cor. 4,5) – ***iar tu, după ce îl târăşti pe Stăpân la judecată şi îi ceri socoteală pentru cele făcute, nu te înfricoşezi, nici nu te temi? De ce iertare mai eşti vrednic? Ce dezvinovăţire mai ai, spune-mi, când, luând atâtea dovezi în fiecare zi şi ceas despre purtarea Lui de grijă, pentru tine atârnă mai greu în balanţă nedreptatea – care ţie ţi se pare nedreptate – referitoare la bogăţie şi sărăcie decât buna rânduială care domneşte în toate? Nu e aceasta o nedreptate?***

Căci dacă ai vrea să cercetezi cu bunăvoinţa cuvenită şi cu minte ostenitoare şi aceste lucruri [ce îţi par nedrepte], adică bogăţia şi sărăcia [singure], ţi-ar dovedi aceasta cel mai limpede cu putinţă, chiar dacă nimic altceva nu ar fi care să-ţi dea dovadă de purtarea de grijă a lui Dumnezeu. Dacă distrugi sărăcia, distrugi şi toată viaţa şi strici tot traiul nostru. Nici corăbier, nici cârmaci, nici lucrător de pământ, nici zidar, nici ţesător, nici pingelar, nici tâmplar, nici arămar, nici pielar, nici bucătar, nici vreun altul dintre meseriaşi nu va mai exista. Şi dacă aceştia nu mai sunt, toate ni s-au dus de râpă.

Însă acum, ca un prea bun dascăl, nevoia sărăciei, stând asupra fiecăruia, chiar nevrând [acel om], îl îmboldeşte la lucru. Iar dacă toţi ar fi fost bogaţi, atunci toţi ar fi trăit în nelucrare şi lenevie. Iar în acest caz, toate ar fi pierit şi s-ar fi stricat. Şi în afară de cele zise şi în alt chip poţi, foarte uşor, să le stai împotrivă celor care Îl învinovăţesc [pe Dumnezeu]. ***Pentru ce, spune-mi, acuzi purtarea de grijă a lui Dumnezeu? Pentru că vezi pe unul că are mai mult şi altul mai puţin***? [Dar s-o luăm altfel]: dacă arătăm că oamenii au aceeaşi soartă şi sunt egali în privinţa celor strict necesare, ba mai mult, chiar în privinţa celor cu mult mai importante şi care susţin viaţa noastră, atunci nu urmează de aici că există purtare de grijă a lui Dumnezeu?

Neapărat că aceasta rezultă. Aşadar, dacă nu toţi se bucură în mod egal de un anumit lucru, vorbesc de bani şi avere, asta nu-mi demonstrează că nu există purtare de grijă [din partea lui Dumnezeu]. Iar dacă toţi, din contră, au parte în mod egal nu de un singur lucru, care oricum este de nimic, ci de mai multe şi cu mult mai importante este prealimpede din aceasta că şi cel care nu vrea este silit să se supună purtării de grijă a lui Dumnezeu. Hai, dar, să supunem cugetării cele ce

susţin viaţa noastră şi să le cercetăm cu de-amănuntul şi să vedem dacă are bogatul ceva mai mult decât săracul.

De pildă, bogatul are vin de Tasos şi multe alte asemenea băuturi îmbietoare şi pregătite cu mult tam-tam. Însă izvoarele apelor le stau tuturor deopotrivă înainte: şi bogaţilor şi săracilor. Imediat ai râs când ai auzit de această egalitate. Dar învaţă-te cât mai preţioasă este firea apei decât orice vin; ba şi mai necesară şi mai folositoare. Osândeşte-te pe tine şi cunoaşte adevărata bogăţie a săracilor. Căci dacă s-ar nimici vinul n-ar fi mare vătămare pentru nimeni – ba poate doar pentru cei bolnavi – dar dacă ar seca cineva izvoarele apelor şi ar distruge elementul apă, ar întoarce pe dos toată viaţa noastră şi ar dispărea toate meşteşugurile. Şi nici două zile n-am putea să trăim până ce pe toţi îndată ne va cuprinde o moarte jalnică şi cumplită.

4. Aşadar în cele strict necesare şi care ne susţin viaţa săracul nu este lipsit de nimic, ba, dacă ar trebui să zic ceva minunat, este mai bogat decât cel bogat. Căci pe mulţi bogaţi îi vezi cuprinşi de slăbiciuni ale trupului venite din desfătare şi care îi ţin departe de consumul prea mult al apei, pe când săracul în toată viaţa lui se bucură fără temere de aceste izvoare; şi ca la nişte izvoare de miere aleargă la izvoarele de apă sorbind de acolo plăcere curată şi adevărată. Ce este cu firea focului? Oare nu este mai necesară decât mii de comori şi decât toată bogăţia omenească? Şi această comoară iarăşi, în mod egal, este pusă înainte şi săracului şi bogatului spre trebuinţă.

Iar folosul care vine trupurilor din aer şi lumina razei de soare oare sunt oferite mai îmbelşugat celor bogaţi şi mai puţin celor săraci? Au bogaţii patru ochi şi săraci numai doi? N-ar putea spune cineva aceasta. Şi pentru bogaţi şi pentru săraci este aceeaşi măsură a împărtăşirii de ele. Ba mai mult, şi în acestea ar putea vedea cineva pe săraci mai bogaţi decât pe cei bogaţi. Cu cât sunt simţurile mai limpezite şi privirea mai ascuţită, sunt şi toate percepţiile mai clare şi amănunţite. Pentru aceea cei care le au astfel au parte de o bucurie mai adevărată şi se desfătează mai mult de vederea zidirii [lui Dumnezeu].

Şi nu numai în privinţa acestor elemente ale naturii, ci şi în celelalte care au intrat în firea noastră [după aceea], se vede multă egalitate; ba mai degrabă săracii sunt în avantaj. Căci şi somnul, care e mai plăcut şi mai necesar decât toată desfătarea şi mai de trebuinţă decât orice hrană, este mai uşor şi mai liniştit celor săraci decât bogaţilor. Şi nu doar mai liniştit, ci şi mai curat. Căci multa desfătare şi mâncatul când nu sunt flămânzi şi băutul când nu le e sete şi dormitul când nu e vremea, obişnuiesc să risipească bogaţilor plăcerea în toate. Firea lucrurilor nu este astfel,

ci fiecare din cele [amintite], dacă este folosit pentru trebuinţa şi necesităţile [firii], ne produce plăcere.

Nu aduce atâta veselie băutul vinului dulce şi înmiresmat, cât aduce celor însetaţi băutul apei, nici mâncarea [rafinată] celor sătui, cât mâncarea [simplă] celor flămânzi, nici dormitul pe saltea moale ca dormitul când eşti obosit. Iar toate acestea le au mai cu seamă săracii, iar nu bogaţii. Iar sănătatea trupului şi orice altă bună dispoziţie trupească şi sufletească nu sunt comune atât săracilor cât şi bogaţilor? Nu cumva poate cineva să zică sau să arate că numai săracii sunt bolnavi, iar bogaţii pururea petrec în sănătate deplină? Dimpotrivă, se poate vedea că săracii nu sunt prinşi cu uşurinţă de boli de nevindecat, ci acestea odrăslesc tot timpul în trupurile celor bogaţi. Umflăturile de picioare, durerile de cap, sfârşeala, ruperile neaşteptate ale muşchilor şi tot felul de curgeri şi excreţii rele şi putrede, mai cu seamă pe cei ce trăiesc în desfătări şi miros a parfumuri obişnuiesc să-i îngreuieze, iar nu pe cei ce se ostenesc în sudoare şi care îşi dobândesc hrana trebuincioasă din munca de fiecare zi.

5. De aceea toţi cei ce trăiesc în desfătare sunt mai de plâns decât cerşetorii. Iar aceasta n-o tăgăduiesc nici chiar cei ce se desfătează. Căci adeseori [vezi cum] câte un bogat, zăcând pe aşternut moale şi fiind de faţă slugi şi slujnice, are parte de multă îngrijire din partea tuturor, iar vreun sărac, [trecând pe-acolo şi] auzind prin vreo crăpătură pe [bogatul bolnav] strigând şi cerând pâine, lăcrimează şi suspină şi se roagă ca mai bine să fie aşa sărac dar sănătos, decât să aibă împreună cu bogăţia şi boala. Şi nu numai în privinţa sănătăţii, ci şi în aceea a naşterii de prunci nu se vede cu nimic mai presus bogatul decât săracul.

Pentru că mulţimea de copii sau lipsa de copii se vede deopotrivă şi la unii şi la alţii. Ba şi aici poate vedea cineva mai prejos pe bogat [decât săracul]. Căci săracul chiar dacă nu devine tată nu simte mare durere, pe când bogatul cu cât îşi vede sporind averea cu atât este muşcat şi mai tare de lipsa de prunci şi nu are nici o bucurie când se gândeşte la lipsa de moştenitor. Iar moştenirea săracului, chiar dacă pleacă de aici fără copii, din pricina puţinătăţii ei, nu se face pricină de luptă şi certuri, ci trece la prieteni şi la rude. Dar cea a bogatului, atrăgând mulţi ochi la sine, adesea ajunge în mâna vrăjmaşilor celui mort.

Şi asta pe când încă trăieşte acela. Iar el, ştiind că aceste lucruri s-au întâmplat şi altora, va trăi o viaţă mai cumplită decât orice moarte, aşteptând să i se întâmple acelaşi lucru şi lui. Însă cele legate de moarte nu sunt oare comune? Nu şi asupra bogaţilor şi asupra săracilor vin morţile fără de veste, iar după moarte nu la fel se desface şi trupul unora şi al celorlalţi şi devine praf şi cenuşă şi îl mănâncă

viermii? Da, dar cele ale îngropării, ar zice careva, nu sunt la fel. Şi care e câştigul? Când aşezi haină strălucită, scumpă şi aurită peste bogat, nimic altceva nu faci mai mult decât să sporeşti ura împotriva lui şi să-i faci osânda şi mai mare.

Căci deschizi gurile tuturor împotriva celui mort şi atragi mii de blesteme asupra lui şi aprinzi mai tare invidia din pricina lăcomiei. Fiindcă fiecare ar sfâşia şi ar sugruma şi ar blestema pe cel mort că nici acum, când a murit, nu şi-a lăsat la o parte nebunia după averi. Şi nu numai acesta este răul, ci mai deschizi şi ochii spărgătorilor de morminte. Încât pompa de la înmormântare i se face mai degrabă pricină de multă necuviinţă. Trupul unui sărac nu ar dori nimeni să-l dezbrace, căci sărăcia hainelor este paznic al trupului. Aici însă zăvoare şi încuietoare şi uşi şi paznici. Şi toate acestea sunt zadarnice, căci pofta de bani, chiar dacă [hoţii] ştiu toate aceste [măsuri de pază], îi convinge să îndrăznească a face asemenea răutăţi. Aşadar, cinstirea prea mare dată celui mort aduce până la urmă ocară asupra lui, pe când cel care are o înmormântare simplă are parte de cinste [după aceea]. Cel bogat însă este necinstit şi dezbrăcat. Iar dacă nu se întâmplă nimic din acestea, nici aşa nu are mai mult decât cel sărac, doar că oferă viermilor o masă mai bogată şi putrezirea este mai mare. Spune-mi, aceste lucruri sunt vrednice de a le ferici? Şi cine este atât de ticălos şi nenorocit să creadă că un om poate fi invidiat din pricina acestor lucruri? Şi nu numai acestea, ci şi pe celelalte, dacă le luăm pe rând şi le vom cerceta în amănunt, vom găsi că săracii au mult mai multe decât bogaţii.

Luând aminte în amănunţime la toate acestea şi adăugându-le şi pe toate celelalte (că zice: „dă înţeleptului prilej şi mai înţelept va fi (Pilde 9,9)), şi aducându-ne aminte necontenit că mulţimea averilor şi banilor nu aduce nimic [bun] în plus celor ce le au, ci griji şi lupte şi frică şi primejdii, să nu socotim că avem ceva mai puţin decât bogaţii. Că dacă suntem treji vom avea mai mult şi în cele după Dumnezeu şi în toate cele ale veacului de acum. Că bucuria şi siguranţa şi slava cea bună şi sănătatea trupului şi filosofia sufletului şi nădejdile cele bune şi a nu păcătui degrabă la săraci le va găsi cineva mai degrabă decât la bogaţi.

Să nu bombănim, dar, asemenea slugilor nerecunoscătoare, nici să nu învinovăţim pe Stăpân, ci întru toate să mulţumim şi numai un singur lucru să socotim că este înfricoşat – păcatul şi numai unul bun — dreptatea. Dacă vom avea o astfel de aşezare a inimii, nu ne va muşca nici boala, nici necinstea, nici altceva din cele care par că sunt întristătoare, ci prin toate vom culege rodul bucuriei curate şi vom avea parte de bunătăţile cele viitoare cu harul şi cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos împreună cu Care Tatălui şi Duhului Sfânt slavă în vecii vecilor. Amin.

(Extras din Sfântul Ioan Gură de Aur - Omilii şi cuvântări despre educaţia copiilor)

Sfântul Ioan Gură de Aur despre Sfânta proorociţă Ana

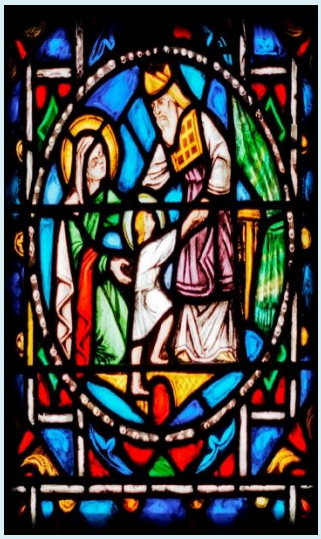

Voieşti poate a afla despre priveghere în rugăciune? Ei bine, uită-te la Ana, şi ascultă cuvintele ei: „Adonai, Eloi Savaoth" (I Împăr. 1, 11), decât e mai bine ca să asculţi ce s-a petrecut mai înainte de pronunţarea acestor cuvinte. «S-au ridicat, zice, toţi de la masă, şi aceia imediat nu s-a dus la culcare, nu a alergat în repausare», de unde mi se pare că şi la masă că nu şi-a îngreuiat stomacul cu mâncări, ci a stat acolo mai mult de formă, căci de altfel nu ar fi putut vărsa atâtea lacrimi. Dacă noi fiind deja înfrânaţi cu postul, şi de abia ne putem ruga astfel, sau mai dreptul vorbind niciodată nu ne putem ruga astfel, apoi cu atât mai mult nu s-ar fi putut ruga ea după masă, dacă nu ar fi fost ajunată.

Să ne ruşinăm noi bărbaţii de acea femeie, să ne ruşinăm, zic, noi, care rugând pe Dumnezeu ca să ne acorde Împărăţia Cerurilor, stăm la rugăciune cu gura căscată; să ne fie spre ruşine această femeie, care se ruga şi plângea ca să i se dea copil. „Şi a stat zice, înaintea Domnului" (1 Împ. I, 9) şi ce spunea ea? „Adonai, Eloi Savaoth“, ceia ce înseamnă: Doamne, Dumnezeul puterilor şi pronunţând aceste cuvinte lacrimile îi curgeau şiroaie, căci credea şi era convinsă că prin lacrimi îl va îndupleca. Unde sunt lacrimi, negreşit că acolo e şi mâhnire şi necaz; iar unde este necazul şi strâmtorarea, fără greşală că acolo este şi multă filozofie, cum şi multă băgare de seamă. „De vei căuta, zice, spre rugăciunea roabei tale, şi de vei da roabei tale sămânţă bărbătească, voi da pe el dar înaintea Ta până la ziua morţii lui“ (Ibid. Vers. II), ea nu a zis «îl voia da pentru un an, sau doi» după cum facem noi, nici nu a zis «dacă-mi vei da copil, îţi voi da banii ci «întregul dar, pe fiul meu cel întâi născut, pe fiul rugăciunii mele îl voi da ţie pentru totdeauna». Aceasta a fost fiica lui Avraam cu adevărat. Ea dă lui Dumnezeu mai înainte chiar de a fi

câştigat cererea, dar şi Dumnezeu acordă cererea fiind rugat. Decât tu priveşte de aici şi marea evlavie a acestei femei. „Şi ea grăia, zice, întru inima sa şi buzele ei se mişcau, iar glasul nu se auzea" (Ibid. Vers. 13).

Astfel se roagă lui Dumnezeu cel ce voieşte a reuşi în cererea sa, iar nu moleşit, nu cu gura căscată, nici scărpinându-se, unii fiind fără nici o băgare de seamă la ceia ce vorbeşte, sau fără nici o grijă. Pare că Dumnezeu nu putea să-i dea şi fără a mai cere ea? Nu ştia el poate dorinţa femei şi mai înainte de a se ruga? Ştia desigur, şi putea să-i îndeplinească dorinţa şi fără de rugăciune, însă dacă-i da copil mai înainte de a cere, nu s-ar fi arătat bunăvoinţa a acestei femei, virtutea ei nu s-ar fi învederat, şi nici că ar fi câştigat o astfel de recompensă. Aşadar amânarea ei până atunci nu provenea doar din invidie către Fenana, nici din răutate, ci mai mult din îngrijirea şi dragostea către bărbat. Deci când tu auzi că spune Scriptura că i-a închis Dumnezeu pântecele ei, şi că era scârbită şi necăjită pe rivala ei, care avea copil, pe când dânsa nu avea, să înţelegi de aici căa voieşte a arăta filozofia acestei femei. Pentru că judecă singur: ea avea pe bărbatul său, Elcana, ca sclav al său, căci îi zicea: „au nu sunt eu ţie mai bun decât fiece fiu? deşi poate o amăra rivala ei, adică o lua în râs, şi o împungea cu vorbe sarcastice din cauza sterpăciunii ei, totuşi ea nu se apăra, nici nu o blestema, şi nici că zicea bărbatului: «răzbună-mă, fiindcă rivala mea mă batjocoreşte». Aceia avea cu adevărat copil, dar şi aceasta avea ca contra balanţă iubirea bărbatului. De aceia şi zicea el: „nu sunt eu ţie mai bun decât fiece fiu“ , mângâind-o prin aceasta?

Să vedem acum iarăşi filozofia acestei femei. „Şi Eli o a socotit pe ea beată" (Ibid, Vers. 13), la care priveşte ce răspunde: „Nu socoti pe roaba ta ca pe o fată păgână, că din mulţimea multelor mele cugetări, şi din mulţimea mâhnirii mele m-am topit până acum" (Vers. 16). Aceasta cu adevărat că este fapt al unei inimi înfrânte şi umilite, când noi nu ne mâniem pe cel ce ne insultă, când nu ne împuţinăm, când ne justificăm. Nimic nu poate face inima filozofă, ca scârba şi strâmtorarea. Nici un lucru nu este atât de plăcut, ca a fi cineva întristat şi mâhnit înaintea lui Dumnezeu. „Din mulţimea multelor mele cugetări, zice, am prelungit până acum".

Pe aceasta deci să o imităm cn toţii. Auziţi aceasta voi femeilor, care sunteţi sterpe, voi care doriţi copil, auziţi aceasta, zic, şi bărbaţi şi femei, pentru că şi bărbaţilor se întâmplă de multe ori de a dori copil şi a se ruga lui Dumnezeu. Ascultă ce zice Scriptura: „Şi s-a rugat Isaac Domnului pentru Rebeca femeia sa, că era stearpă, şi l-a ascultat pe el Dumnezeu" (Facer. 25, 21).

În adevăr, că mari lucruri se pot face prin rugăciune!

(Extras omilia a Omilia a XIV-a - Cum că corpul nostru este stricăcios, iar sufletul nestricăcios)

Sinaxar - Ierotheos Vlachos, mitropolit de Nafpaktos - Rugăciunea proorociței Ana, mama proorocului Samuil

Sfinții Părinți învață că virtuțile pregătesc terenul pentru rugăciunea curată, prin care se ajunge la unirea omului cu Dumnezeu. De altfel, este cunoscut că Sfântul Ioan Scărarul, dând definiția rugăciunii, spune că rugăciunea curată este unirea iubitoare a omului cu Dumnezeu. Astfel, nu poate fi analizată exact starea omului care se roagă. Voi încerca însă să tâlcuiesc câteva puncte, așa cum ni le înfățișează Sfânta Scriptură, și anume Cartea I a Regilor (1, 8-18).

Iată o dată, Elcana, bărbatul său, i-a zis: “Ana!” Şi ea a răspuns: “Iată-mă!” A zis Elcana: “Ce plângi și de ce nu mănânci şi pentru ce e întristată inima ta? Nu sunt eu oare pentru tine mai bun decât zece copii?” Atunci Ana, după ce au mâncat şi au băut ei în Şilo, s-a sculat şi a stat înaintea Domnului. Iar preotul Eli şedea atunci pe scaun la uşa cortului Domnului. Ea însă s-a rugat Domnului cu sufletul întristat şi a plâns amarnic și a dat făgăduinţă, zicând: “Atotputernice Doamne, Dumnezeule Savaot, de vei căuta la întristarea roabei Tale şi-ţi vei aduce aminte de mine şi de nu vei uita pe roaba Ta, ci vei da roabei Tale un copil de parte bărbătească, îl voi da ţie, şi nu va bea el nici vin, nici sicheră, nici brici nu se va atinge de capul lui”. Dar pe când se ruga ea aşa îndelung înaintea Domnului, Eli privea la gura ei; Şi fiindcă Ana vorbea în inima sa, iar buzele ei numai se mişcau, dar glasul nu i se auzea, Eli socotea că ea e beată. De aceea i-a şi zis Eli: “Până când ai să stai aici beată? Trezeşte-te şi te du de la faţa Domnului!” Răspunzând însă Ana a zis: “Nu,

domnul meu! Eu sunt o femeie cu inima întristată; nici vin, nici sicheră n-am băut, ci îmi dezvălui sufletul meu înaintea Domnului. Să nu socoţi pe roaba ta femeie netrebnică, căci din durerea mea cea mare şi din întristarea mea am vorbit până acum". Atunci Eli i-a răspuns şi i-a zis: "Mergi în pace şi Dumnezeul lui Israel să-ţi plinească cererea pe care I-ai făcut-o!" Iar ea i-a zis: "Să afle roaba ta trecere înaintea ochilor tăi!" Apoi s-a dus ea în calea sa şi a mâncat şi fața nu-i mai era tristă ca mai înainte.

Dumnezeu i-a închis pântecele Anei, dar acest lucru a avut îndată drept urmare să deschidă poarta credinței Anei și să-i vădească marea ei personalitate și lucrarea lăuntrică pe care o săvârșea. În continuare vom vedea coborârea Anei la Templu și rugăciunea pe care a făcut-o lui Dumnezeu.

Anna, maica proorocului Samuil, manuscris athonit, secolul al XI-lea

Ana, după masă, s-a dus la Templu, să se roage lui Dumnezeu. Stând înaintea lui Dumnezeu, și-a deschis inima și a făcut o rugăciune a inimii lăuntrică. Preotul Eli o vedea rugându-se, dar nu auzea nimic. Îi observa gura [mișcându-se], dar vedea că nu vorbea. Acest fapt l-a impresionat în chip deosebit și pe băiatul* lui Eli, care a crezut că Ana este beată. Și chiar a mustrat-o și i-a spus că trebuie să plece din Templu. Ana s-a împotrivit spunând că nu este beată, ci se roagă lui Dumnezeu. Atunci Eli i-a dat binecuvântarea ca Dumnezeu să-i împlinească cererea rugăciunii

ei. Iar Ana, cu bucurie și credință că Dumnezeu îi va auzi cererea ei, dar și binecuvântarea lui Eli, a plecat la casa ei.

Va trebui să facem o analiză mai largă a acestui fapt.

Comentarii ermineutice la Rugăciunea Anei

a) Este vrednic de luat aminte timpul rugăciunii Anei. Rugăciunea s-a făcut îndată după masă. Timpul pe care alți oameni îl dedică relaxării, ea l-a dedicat rugăciunii. Sfânta Scriptură spune: ”Atunci Ana, după ce a mâncat și a băut în Șilo, s-a sculat și a stat înaintea Domnului” (I Regi 1:9). Aceasta înseamnă că totdeauna este vreme de rugăciune. Ne putem ruga pe toată durata zilei, chiar și a nopții. Durerea îndeamnă inima să se roage. Așa cum o mamă își aduce aminte neîncetat de copilul ei bolnav pe care îl iubește, indiferent dacă ea doarme sau mănâncă, așa cum un om își aduce aminte totdeauna de o persoană iubită, indiferent de munca pe care o face, același lucru se întâmplă și cu rugăciunea. Omul care Îl iubește pe Dumnezeu, care crede în El și din pricina durerii I se adresează Lui, totdeauna se roagă, are o neîncetată pomenire a lui Dumnezeu. Nimic nu poate alunga pomenirea lui Dumnezeu din mintea lui, nici măcar la ceasul mesei.

Desigur, se cuvine să observăm că mâncarea o luăm pentru a ne menține în viață. Nu mâncăm pentru a satisface patima nebuniei pântecelui și a gâtlejului. Fac deosebire între aceste patimi, pentru că nebunia pântecelui este satisfacerea pântecelui, după cum spune Avva Dorotei, adică satisfacția pe care o simțim din umplerea pântecelui cu mâncare, în timp ce nebunia gâtlejului este satisfacerea gâtlejului. Oamenii din ultima categorie nu se interesează atât de cantitate, cât de calitate. Însă se cuvine să mâncăm ca să putem trăi și să ne ajutăm în nevoințele și lucrările noastre duhovnicești. Aceasta înseamnă că mâncarea nu trebuie să devină o piedică în calea rugăciunii.

Sfinții Părinți subliniază că trebuie să mâncăm atât cât nu se oprește rugăciunea. Aceasta este măsura. Astfel înțelegem câtă are nevoie organismul nostru de mâncare. Cu alte cuvinte, cel care se roagă cu mintea (noetic), își dă seama că atunci când depășește măsura la mâncare, rugăciunea se îngreuiază și chiar se oprește cu totul. Totuși, este o realitate că multa mâncare întunecă mintea omului și nu este fără legătură faptul că după multa mâncare și băutură se săvârșesc multe păcate.

De asemenea, din această întâmplare luăm prilej să subliniem că mâncarea este precedată și urmată de rugăciune. În Biserica Ortodoxă simțim că Dumnezeu este

dătătorul a tot binele. Înțelegem bine că ingredientele cu care am pregătit mâncarea nu sunt simple produse ale firii, pe care am putut să le obținem cu propriile noastre puteri, nici produse pe care le-am cumpărat de la super-marketul din cartier, ci sunt daruri ale lui Dumnezeu. De aceea, și înainte și după masă trebuie să se facă rugăciunea cuvenită pe care a rânduit-o Biserica. Prin rugăciunea pe care o săvârșim Îi mulțumim lui Dumnezeu pentru darurile pe care ni le-a dat, Îl rugăm să le binecuvânteze și să ne dea și Împărăția Lui cea cerească. Astfel, mâncarea devine o ierurgie duhovnicească.

Acest lucru îl poate înțelege cineva mai ales atunci când se află la mănăstiri în timpul mesei, cu deosebire în Sfântul Munte. Ceasul mâncării este legat de slujirea din biserică. În zilele de praznic, după dumnezeiasca Liturghie, monahii se îndreaptă către trapeză pornind din Sfânta biserică și purtând lumânări, tămâind, cu icoana sfântului prăznuit și cântând troparul zilei. Pe durata mesei se face citire, ca atenția să nu fie cu totul îndreptată către mâncare. La sfârșit, după rugăciune, se întorc în Sfânta biserică. Astfel simte omul că ceasul mesei nu este un eveniment izolat, un ceas al simplei satisfaceri a pântecelui.

Sfântul Ioan Gură de Aur spune: ”masa care începe cu rugăciunea și cu rugăciunea se încheie niciodată nu va fi goală, ci va fi cel mai bogat izvor, făcându-se dătătoare a tuturor lucrurilor bune”. A mânca fără de rugăciune echivalează cu furtul darurilor lui Dumnezeu, pentru că în realitate le socotim ca fiind exclusiv ale noastre, iar nu ca aparținând lui Dumnezeu, Care ni le oferă ca daruri, ca să trăim.

b) Preotul Eli stătea la intrarea în Templu. Însă Ana a trecut pe lângă el și a intrat în Templu. Și acest lucru arată hotărârea femeii și anume că mintea ei era în întregime îndreptată către Dumnezeu și nu lua aminte la nimic altceva.

Sfințitul Ioan Gură de Aur, tâlcuind acest fapt spune că, asemenea unei văduve lipsite de protecție, care vrea neapărat să îl întâlnească pe împărat, nu mai ține seama de soldați, la fel și Ana, având ca scop să meargă la Templu și să se roage lui Dumnezeu ”nu a roșit, nu s-a rușinat, chiar dacă preotul stătea acolo”. Acest lucru arată, așa cum vom vedea mai jos, că mintea ei era îndreptată către Dumnezeu. Nu o preocupa nimic altceva. Și, desigur, acest lucru nu era lipsit de legătură cu durerea pe care o simțea, dar și cu Harul lui Dumnezeu care o înconjura în acea clipă.

c) Este impresionant și modul în care se roagă: nu o face fără durere și fără lacrimi. La rugăciune participă și trupul, este adică o rugăciune făcută deopotrivă cu

sufletul și trupul. ”Ea însă s-a rugat lui Dumnezeu cu sufletul întristat și a plâns amarnic” (I Regi 1:10). Durerea era a sufletului, iar plânsul al trupului.

Sfințitul Ioan Gură de Aur din nou observă că încă înainte de a se ruga, încă înainte de a se adresa lui Dumnezeu, Ana lasă să se manifeste durerea și lacrimile. ”Și preludiul este alcătuit din plângeri și lasă să curgă izvoarele calde ale lacrimilor”. Și spune chiar că precum ploaia înmoaie pământul cel tare și îl pregătește pentru rod, la fel și pântecele ei a fost înmuiat de lacrimi, iar prin durere i s-a încălzit mitra ”și a început să fie trezită pentru acea bună naștere de prunci”.

Acest lucru arată atmosfera în care se cuvine să se săvârșească adevărata rugăciune. Ereticul Varlaam învăța că adevărata rugăciune se săvârșește în starea de apatie, de nepătimire trupească, că este pur și simplu o simțire a prezenței lui Dumnezeu. Însă Sfântul Grigorie Palama a răspuns că aceasta nu este rugăciune ortodoxă. Căci, în adevărata rugăciune participă și trupul prin nevoințe, lacrimi și durere. O lucrare care se săvârșește fără durere nu are roade, nici rezultate.

Desigur, trebuie să atragem atenția că nu lacrimile pur și simplu sunt cele care aduc rezultatele bune în rugăciune, ci Harul lui Dumnezeu, Care vede că se exprimă libertatea, dar și credința omului. De altfel, în Biserica Ortodoxă spunem că nepătimirea nu înseamnă omorârea puterilor sufletului și ale trupului, ci transfigurarea acestora. Meditația, modul prin care hinduşii aspiră să dobândească unirea cu Brahma, este definită tocmai de această stare de apatie stoică, în timp ce în Biserica Ortodoxă rugăciunea se face deopotrivă cu trupul și cu sufletul, stare care presupune nu omorârea, ci transfigurarea puterilor sufletești și trupești ale omului.

d) Trebuie însă să cercetăm și cuvintele pe care le rostea Ana în timpul rugăciunii. Folosește pentru început diferite nume prin care Îl invocă pe Dumnezeu: ”Atotputernice Doamne, Dumnezeule Savaot” (I Regi 1:11). Aşa cum, atunci când cineva vrea să dobândească ceva de la stăpân, îl invocă cu diferite epitete și numiri - biruitor, august, împărat - același lucru face și Ana, ca orice creștin care se roagă cu adevărat lui Dumnezeu. Faptul că folosește multe nume arată două lucruri. În primul rând, dragostea ei fierbinte și în al doilea rând, cinstirea pe care I-o arată lui Dumnezeu.

Este important ca atunci când ne rugăm să folosim diferite nume ale lui Dumnezeu. Pentru că Numele lui Dumnezeu pe de o parte este manifestarea lucrării Lui, iar pe de altă parte este dovada prezenței Lui. Este foarte semnificativ că Numirile lui Dumnezeu au fost descoperite de Însuşi Dumnezeu în diferitele Lui teofanii către

Proroci și vădesc lucrările-energiile Lui. Desigur, vorbim despre energiile lui Dumnezeu, dar în esență una este energia lui Dumnezeu, care în funcție de rezultate și de teofanii dobândește numiri speciale. Totuși, și noi, atunci când ne rugăm, se cuvine să folosim diferite expresii și numiri, pentru că acestea vădesc dragostea noastră către Dumnezeu.

Cunosc un monah în Sfântul Munte care, pentru că Îl iubește mult pe Dumnezeu, se îndeletnicește să adune frumoase atribute și să împletească cuvinte de laudă prin care îi place, atunci când se roagă, să Îl slăvească pe Dumnezeu. Și, într-adevăr, atunci când iubești pe cineva folosești multe numiri ca să exprimi această dragoste. Din păcate, și în această privinţă suntem foarte săraci.

Ana, rugându-se lui Dumnezeu, face și o făgăduință. Făgăduiește să își afierosească copilul la Templu, ca să devină robul Domnului. ”Îl voi da Ție și nu va bea el nici vin, nici sicheră, nici brici nu se va atinge de capul lui” (I Regi 1:11). Încă înainte de a primi ceva, Ana dăruiește copilul lui Dumnezeu. Cu făgăduința își începe rugăciunea. ”Îi răsplătește lui Dumnezeu, înainte încă de a avea ceva în mână”, spune sfințitul Ioan Gură de Aur. Acest lucru arată marea ei credință în Dumnezeu.

Mulți vor spune că acest lucru amintește de concepția unor femei care, înainte de a zămisli sau de a naște, fac felurite făgăduințe lui Dumnezeu, Sfinților și Maicii Domnului. Acest lucru, desigur, în sine nu este de condamnat. Însă se cuvine mare atenție în această privinţă. Nu e potrivit să făgăduiască lucruri exagerate, nu trebuie să vadă relația lor cu Dumnezeu în termeni tranzacționali. Pentru că, într-adevăr, nu putem vedea relația și comuniunea noastră cu Dumnezeu din perspectiva unei mentalități comerciale. Nu-I putem spune lui Dumnezeu: ”Dă-mi, dacă vrei să-Ți dau”. Acest lucru nu vădește o viață duhovnicească matură.

Însă purtarea Anei este cu totul diferită. Nu-i cere lui Dumnezeu un copil pentru a-și satisface pur și simplu dorința de a dobândi un copil și de a fi mamă, ci este interesată de alte lucruri (…). Ceea ce are însemnătate în acest punct este că ea vede dobândirea unui copil din perspectivă soteriologică. Și, în definitiv, cere dobândirea unui copil, însă îndată abandonează și autoritatea părintească. Și faptul că și-a împlinit această făgăduință, de vreme ce, fiind copilul de numai trei ani, l-a închinat Templului, arată buna ei dispoziție și caracterul duhovnicesc al făgăduinței. Cert este că prin această făgăduință ”abandonează orice putere” pe care părintele o are asupra copilului.

Iar sfințitul Ioan Gură de Aur, tâlcuind mai în detaliu această făgăduință, o înfățișează pe Ana spunându-i lui Dumnezeu: ”Numai într-atât voiesc să fiu mamă, cât să ia copilul început din mine, iar apoi mă dau de-o parte și renunț” la el.

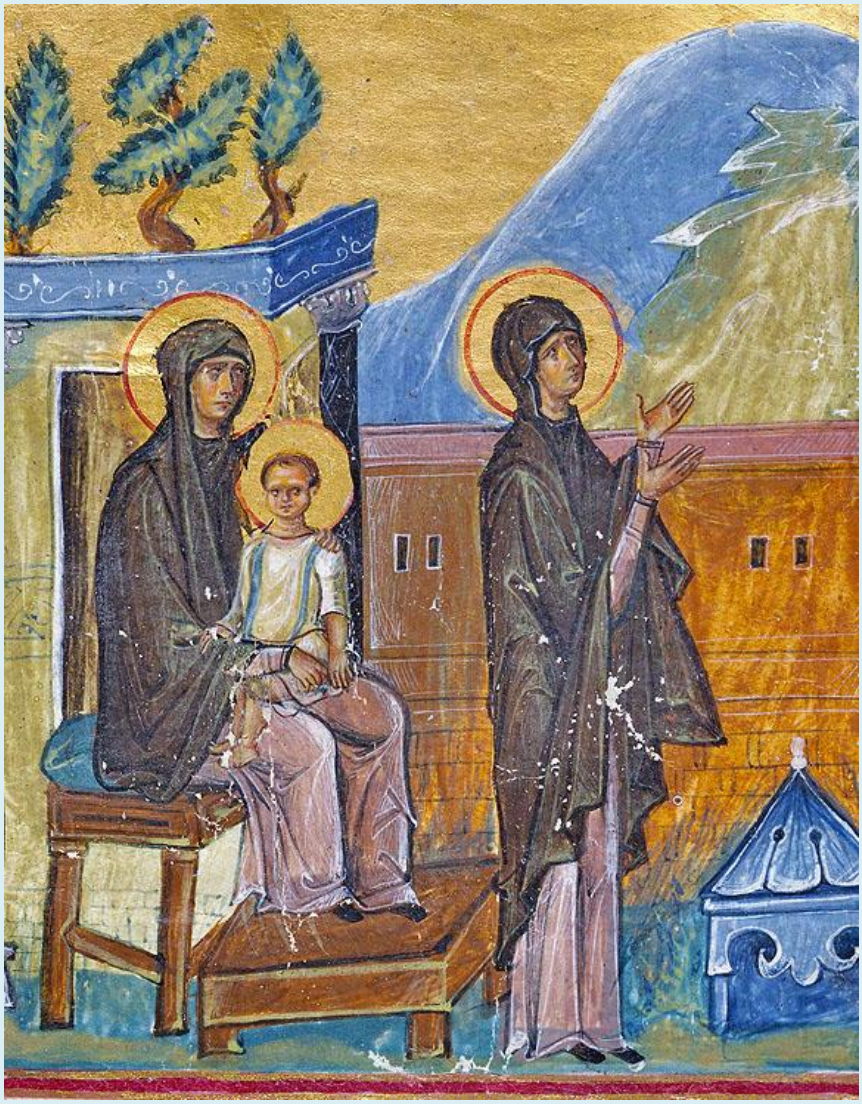

Ana, mama proorocului Samuil, Psaltire și Nou Testament în greacă, 1084-1101, Dumbarton Oaks Collection

Nu se limitează doar să închine copilul lui Dumnezeu, dar descrie și cum îl va închina lui Dumnezeu. Făgăduiește să îl facă nazireu pe viață. Nazireii erau afierosiți lui Dumnezeu. Această cale de afierosire a dat-o Însuși Dumnezeu lui Moise și este descrisă în cartea Vechiului Testament care se numește Numeri (Numeri 6:1-12).

Atâta credință avea Ana, încât, după cum spune sfințitul Ioan Gură de Aur, deși nu primise încă pruncul, ea deja ”plăzmuiește un proroc” și vorbește despre creșterea și despre condițiile vieții lui, și astfel încă dinainte de a simți durerile sarcinii, ”pântecele ei se sfințea purtând proroc”.

e) Cuvintele Anei nu sunt rostite cu gura și cu buzele, ci cu inima. Vechiul Testament scrie: ”Și fiindcă Ana vorbea în inima sa, iar buzele ei numai se mișcau, dar glasul nu i se auzea” (I Regi 1:13). Deși mișca buzele, totuși glasul nu i se auzea, pentru că în același timp rugăciunea se săvârșea în inimă. Știm foarte bine că există cuvântul rostit și cuvântul lăuntric al inimii. Cuvântul se naște din minte (νοῦς). Uneori este spus lăuntric, fără să se manifeste și să se exprime prin cuvinte - cuvântul lăuntric - iar alteori este formulat în expresii - cuvântul rostit. Ana se ruga prin cuvântul lăuntric, care este spus în inimă.

Sfințitul Ioan Gură de Aur din nou observă că aceasta este adevărata rugăciune, când ”strigătele se ridică dinlăuntru” către Dumnezeu. Aceasta este însușirea sufletului care trăiește durerea. Cu adevărat, atunci când omul suferă, nu mai este în stare să articuleze cuvinte și exprimarea lui devine mai lăuntrică și poate mai adevărată. Există o dragoste care se exprimă prin tăcere, tocmai pentru că simțim că vorbele sunt prea sărace, pentru a exprima întregul conținut al dragostei pe care o avem. Atunci dragostea se preschimbă în doxologie și ofrandă a întregii vieți a noastre către Dumnezeu.

Modul acesta în care se ruga Ana era surprinzător. Din acest motiv, în acea clipă Eli a socotit-o beată: ”Eli socotea că ea este beată” (I Regi 1:13). A fost așa, pentru că Ana trăia o descoperire dumnezeiască. De altfel, rugăciunea nu este doar o lucrare omenească, ci rod al lucrării lui Dumnezeu și al împreună-lucrării omului. Omul care se roagă cu adevărat se aseamănă unui om îmbătat, pentru că mintea lui se înalță către Dumnezeu.

Băiatul lui Eli o ocărăște pe Ana și îi spune să plece din Templu. Sfințitul Ioan Gură de Aur, tâlcuind momentul acesta, spune că Ana era totdeauna în tulburări și amărăciune. Acasă, cealaltă femeie a lui Elcana îşi bătea joc de ea. A venit la Templu și copilul preotului a ocărât-o și el. A plecat de la furtuna care domnea în casa ei și venind la limanul care este Templul, a găsit alte valuri. Câtă vreme ea venise să primească medicament, nu numai că nu a primit medicament, dar ”și rană a primit prin ocări și de fapt durerea mai mult i-a crescut din pricina lor”. Acest lucru înseamnă că niciodată nu vor înceta disprețuirile și ocările. Mulți visăm o vreme când ne vom slobozi de aceste ispite exterioare. Însă acest lucru este o utopie și în realitate nu vom ajunge niciodată la acea vreme. Dumnezeu îngăduie să

avem încontinuu ispite, ca să fim încercați și să ne pregătim pentru primirea Împărăției slavei.

Un sfânt spune că, dacă nu ne coacem prin ispite, nu ne putem arăta pâine curată înaintea lui Dumnezeu. Uneori ne putem lovi de probleme chiar și în biserică. Ceea ce contează este felul cum reacționăm noi la aceste situații de ispitire. De acest lucru depinde viitorul nostru veșnic. De altfel, nu vom fi judecați după felul cum s-au purtat ceilalți cu noi, ci după cum ne-am purtat noi cu ei. Nu vom da cuvânt de răspuns lui Dumnezeu pentru faptul că ceilalți nu arată dragoste față de noi, ci pentru faptul că noi nu arătăm dragoste față de ceilalți, chiar și față de dușmanii noștri.

Ana a răspuns cu maturitate duhovnicească. Dacă unii dintre noi ne-am fi aflat în locul ei, am fi răspuns foarte arțăgos și am fi spus chiar că nu ne așteptam la o asemenea purtare din partea oamenilor de la Templu. Însă Ana este o femeie credincioasă și răspunde cu calm și maturitate. I-a răspuns lui Eli că nu este beată, ci o femeie încercată și de aceea ”îmi dezvălui sufletul înaintea lui Dumnezeu” (I Regi 1:15). Omul lui Dumnezeu, în afară de altele calități, are și noblețe sufletească. Nu se dedă la a spune cuvinte insultătoare și nu contra atacă. Desigur, când e vorba de adevăr și de credința adevărată, se luptă și se străduiește, dar totdeauna, deși urăște păcatul și erezia, totuși îl iubește pe păcătos și pe eretic. Acest ”îmi dezvălui sufletul înaintea lui Dumnezeu” arată și măreția rugăciunii Anei.

f) Rezultatul acestei rugăciuni lăuntrice este binecuvântarea pe care a primit-o de la preotul Eli, care i-a spus: ”Mergi în pace și Dumnezeul lui Israel să-ți plinească cererea pe care I-ai făcut-o” (I Regi 1:17). Ana a plecat de la Templu având încredințarea că rugăciunea ei a fost auzită de Dumnezeu și din acea clipă ”fața nu-i mai era tristă ca mai înainte” (I Regi 1:18). Astfel, prin binecuvântarea preotului s-a liniștit, a dobândit pace, a părăsit-o amărăciunea. Acest lucru vădește deplina ei încredere în Dumnezeu, dar și în oamenii lui Dumnezeu. Pune în lumină puterea pe care o au binecuvântările sfinților preoți și ale părinților noștri duhovnicești (…). Cine are viață lăuntrică, cine are credință în Dumnezeu, acela prin binecuvântările clericilor primește Har, simte lucrarea dumnezeiescului Har, se umple de Har și întreaga lui lume lăuntrică se însenineză.

* Traducerea românească la I Regi 1:14 omite referirea la băiatul lui Eli și spune că Eli însuși s-a adresat Anei. [n.trad.]

Sursa: ***Μητροπολίτου Ἱεροθέου Βλάχου, Ὁ Βλέπων. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ Προφήτου Σαμουήλ τοῦ βλέποντος, σέ σύγχρονη ἀναφορά, Ἱερά Μονή Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου (Πελαγίας), 19922, 30-41.***

Pr. Prof. Gleb Kaleda - Primii paşi în educarea copilului

Primii paşi în realizarea educaţiei corecte sunt în sarcina mamei. Rugăciunea şi trezvia duhovnicească nu trebuie să lipsească în perioada cât ea este însărcinată. Un număr impresionant de femei evlavioase, începând cu Ana, mama proorocului Samuil, Ana, mama Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi terminând cu însăşi Maica Domnului, trec în faţa ochilor noştri, ca purtătoare ale rodului creştinesc. În timpul alăptării, mama îl însemnează pe prunc cu semnul sfintei cruci, iar mai târziu ea îl va învăţa să se închine înainte de mâncare. Tot ea este cea care îl învaţă primele rugăciuni etc.

Cu timpul, educaţia copiilor, îndeosebi a băieţilor, este preluată de tată. În adolescenţă, concepţiile lui despre viaţă pot avea o influenţă mai hotărâtoare asupra copiilor, decât cele ale mamei. În acest caz, realizarea unei educaţii corecte depinde considerabil de pregătirea religioasă înainte de căsătorie a părinţilor, de caracterul lor şi de nivelul lor duhovnicesc.

(Pr. Prof. Gleb Kaleda, Biserica din casă, traducere de Lucia Ciornea, Editura Sophia, Bucureşti, 2006, pp. 63-64)

Icoane

SAINT
HANNAH

СТАА
АННА
ПРО
ЧИЦА

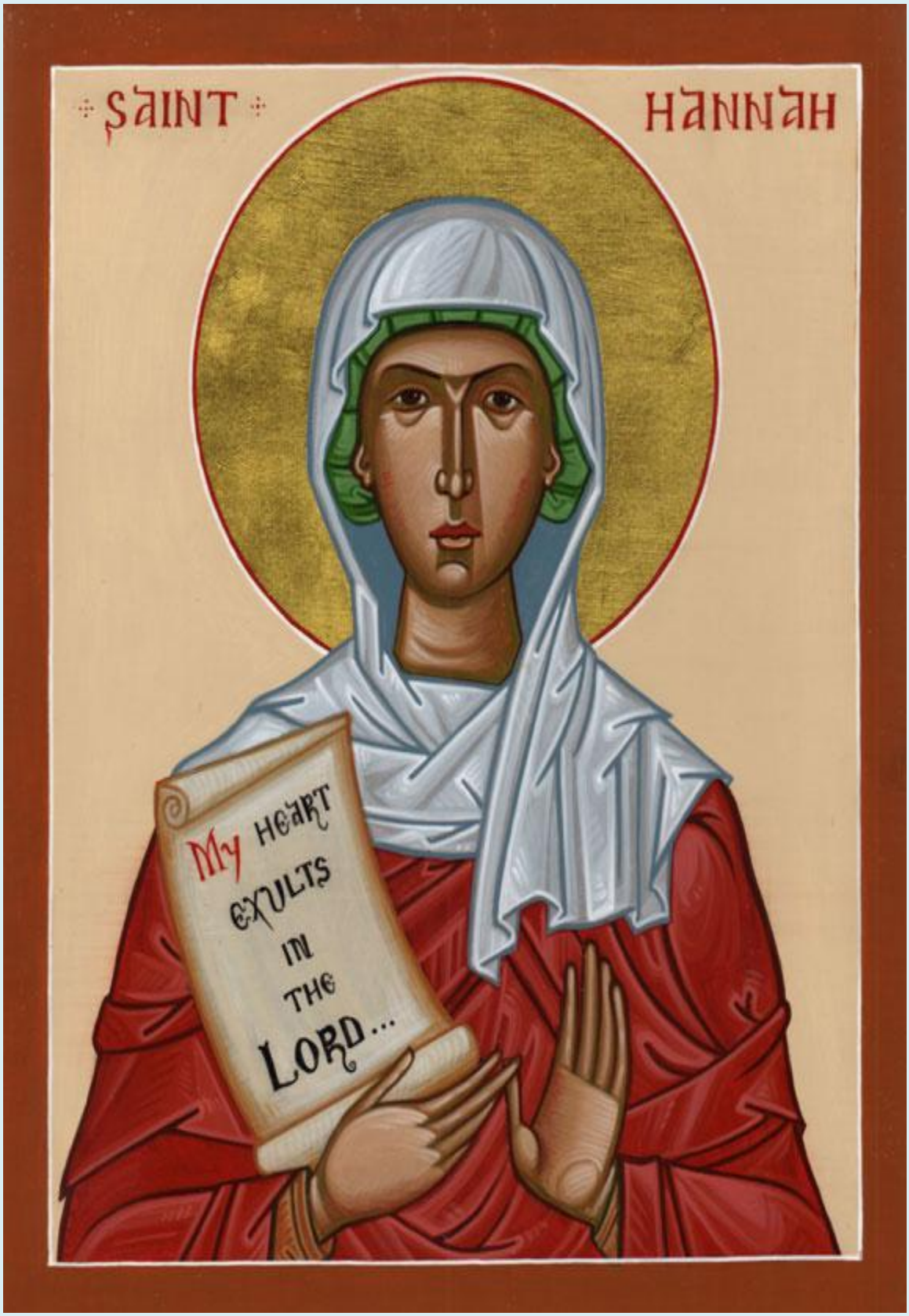

Saint Hannah, Mother of the Prophet Samuel

Rembrandt - Mother as Biblical Prophetess Hannah. 1631. Oil on canvas. Rijksmuseum, Amsterdam, the Netherlands

Gerbrand van den Eeckhout - Hannah presenting her son Samuel to the priest Eli, ca. 1665

Hannah and Peninnah

Hannah, the Mother of the Prophet Samuel

Hannah Presents Samuel to Eli the Priest

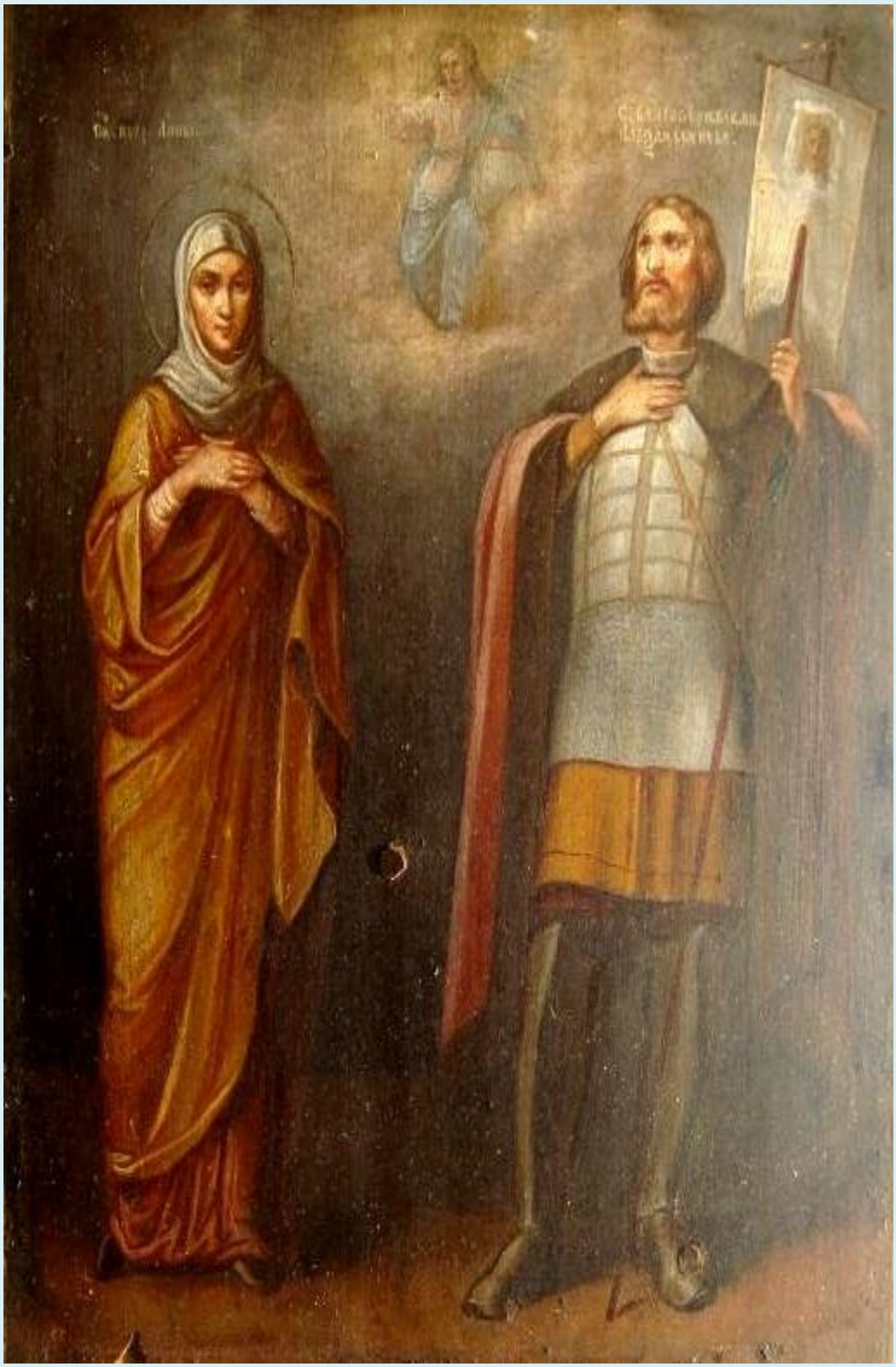

Sfânta proorociță Ana și Sfântul Alexandru Nevski (pomenit la 23 noiembrie, 30 august și 30 mai)

ПРО
РО
ЧИ
ЦА

СВ. АННА ПРОРОЧИЦА

Η ΑΝΝΑ
ΤΗΣΤΕ
ΡΕΩΘΗ
ΗΚΑΡΔΙ
ΑΜΟΥΕΝ
ΚΩ

Bucură-te, Sfântă proorociţă Ana, mama proorocului Samuel!